

CA'P SAMUEL Tx'olbil Xo'l Yi Liwre'j

Yi liwr tetz Ca'p Samuel na x̄chaj sketz yi mbi cu'n mbajij yi tele'n tiemp te yi nskén wit chiquim yi rey Saúl tu Jonatán. Ncha'tz na x̄chaj sketz yi txolbil yi tal Luwiy tan paj yi bis o'kl yi ban i' scye yi e' alma'a'tz. Nin na kil yi mbi cu'n ban i' yi toque'n cyen tetz chireyil yi e' aj Judá.

Ncha'tz na x̄chaj sketz yi balajil yi cawu'n yi mban Luwiy squibaj e' xonl Israel. Poro ncha'tz na x̄chaj sketz yi e'chk paltil i' tu e'chk til yi jal swutz Kataj Ryos.

Yi Weklil Yi Liwre'j

Yi bajx wekl (Cap. 1–4) na jilon te yi cawune'n Luwiy squibaj yi e' aj Judá.

Yi ca'p wekl (Cap. 5–24) na jilon te yi cawune'n Luwiy squibaj yi coblay k'u'j xonl Israel.

- a. (Cap. 5–10) yi mbi mbajij te yi toque'n i' tan cawu'n.
- b. (Cap. 11:1–12:25) yi txolbil tetz David tu Betsabé.
- c. (Cap. 12:26–20:26) yi e'chk il yi ul swutz Luwiy.
- d. (Cap. 21–24) yi mbi mbajij tul yi e'chk wi'tzibil tiemp te yi na cawun tzaj i'.

Yi tpone'n stziblal twi' Luwiyyi nskén quim yi rey Saúl

¹ I tzun bantz te yi nskén wi't quim Saúl, nin te yi nskén xcyé' Luwiy scyuch' yi e' sanlar tan chixite'n

cu'n yi e' amalecita, nintzun e' pakxij junt tir le tnum Siclag tetz cobox k'ej.

² Ma le toxi'n k'ej, nin tzun opon jun yaj yi nternin katza'lt yi be'ch tetz, nin chin puklajt nin xo'l wi' tan xchajle'n yi wi'nin na bisun. Yi jun yaja'tz cho'n tele'n ojkuj le ama'l kale ate' pont Saúl scyuch' yi e' sanlar. Nin yi topone'n swutz Luwiy nin tzun cu' mejloktz jalen yi cwe'n pon yi wi' wuxtx'otx', tan tak'le'n k'ej Luwiy.

³ —¿Yaj, na' ncxsite't? chij Luwiy tetz.

—Yi in wetz ja ne'l tzaj colpuy le kacampament yi o' xonl Israel, chij yi yaja'tz.

⁴ —¡Poró altzaj swetz yi mbi'tz mbajij! Txol tzaj swetz, chij Luwiy.

—Yi txolbil i'tz, yi ja ke'l ojkuj xchiwutz kacontr le oyintzi', nin wi'nin alma' mban. Ej nin ja che'l cu'n rey Saúl swutz, tu Jonatán yi cy'ajl, chij yi yaja'tz.

⁵ —Poró xē'n na el atxum tetz yi ko ja wi't chiquim Saúl tu Jonatán, chij Luwiy tetz yi yaj.

⁶ —Yi mero puntl i'tz atin cunin wetz wi yi ju'wtz Gilboa, yi mbene'n wilol yi na xcon yi lans Saúl ta'n tetz xtx'amij. Nin txant tan cyopone'n yi e'chk care't tetz oyintzi' cwent yi e' filisteya'tz scyuch' yi e' yi xo'n cuntu' quitane'n tan stz'amle'n i'.

⁷ Te yi jun tkuja'tz nin tzun xmayin tzaj i'-tz wutz coc, nin chinsaj chakoltz. Ja tzun nopontz te'j tan xch'eye'n klo'.

⁸ Nintzun njak i' swetz yi na' scyetz in, nintzun wal tetz yi in jun amalecita.

⁹ Talol tzuntz swetz: “Banaj pawor tan imbiyle'n cu'n na chin q'uixc'uj nin atin cu'nt, nin iġnin itz'ine't,” stzun i' bantz swetz.

¹⁰ Ej nin tzun ncu' imbiyoltz, na tech cu'n tib yi qui't tz'itz'ij. Nin tzun me'l incy'al yi coron yi ate'n te'j wi' tu yi jun yubel yi at cu'n skul k'ab, tan wak'ol teru', ilu' jun c'oloj wajcawil,* chij yi amalecita'tz bantz tetz Luwiy.

¹¹ Ej cwe'n tzun rit'ol Luwiy yi be'ch tetz tan paj bis o'kl. Ncha'tz e' ban yi e' yi xomche' te'j.

¹² Wi'nin o'kl nin wi'nin chuna'n bajij yi quibital yi nsken wi't quim Saúl tu Jonatán yi cy'ajl. Nin yi nsken wi't che'l cu'n yi e' sanlar tetz Israel swutz, yi e' sanlar tetz Ryos. Wi'nin tzun chibisune'n nin muc' Luwiy we'j jalen yi toque'n akale'n te jun k'ēja'tz tan paj yi mbi cu'n bajij te Saúl tu Jonatán.

¹³ Jakol tzun Luwiy tetz yi jun xicya'tz yi opon-san rason twi' i':

—Yi aġatz ġna' ncġsite't? chij Luwiy.

—Yi in wetz in jun awer nak ġchixo'lu', in jun amalecita, chij yi chakum.

¹⁴ —jNxac manimsaj awib tan biyle'n cu'n yi yaj yi bixba'nt tan Ryos tetz rey! chij Luwiy.

¹⁵ Saje'n tzun ġchakol Luwiy jun scyeri e' yi ate' jak' ca'wl, nin tzun cawunintz tetz:

—jBiy cu'n yi june'j! chij.

Nin tzun cu' biyol yi jun amalecita'tz.

¹⁶ Te yi jun tkuja'tz yi ntaxk quim, nin tal Luwiy tetz:

—Aġte'n aj paj te yi cġcupon biyij, na ja awal tan atzi' yi aġte'n mbiyon cu'n yi kareyil, yi txa'ijt tan Ryos, chij Luwiy bantz.

* **1:10** 1S 31:1-6; 1Cr 10:1-6.

Yi chuna'n tu yi o'kl yi bajij tan paj chiquime'n Saúl tu Jonatán

17 Ma Luwiy, nintzun tzaj bu'k jun bitz tetz talma' yi cya'n chuna'n ta'n, tan paj yi nsken chiquim Saúl tu Jonatán yi cy'ajl.

18 Nintzun cawun Luwiy tan toque'n chichusle'n yi e' aj Judá, tan ta'we'n yi jun bitza'tz yi cya'n chuna'n ta'n. Ej nin yi jun bitza'tz yi na bi'aj “Yi c'oxol flech”, cho'n tz'iba'n cyen tul yi liwr yi na bi'aj “Justo”.†

19 “¡Cyakil yi o' xonl Israel, ja el kak'ej wi'wtz xo'l wutz! Wech na at e' yi chin cham nin e' tan oyintzi', poro ja che'l cu'n swutz.

20 Cya'l ben tan xtxole'n scyetz yi e' filistey le tnum Gat nin cya'l tz'oc tan xtxole'n tulak e'chk be' le tnum Ascalón, bantz quil chitzatzin yi e' xna'n filistey, bantz quil chitz'itpun tan tzatzin na yi e'a'tz, qui'c Ryos tetz cyalma'.

21 “Qui'tk cu' jun tz'uje' a'bal wi'ak yi e'chk ju'wtza'tz cwent Gilboa, nin qui'tk cu' k'ab che'w tibaj, na yi jun ama'la'tz i'tz jun ama'l tetz quimichil. Na tul yi jun ama'la'tz ja baj chiyak'pul kacontr yi makbil chiflech yi e' yi chin cham nin tan oyintzi' Na tul yi jun ama'la'tz ja tz'ilin yi makbil flech Saúl, nin qui't na txekun tan paj yi yak'pe'n tetz.

22 “Yi na chipakxtzaj Saúl tu Jonatán tul jun oyintzi', ilenin nojnak xch'el tu xepu'il chiwankil chicontr te chispar nin te'jak chi-

---

† **1:18** “Justo” i'tz jun antiw liwr yi qui't na jal jalu', kale tz'iba'nt cyen yi mbi cu'n nchiban cyen yi e' yi chin cham nin, xchixo'l yi e' sanlar cwent Israel, chitane'n Josué, Luwiy, nin cobox't chixone'n.

flech. Wech yi e' contra'tz, chin wi'tz aj biyonl nin e'.

- 23 Ja kapek' te Saúl, nin ja kapek' te Jonatán. Junit e' te yi itz'e't tzaj. Nin junit nin e' yi e' quime'n. Chin lajke'l nin nchoyintzin chi jun q'uil q'uitx. Nin at mas chichamil chi chichamil e' león.
- 24 "Axwok jun c'olaj me'l Israel, ok'enwok te Saúl, na tan i', ja oc balaj be'ch itetz. Nin tan i' ja oc balaj xbu'k yi lino cu'n, yi oro cu'n yubel stzi'ak.
- 25 ¡Wech na chin cham nin e', poro ja chisotz tul oyintzi'! ¡Lastum, ja el cu'n Jonatán swutz, ja el cu'n swutz jalen wi'wtz!
- 26 "¡Wi'nin na cǎjyon swetz Jonatán! ¡Wi'nin nchimpanek' tzawe'j, aǎ jun c'olaj witz'un! ¡Chumbalaj nin txaxl awalma' banak swe'j! Ilenin ja cxe'l cu'n te ayol. Na ba'n k'uke' kac'u'l te'j. Mas tcu'n ja k'uke' inc'u'l te ayol, swutz jun yol yi na suk jun xna'n tetz tchmil.
- 27 Lastum ja che'l cu'n swutz yi e' yi chin cham nin e'. Lastum na xitu'n cu'n nsaj e'chk chima'cl."

2

Yi toque'n Luwiy tetz rey cwent Judá

1 Ej i tzun yi baje'n wi' yi jun chuna'na'tz, nin tzun jak Luwiy tajtza'kltz tetz Kataj:

—Ilu' jun c'olaj Wajcaw, ¿Tajwe'n pe' tan imbene'n le jun tnum cwent Judá? chij Luwiy.

—Tajwe'n tan abene'n, chij Kataj.

—Wajcaw, ¿mbi tnumil cwent Judá nchimbene't? chij Luwiy.

—Tajwe'n tan abene'n Hebrón, chij Kataj bantz tetz.

² Chibene'n tzun Luwiytz scyuch' yi cob txkel, Ahinoam yi aj Jezreel tu Abigail, yi txkelbe'n k'ajtzun Nabal yi aj Carmel.

³ Ncha'tz nin e' ben tcy'al yi e' tamiw yi ilen nin xomche' te'j, scyuch' chinajal. Cho'n tzun cyopone'ntz tan chinajane'n le tnum Hebrón.

⁴ Nin tzun opon chimolol quib cyakil yi e' yaj yi e' aj Judá le tnuma'tz, nintzun bixe' Luwiytz cya'n tetz chireyil.

Yi tbtal Luwiy scyetz yi e' wunak, yi i'tz yi e' aj Jabes cwent Galaad mukun yi wankil k'ajtzun Saúl,

⁵ nin tzun e' ben cobox chakumtz ta'n tan talche'n scyetz yi e' aj Jabes: “Tak' tzaj Kataj wi'nin banl talma' squibu', na yi e' cyeru' ja chimuku' wankil k'ajtzun kareyil.

⁶ Ncha'tz nink tz'oc Kataj tan chiq'uicy'le'nu' nin qui'k che'lu' te'j c'u'l i'. Ma yi in wetz ilen nin quil che'lu' te inc'u'l, nin ilen nin tzimbne' jun ba'n scyeru', na chumbalaj nin yi cyajtza'klu' yi nchimuku' yi wankil k'ajtzun kareyil.

⁷ Poro quiwit, quil chibisunu', qui'c na ban ko ja quim yi rey Saúl. Na yi e' aj Judá ja wi't no'c cyak'un tetz wi'tz chireyil,” stzun Luwiy bantz scyetz yi e' chakum tan chitxolil scyetz yi e' aj Jabes.

Yi oyintzi' yi jal xchixo'l yi e' aj Israel scyuch' yi e' aj Judá

⁸ I tzun bantz yi Abner cy'ajl Ner yi wi'tz cya-jcawil yi e' sanlar k'ajtzun Saúl, nin tzun ben

tcy'al i' yi Is-boset, yi cy'ajl k'ajtzun Saúl le tnum Mahanaim.

⁹ Cho'n tzun bixewe'ntz ta'n tetz rey cwent Gesuri, Jezreel, Efraín, Benjamín nin cwent tircu'n Israel.

¹⁰ At tzun Is-boset tul ca'wunak yob yi xe'te'ntz tan cawu'n cwent Israel, nin cob yob ban i' tan cawu'n. Ma yi e' xonl k'ajtzun Judá yi cyetz chireyil bantz i'tz Luwiy.

¹¹ Juk tzun yob tu kak xaw ban Luwiy tan cawu'n cwent Judá, nin yi bajx tnum kale najewe't i' tan cawu'n i'tz Hebrón.

¹² Ej nin tzun e' eltzaj Abner le tnum Mahanaim tan cyopone'n le tnum Gabaón, na i' yi wi'tz bajxom squibaj yi e' sanlar cwent Is-boset, yi rey tetz Israel.

¹³ Ma tetz Joab yi aj Judá, tal Sarvia, nin e' eltzajt le tnum Hebrón na i' yi wi'tz bajxom squibaj yi e' sanlar cwent rey Luwiy. Cho'n tzun chic'ulul quibtz kale atit jun cu'lbil a' cwent Gabaón. Cho'n tzun baj cwe'n chinuc'ul quibtz tan oyintzi', jun tx'akaj le jun xlaw yi cu'lbil a'a'tz, ma junt tx'akaj le jalajt.

¹⁴ Nin tzun tal Abner jun xtxolbil tetz Joab:

—Qui' pe' atz yil chicy' tzaj yi e' ac'aje't tan oyintzi' skawutz, chij i'.

—Ba'n atit, chij Joab.

¹⁵ Ej cha'stzun te xchixo'l yi e' sanlar cwent Benjamín tu Is-boset yi cy'ajl k'ajtzun Saúl, nin e' icy' coblaj chakum cya'n xchiwutz. Ncha'tz e' ban yi e' sanlar yi ate' jak ca'wl Luwiy, nin e' icy' coblaj chakum cya'n xchiwutz.

16 Chicyakil cunin tzun yi e' chakuma'tz e' ben niltz tan chitz'amle'n chicontr. Itzun xi'il chiwi' chicontr tx'amx cya'n, jujun chan te jujun. Nin ben chikopol chispartz jak cyempl. Nin tan yi xtxolbila'tz cyakil yi e' chakuma'tz e' quim lentz. Cha'stzun te nin oc bi' yi jun luwara'tz tetz Helcat-hazurim*, cwent Gabaón.

17 Chin xo'wbil nin ban yi oyintzi'a'tz tul yi jun k'eja'tz, na nin tz'akon Abner scyuch' cyakil yi e' sanlar cwent Israel, cyak'un yi e' sanlar Luwiy yi e' aj Judá.

18 Xomche' yi ox tal Sarvia le oyintzi'a'tz yi na chibi'aj: Joab, Abisai tu Asael. Yi Asaela'tz elnak nin tcya'j, chi na ojkel jun masat xo'l ch'im.

19 Bene'n tzun xomok i'-tz wutz coc Abner tan stz'amle'n klo'. Qui nin tak' i' ama'l tetz tan tele'n ojkuj.

20 Ma yi xmayine'n tzaj Abner wutz coc, nin tzun taltz:

—¡Aǎ bin lo' a'tz Asael! chij Abner.

—¡Ina'tz! chij i'.

21 Saje'n tzun tlol Abner:

—Qui't cxom tzaj wutz incoc tan intz'amle'n. Ba'nt cu'n joyaj puntil tan stz'amle'n jun in-chakum nin majlen yi e'chk takle'n yi cy'a'n ta'n, chij Abner.

Poroyi Asael, quinin cutzaj xtxumu'n, ma nin xom nin tan stz'amle'n klo' Abner.

22 Saje'n tzun tlol junt tir Abner:

—¡Qui na waj yil cxom tzaj tan intz'amle'n, ko qui' atz cxe'lpon cu'n wa'n swutz! Nin kol cxquim

* **2:16** “Helcat-hazurim” na lo' elepont “Ama'l xo'l c'ub tetz oyintzi'.”

wa'n quil tzatzin yi awutzicy Joab swe'j, chij Abner.

²³ Poro tan paj yi quinin oc yol Abner te wi' Asael, saje'n tzun xuyul Abner yi wi' yi tetz lans wutz c'u'l Asael. Cyecyen tunintz twankil Asael nin elpon wutz coc. Cho'n nin quime'n cyentz kale cwe't trimp. Nin cyakil yi e' yi xomche' tzaj nin tzun na chitxcye' cu'ntz tan xmaye'n yi wankil Asael yi nsken quim.

²⁴ Ma yi e' stzicy Asael yi Joab tu Abisai, qui nin tzun e' txcye' cu'n, ma na nin e' xom nin tan stz'amle'n Abner. Nsken cu' k'ej yi cyopone'n wi ju'wutz Ama, yi at swutzo'c tzaj yi tnum Gía, tul yi be' yi na ben le ama'l yi tz'inunin tu' cwent Gabaón.

²⁵ Cho'n tzun chimolol quib yi e' aj Benjamín scyuch' Abner wi jun ju'wutz, nin junit k'u'j e' bantz tan chibnol list quib tan oyintzi' junt tir.

²⁶ Xch'ine'n tzaj tzun Abner scyetz Joab:

—¿Qui polo' tzaj yi jun oyintzi'a'tz yi at skaxo'l? ¿Qui pe' na el atxum tetz yi jun ajtza'kla'tz ntin stk'e' wi'nin bis o'kl sketz kacyakil cu'n? ¡Ba'nt cu'n alaj scyetz yi e' yi xomche' tzawe'j tan qui't cyoque'n tan chibiyle'n cu'n chixonl! chij Abner ban tzajtz.

²⁷ Bene'n tzun stza'wel Joab:

—Jun cu'n yol na wal nin tzatz tan bi' Kataj Ryos, yi qui'k nsaj awalol yi xtxolbila'tz, ja klo' chixe'tij yi e' insanlar tan chibiyle'n cu'n yi e' katanum jalen cu'n klo' yil tz'ul skil eklen, chij Joab.

²⁸ Cawune'n tzun i'-tz tan cwe'n e'chk chun, tan makle'n chiwutz yi e' sanlar tan chitanewe'n tan

oyintzi'. Qui't tzun e' ben xomoktz tan chibiyle'n cu'n yi e' aj Israel.

²⁹ Ma tetz Abner tan pakxe'n jalen Mahanaim nin tzun e' xon tul jun ak'bala'tz cyakil yi ama'l cwent Arabá. Nin ja xcon e'chk k'ab be' cya'n yi na icy' cu'n wi a' Jordán. Ncha'tz e' icy' cwent Bitrón, kalena's tzun cyopone'ntz le cyetz chi'ama'l, Mahanaim.

³⁰ Ncha'tz Joab qui't oc ch'inch'uj tan stz'amle'n Abner, nin tzun octz tan chijutz'e'n cu'n yi e' tetz sanlar, nin octz tan cyajle'n. Kalena'tz tzun yi lajluchaxe'n yi e' quim wajxaklaj wi'tz ajcaw yi ate' jak' ca'wl Luwiy tuml yi Asaela'tz.

³¹ Ma yi e' yi xomij te Luwiy, ja lajluchax xchiwutz yi e' quim ox cient tu ox c'al xonl k'ajtzun Benjamín cya'n, tuml yi e' yi xomche' te Abner.

³² Ej ma wankil Asael, nin ben ticy'le'n jalen Belén, nin cho'n mukxe'ntz kale mukxe't yi k'ajtzun taj. Ma Joab scyuch' yi e' yaj yi xomche' te'j, baj cu'n tzun ak'baltz cya'n tan xo'n, nsken ul skil yi cyopone'n Hebrón.

3

¹ Nim tiemp ban yi oyintzi' xchixo'l yi e' xonl Luwiy tu yi e' xonl k'ajtzun Saúl, nin te yi tele'n tiemp wi'nin jale'n chichamil yi e' tu Luwiy, ma tetz k'ajtzun Saúl wi'nin tele'n chichamil.

Yi e' xonl Luwiy

² Je chibi' yi e' nitxajil Luwiy e' jal te yi ate' pon Hebrón: Yi bajx cy'ajol na bi'aj Amnón, tal yi txkel i' yi na bi'aj Ahinoam yi aj Jezreel.

³ Yi ca'p na bi'aj Quileab, tal Abigail yi txkelbe'n k'ajtzun Nabal yi aj Carmel. Yi toxi'n na bi'aj

Absalom tal Maaca yi me'l Talmai, yi rey cwent Gesur.

⁴ Yi cyaji'n na bi'aj Adonías, tal Haguit. Yi to'i'n na bi'aj Sefatías tal Abital.

⁵ Yi kaki'n cy'ajl na bi'aj Iream, tal Egla, yi i'tz junt txkel Luwiy. Cyakil yi e' cy'ajola'tz cho'n quitz'e'n Hebrón yi tnum kale najewe't Luwiy.

Yi xome'n wi' Abner te Luwiy

⁶ Ej i tzun te yi na tzan cyen cunin yi oyintzi' xchixo'l yi e' tu Is-boset yi cy'ajl k'ajtzun Saúl scyuch' yi e' tu Luwiy, jale'n nin tzun ban mas k'ej Abner xchixo'l yi e' yi xomij chiwi' te Is-boset.

⁷ At tzun jun xna'n yi i'tz ca'p txkel Saúl tane'n, yi na bi'aj Rizpa, me'l Aja, nin tzun witbej tib Abner tu jun xna'na'tz. Tan yi txolbila'tz nin tzun oc Is-boset tan yajle'n:

—iNxac mawitbej awib tu yi ca'p txkel tane'n k'ajtzun intaj! chij i'.

⁸ Saje'n tzun colpuj wi' Abner tan yi yol yi tal Is-boset tetz:

—iXe'n tzun! ¿In ptzun jun ta'kl tx'i, yi na xcon scyetz yi e' aj Judá? Yi in wetz ja wak' wib tan inxcone'n jak' ca'wl ataj. Nin ja wak' chik'ej yi e' tetz tamiw. Nin quinin ncxben injatxol tk'ab Luwiy. Ma jalu', ja cxu'l tan talche'n swetz yi ja injuch wil te'j jun xna'n tu'.

⁹ Nink tz'oc Kataj tan incawse'n cunin ko quil no'c tan xch'eye'n Luwiy tan toque'n cyen tetz rey chi suki'nt tan Ryos tetz.

¹⁰ Na alij cyen tan Ryos tan tele'n majij yi ca'wl tk'ab Saúl scyuch' yi e' tetz xonl, nin tan tak'le'n yi ca'wl tk'ab Luwiy tan cawune'n tibaj Israel nin

Judá tul yi ama'l cwent Dan jalen cwe'n tzi'n te yi ama'l cwent Beerseba, stzun Abner bantz.

¹¹ Qui'ct nin tzun jun yol tal Is-boset tetz Abner, na wi'nin xobe'n i' tetz.

¹² Ma tetz Abner nin tzun e' ben cobox chakum ta'n tan talche'n yi txolbible'j tetz Luwiy: “¿Na' scyetz taw cyakil katanum? Wetz pe', nko atz. Ba'nt cu'n kaban jun trat: tzinjoye' puntil bantz cyoque'n cyakil yi e' xonl Israel jak' ca'wlu',” chij Abner bantz, tan cyalol yi e' chakum tetz Luwiy.

¹³ Ma tetz Luwiy i tzun tal: “Ba'n lbixe' jun trat skaxo'l tzawuch' poro kol tzacy'aj tzaj Mical, yi me'l k'ajtzun Saúl, swetz. Ko qui' ba'nt cu'n quil tzachaju'l awib tzinwutz,” chij Luwiy.

¹⁴ Ncha'tz nin e' ben cobox chakum tan Luwiy tan yol tetz Is-boset: “Tz'ulke'n junt tir yi wuxkel awa'n, yi Mical, na quimnake' jun cient filistey wa'n tan toque'n tetz wuxkel,” chij Luwiy.

¹⁵ Cawune'n tzun Is-boset tan tele'n majij Mical tetz Paltiel, yi cy'ajl Lais.

¹⁶ Poro yi Paltiel, nin xom nin wutz coc nin wi'nin tok'e'n jalen yi cyopone'n le aldey Bahurim. Nin tzun cawun Abner tetz Paltiel tan pakxe'n.

¹⁷ Ej jilone'n tzun Abner scyetz yi e' wi' banl wi' cwent Israel: “Ja el nimix tiemp cyanu' tan joyle'n puntil tan bixewe'n Luwiy tetz kareyil.

¹⁸ Ma jalu' ja bin opon tiempil tan kabnol tane'n, na suki'nt tan Kataj Ryos yi tz'ocpon cyen Luwiy tetz wi'tz kareyil nin xcyek i' tan kacolpe'n jak' chica'wl yi e' filistey nin jak' chica'wl yi e' mas kacontr,” stzun Abner bantz scyetz.

¹⁹ Ncha'tz nin jilon Abner scyetz cyakil yi e' xonl k'ajtzun Benjamín, nin tzun icy'tz tan tpone'n

jalen Hebrón tan talche'n tetz Luwiy yi mbi'tz na chitxum cyakil yi e' aj Israel nin yi mbi'tz na chitxum cyakil yi e' xonl k'ajtzun Benjamín.

²⁰ Junak tzun yaj xomche' te Abner yi topone'n jalen Hebrón, kale najle't Luwiy, nin tzun bnix jun chin wa'a'n tan Luwiy scyuch' cyakil yi e' yi xomche' te Abner.

²¹ I tzun tal Abnertz tetz Luwiy:

—Ma jalu', na'je'n, na chin tajwe'n cunin yil chimben tan chimolche'n cu'n cyakil yi e' aj Israel, tan bnixe'n jun trat cya'n tu yi wi'tz cyajcawil tan toque'n cyenu' tetz chireyil bantz cawune'nu', quib yi cyetz cyajbil, chij Abner bantz tetz Luwiy.

Tzatzin cu'n chijatxol quib Luwiy tu Abner. Wi'nin tzatzine'n Abner yi pakxe'nt.

Yi quime'n Abner tan Joab

²² Ej i tzun bantz nin tzun opon Joab scyuch' yi e' yi xomij chiwi' te Luwiy, cho'n e' xa'ke'n tan majle'n e'chk takle'n yi e' xcye' tan cambe'n scye'j chicontr. Nimix nin tzun sken cyaj cyen yi tnum Hebrón tan Abner. Nin qui'c na bislej i' jetz yi tele'n tzaj Luwiy tan tak'le'n i' tbe'.

²³ Ma yi cyopone'n Joab le tnum scyuch' cyakil yi e' tetz sanlar, nin tzun tbit i' yi nsken xa'k tzaj Abner yi cy'ajl Ner, tan yol tetz Luwiy. Nin watok cu'n nchijatx quib, nin wi'nin tzatzine'n Abner yi pakxe'n.

²⁴ Topone'n tzun balk'uj Joab swutz yi rey Luwiy, i tzun taltz:

—¡Ilu' jun c'olój kareyil! ¿Mbi ncu' nuc'ulu'? Na ja wit yi ja ulak nin Abner tan yol teru'. ¿Nxac ntak'u' ama'l tetz tan tele'n liwr?

25 ¿Qui pe' na el xtxumu' tetz yi Abner yi cy'ajl Ner, ntin ja ulak tan talche'n la'jil teru' nin tan xk'uke'nu', nin tan tilwe'n yi mbi cu'n na tzanu' tan banle'n? chij Joab tetz rey Luwiy.

26 Yi tele'n tzaj Joab tan yol tetz Luwiy, nin tzun e' ben xchakol cobox xchakum tan stz'amle'n Abner. Cho'n tzun stz'amle'n cya'n kale atit yi julil a' Sira. Nin pakxij cya'n junt tir Hebrón. Ma Luwiy qui sak swutz mbi mbajij.

27 Yi topone'n Abner, nin tzun ben tcy'al Joab i' xlaj yi puertil yi tnum tan chijilone'n chichuc cuntu' tane'n. Na chijilon cu'ntz yi bene'n kopol Joab jun cchilu' le c'u'l Abner nin quimtz. Ya'stzun yi ticy'sal Joab c'u'l te Abner tan paj yi quime'n Asael yi titz'un ta'n.

28 Ma yi tbital Luwiy yi mbi cu'n bajij, nintzun tal: “Jun cu'n yol sak swutz Kataj Ryos yi qui'c ketz kapaj scyuch' yi e' yi na chicawun tzinxlaj te yi jun quimichila'tz yi mban, na nk'e'tz o' mbiyon cu'n Abner yi cy'ajl Ner.

29 ¡Yi mero aj paj i'tz Joab! Nink tz'oc cunin cawse'n i' tuml yi najal. Nin cyakil cunink yi e' xonl yi xomt che' tzaj, nink chitij yi jun jilwutz quimichila'tz. Nink chiyobtij tan lepra. Nink cho'c tetz co'x. Nink chicu' biyij. Nink chitij we'j,” chij Luwiy bantz.

30 E' Joab tu Abisai e' biyon cu'n Abner, na tul yi oyintzi' yi bajij Gabaón nin cu' biyol Abner yi quitz'un yi na bi'aj Asael.

31 Nin tzun el jun ca'wl tan Luwiy, scyetz Joab scyuch' cyakil yi e' yi xomche' te'j: “Rit'wok cu'n be'ch itetz, nin tz'oken be'ch ite'tz yi chintzolon nin, nin bisunwok tan yi quimich yi mban Abner,”

chij. Ej nin xom nin yi rey Luwiy wutzcoc yi ekbil alma' yi e' bene'n tan mukle'n wankil Abner.

³² Cho'n tzun mukxe'n cya'n le tnum Hebrón. Nin tzun ok' rey Luwiy. Wi'nin xch'ine'n tan o'kl swutz yi nichil Abner. Ncha'tz cyakil wunak e' ok' lentz.

³³ Nin je tal yi rey Luwiy tul yi chuna'n yi ban i':
¡Abner! yi quimichil yi nnojquen tzawutz chin tx'ixwil nin.

¿Xe'n mban yi mawak' awib tk'ab jun chin biyol naka'tz?

¡Lastum! Ja cxe'l cu'n swutz chi na quim jun yaj xchik'ab yi e' yi chin txuc nin cyajtza'kl.

³⁴ Ja cxsotz yaj, wech na qui c'alij che' ak'ab, nin qui c'alij che' awukan tan caren.

¡Ja cxquim chi na quim jun xchik'ab biyol nak yi chin juntlen nin cyajtza'kl! stzun yi rey Luwiy bantz tul yi chuna'n.

Ncha'tz wi'nin cyok'e'n yi e' wunak bantz.

³⁵ Nin tzun cu' chiwutz cyakil tetz Luwiy tan wane'n mu'x tal te ntaxk oc akale'n, poro bixe' jun yol ta'n:

—¡Nink tz'ok Kataj Ryos tan incawse'n cunin, kol baj jun piñ pam wa'n nka alchok takle'nil te ntaxk cu' k'ej! chij i'.

³⁶ Cyakil cunin tzun e' wunak el chitxumtz tetz yi bis yi at cu'nt yi rey Luwiy, nin ba'n ban xchiwutz yi txolbila'tz, na cyakil yi mbi cu'n na ban yi rey, tircu'n wunak na chitzatzin len te'j.

³⁷ Te jun k'aja'tz cyakil yi e' xonl Israel el chitxum tetz yi nk'e'tz Luwiy biyon cu'n nka txumul tetz tan biyle'n cu'n Abner yi cy'ajl Ner.

³⁸ Bene'n tzun tlol yi rey scyetz yi e' wi'tz ajcaw yi ate' jak' ca'wl:

—Sak x̄chiwutzu' yi jalu' ja quim jun chin wi'tz ajcaw skaxo'l ketz yi o' xonl Israel, nin i'tz jun chumbalaj yaj.

³⁹ Bintzij, in yi rey yi txa'ij chint tan Ryos. Poro jalu' qui na pujx wa'n mbil tzimban scye'j yi e' tal wanub Sarvia-a'tz,* yi ntin biyol naki'n cya'n. Qui na nimsaj inc'u'l tan banle'n tane'n. ¡Nink tz'oc Kataj Ryos tan chicawse'n cunin yi e' yi mbonon yi jun ajtza'kla'tz, yi chin juntlen nin!

4

Yi cwe'n biyij Is-boset

¹ I tzun bantz yi tbtal Is-boset yi nsken cu' biyij Abner le tnum Hebrón, nin tzun saj jun chin xo'w te'j. Ncha'tz e' ban cyakil yi e' aj Israel, cyakil cunin e', e' xob lentz.

² Te yi tiempa'tz at tzun cob yaj, aj oyintzi'inl yi ate' jak ca'wl Is-boset. Yi cob yaja'tz e' len cu'n ajcaw scye'j cob k'u'j sanlar yi ja chixcon tan majle'n e'chk takle'n scye'j yi e' wunak yi nk'e'tz e' xonl Israel. Baana bi' jun nin Recab bi' yi junt. Yi cob yaja'tz e' len cu'n cy'ajl Rimón yi aj Beerot, nin e' xonl k'ajtzun Benjamín.

³ Nin yi tnum Beerot-tz cho'n at cwent yi e' xonl k'ajtzun Benjamín. Na nsken wi't che'l ojk yi e' xonl Beerota'tz jalen Bitaim, kale najlche't chi awer nak tane'n jalu'.

---

* **3:39** 1Cr 2:12-16.

⁴ Ma k'ajtzun Jonatán yi cy'ajl k'ajtzun Saúl, at tzun jun cy'ajl cyajnak cyen yi na bi'aj Mefiboset, yi at mu'x̄ yana'sil te cabil tkan. Na te yi at tzaj tul o' yob nintzun opon tziblal chiwi' yi q'uicy'lom tetz, yi nsken cu' biyij Jonatán tu taj le ama'l Jezreel. Bene'n tzun yi mos yi na tzan tan q'uicy'le'n yi ni'a'tz tan xitx'le'n tzaj, nin tzun el ojktz tuch' tan ew ib. Poro tan paj yi ojke'l nin tzun el stzakupul yi ni'. Nintzun q'uixpij tkantz, nin oc cyentz tetz co'x.

⁵ Inti yi cob cy'ajl Rimóna'tz yi aj Beerot, yi Recab tu Baana, nin tzun e' bentz xe ca'l Is-boset, nin tzun e' opontz chajcu'n k'ej, te yi oril yi wi'nin tz'a'. Ma tetz Is-boset benak nin i'-tz tan watl, na nsken wi't wan.

⁶ Ma yi xna'n yi q'uicy'lom tetz yi ca'l, nintzun octz tan telse'n stz'isil mu'x̄ triw, poro tan paj tz'a', sajt quen tu watl. Nin tan yi txolbila'tz e' cyecyen tunin Recab tu yi titz'un Baana, nin cya'l jun i'lon chiwutz yi cyocompone'n kale na wite't Is-boset.

⁷ Cho'n tzun coylij Is-boset wi xtx'ach le witbil yi cycompone'n xe ca'l. Nin tzun cu' chibiyoltz, nin el chikuxul yi wi' nin ben quicy'altz. Ej nin baj cu'n ak'bal cya'n tan xo'n tul yi be' yi na icy' cu'n xlay yi a' tetz Jordán.

⁸ Na yi cyajbil i'tz tan tak'le'n yi wi' Is-boset tetz Luwiy, jalen Hebrón. Yi cyopone'n nin tzun cyaltz:

—Ilu' jun c'olój kajcawil, ja ul yi wi' Is-boset ka'n, yi cy'ajl k'ajtzun Saúl yi contru' banak, yi juna'tz yi joynak puntil tan biyle'n cunu'. Poro yi jalu' ja tak' Kataj Ryos ama'l tan ticy'salu' c'u'lu' te k'ajtzun Saúl scyuch' yi e' xonl i', che'ch bantz.

⁹ —Sak cu'n swutz Kataj Ryos yi Ryos yi itz' nin

tetz, yi jun yi ja chinclax ta'n tk'ab e'chk sotzaj c'u'lal, sak cu'n swutz i' yi cxelponwok cu'n swutz wa'n.

¹⁰ Na at tzaj jun yaj yi opon tzinwutz le tnum Siclag tan talche'n yi nsken quim yi rey Saúl. Le wutz tetz tajtza'kl yi i'tz jun balaj tziblal yi chintzatzink te'j, nin lwak' jun oy tetz. Poro qui nin el xtxum i', yi ko squimok wa'n tan yi tziblal yi ul ta'n tan paj yi mbi mban i'.

¹¹ Nin ite'n nin tzimbne'a's tzite'j. Na chin juntlen nin ban itajtza'kl, na yi yaj yi nquim ita'n qui'c tetz til. Nin cho'n coylij tan ujle'n wi soc xe yi tetz ca'l. Cha'stzun te tajwe'n cu'n cxelponwok cu'n swutz. Tzichoje' itil tan paj yi ncu' ibiyol Is-boset.

¹² Cawune'n nin tzun Luwiy scyetz yi e' wi'tz cyajcawil yi e' sanlar yi ate' jak' ca'wl i' tan chibiyle'n cu'n. Yi chiquime'n nintzun el chic'aplul chik'ab tu quikan, nin je' ch'imba'ntz naka'jil yi pila'il a' yi at le tnum Hebrón. Ma yi wi' Is-boset cho'n tzun cwe'n chimukultz kale mukxnake't yi wankil k'ajtzun Abner le tnum Hebrón.

5

Yi bixewe'n Luwiy tetz wi'tz rey squibaj cyakil e' xonl Israel

¹ Itzun yi wi't bajije'n yi xtxolbila'tz, chibene'n tzun chimolol quib cyakil yi coblaj k'u'j xonl Israel jalen Hebrón, tan yol tetz Luwiy: “Max c'u'lu' Ta'. Katanum kib tuch'u', na junit ka'xch'el.

² Yi ketz kamantar tan talche'n teru' i'tz: Bintzij nin yi k'ajtzun Saúl, ja xcon cyen tetz kareyil,

poro qui nin bajx cu'n i' skawutz. Ma ilu' teru' ja bajx cunu' skawutz yi nkaben tulak e'chk oyintzi'. Ncha'tz bixba'nt tan Ryos yi ilu' teru' tz'ocopon cyenu' tan cawu'n squibaj cyakil cu'n o' xonl Israel," che'ch bantz tetz.

³ Ya'stzun yi xtxolbil yi nxcon cyak'un e' wi' banl wi' scye'j yi coblaj k'u'j xonl Israel yi chijilone'n tu yi rey Luwiy le tnum Hebrón. Ej nintzun bnix jun trat tan Luwiy scyuch' yi e' wi' banl wi'a'tz, nin oc Ryos ta'n tetz testiwil yi trat. Bixewe'n tzun Luwiy cya'n tetz wi'tz chireyil squibaj cyakil yi e' xonl Israel.

⁴ Nsken tzun tz'ak junaklaj yob tan Luwiy yi toque'n tetz rey, nin ca'wunak yob ban i' tan cawu'n squibaj yi e' xonl Israel.

⁵ Juk tzun yob tu ni'cy cawune'n i' le tnum Hebrón squibaj yi e' aj Judá. Ma yi topone'n i' Jerusalén ya'stzun toque'n tetz chirey cyakil e' xonl Israel scyuch' e' aj Judá. Cawune'n tzun i' squibaj tetz junaklaj tu ox yob.

Yi cambal Luwiy yi ju'wtz Sión yi cya'l na ocpon te'j

⁶ I tzun bantz nin tzun e' ben yi rey Luwiy scyuch' yi e' sanlar jalen le tnum Jerusalén tan chixite'n cu'n yi e' jebuseo yi najlche' le jun tnuma'tz. Nin tan paj yi k'uklij chic'u'lyi e' jebuseo te yi qui'c rmeril tan chixcyewe'n Luwiy tan cyocompone'n tul yi tnuma'tz na tapij cu'n solte'j, e' xbajtzije'n nin scyetz: “¿I pe' axwoka'tz yi na itaj cxo'c tzajwok tan kabiyle'n cu'n? Ploj itajtza'kl, na chixcyek yi e' kamoyi'x scyuch' yi e' kaco'x tan ilaje'n len,” che'ch ban tzaj.

⁷ Poro xcy'e' Luwiy scyuch' yi e' tetz sanlar tan cambaje'n yi tnuma'tz yi at wi ju'wtz Sión, yi tapij cu'n solte'j, nin yi bi' jalu' i'tz yi “Yi tnum tetz Luwiy”.

⁸ Ej nin te yi tiempa'tz yi na tzan kbal oyintzi' scye'j yi e' jebuseo, nin tal Luwiy scyetz yi e' tetz sanlar: “¿At pe' e' skaxo'l yi na chi'ch chic'u'l scye'j yi e' jebuseo chi wutane'n wetz? Ko at, tajwe'n bin ko'c tul yi be' a' yi na icy' jak' chitnumil tan kaje'n pone'n tul yi tnum. Ba'n tzun kicy'se' kac'u'l scye'j yi e' moyi'ǎa'tz scyuch' yi e' co'xa'tz, yi chin juntlen nin tzinwutz,” stzun Luwiy. Cha'stzun te nin a'lchij yi xtxolbil: “Qui'c rmeril tan toque'n jun co'x nka jun moyi'ǎ le ca'l Kataj.”

⁹ Yi wi't cambal Luwiy yi ju'wtza'tz yi tapij cu'n solte'j, nin tzun oc bi'-tz yi tnum ta'n tetz “Yi tnum tetz Luwiy”. Nin tzun bnix mas tapij ta'n solte'j cyakil yi luwara'tz yi na xe't tzaj te yi joco'j yi nojsij jalen te yi ca'l tetz rey.

Yi cyopone'n cobox ǎchakum Hiram swutz Luwiy

¹⁰ Ej wi'nin tzun jale'n k'ej Luwiy, tu ǎchamil. Ncha'tz ilen nin xomij Kataj te'j, yi Kataj Jehová yi cya'l na xcy'e' quen te'j.

¹¹ Cha'stzun te yi rey tibaj yi tnum Tiro yi na bi'aj Hiram, nin tzun e' opon cobox ǎchakum ta'n swutz Luwiy scyuch' cobox se'ol tze' tu se'ol c'ub, nin cy'a'n xan tze' cya'n, tan banle'n yi palacio tetz yi rey Luwiy.

¹² Tele'n tzun xtxum Luwiytz tetz yi bintzij nin Ryos bixban i' tetz rey tibaj Israel, nin yi ja tak' Kataj ama'l tan cawune'n, nin tan quich'eye'n yi e' xonl Israel yi tanum Kataj.

Yi coboxt nitxajil Luwiy

¹³ I tzun te yi nsken wi't opon Luwiy Jerusalén tan ta'te'ntz, nin tzun e' oc coboxt txkel i'-tz, nin ncha'tz coboxt xna'n tetz txkel i' tane'n, nin tzun e' jal mas nitxajil scye'jak.

¹⁴ Nin yi chibi' yi e' nitxajila'tz yi e' jal Jerusalén i'tz: Samúa, Sobab, Natán, Salomón,

¹⁵ Ibhar, Elisúa, Nefeg, Jafia,

¹⁶ Elisama, Eliada nin Elifelet.

Yi xcyewe'n Luwiy scye'j yi e' filistey

¹⁷ I tzun yi quibital yi e' filistey yi nsken wi't bixe' Luwiy tetz rey cwent Israel, cyopone'n tzun nil tircu'n e' tan joyle'n i', poro nin nin tbit Luwiy yi cyajtza'kla'tz nin tzun el tewal tib tul jun chin ca'l yi cya'l jun tz'ocopon te'j.

¹⁸ Chibene'n tzun yi e' filistey xchiwutz, nin tzun chicambaj cyakil yi ama'l cwent Refaim.

¹⁹ Jakol tzun Luwiy tetz Kataj:

—Ilu' jun c'olój Wajcaw ¿Ba'n pe' kol chimben tan oyintzi' scye'j yi e' filisteya'tz? ¿Stk'e' pe'u' ama'l swetz tan intx'acone'n scye'j? chij i'.

—Quilo'k tan oyintzi' scye'j, nin swak'e' ama'l tzatz tan axcyewe'n scye'j, chij Kataj.

²⁰ Cho'n tzun topone'n Luwiytz le luwar cwent Baal-perazim,* nin tul yi ama'la'tz ya'stzun xcyewe't i' tan chixite'n cu'n yi e' filisteya'tz. Cha'stzun te tlol i': “Chi na el cu'n jun chumam tzanla' ya'stzun chin tulej Kataj xchixo'l yi e' incontr, na ja chinxcye' tan chixite'n cu'n.”

---

* **5:20** “Baal-perazim” na elepont “yi Ryos yi na xcye' tan jakle'n be”.

Toque'n tzun bi' yi ama'la'tz tan Luwiy tetz Baal-perazim.

²¹ Nin yi e' filistey cyaj cyen tu' chicolil e'chk chiryosil yi banij quitane'n, nin tzun e' oc Luwiy scyuch' yi e' yaj yi xomche' te'j tan chimolche'n cu'n tircu'n.

²² Poro nin e' opon junt tir yi e' filistey tan cambe'n cyakil yi x̄k'ajlaj cwent Refaim.

²³ Cha'stzun te jilone'n junt tir Luwiy tetz Kataj tan jakle'n tajtza'kl. Tzaje'n tzun tlol Ryos tetz:

—Ba'nt cu'n quil c̄x̄ben x̄chiwutz cu'n tan oyintzi' scye'j, ma na jatxwok cu'n itib tan itoque'n solte'j yi ama'l kale ate't nakajil e'chk wi' tze' balsamo.

²⁴ Nin yil tzitbitwoknin yi na x̄ch'in cyek'ek' xo'lak e'chk xak tze' tetz wi' balsamo chi jun c'oloj sanlar yi na chixon, kalena's tzun cxbenwok tan oyintzi' wutz chicoc, na ya'stzun techl yi bajx̄chin tziwutz tan chibiyle'n cu'n yi e' filistey.

²⁵ I nin tzun tulej Luwiytz quib yi tal Kataj tetz, nin tzun e' xcy'e'-tz tan chilaje'n len yi e' filistey tul ama'l yi na xe'tij Gabaón jalen te yi cyopone'n yi ama'l Gezer.

6

Yi joyol Luwiy puntil tan tponse'n klo' junt tir yi caxa' jalen Jerusalén

¹ I tzun bantz nin tzun e' cu' molol junt tir Luwiy cyakil yi e' sanlar yi txa'ijche't tan chixcone'n cwent Israel. Yi cyajlal yi e' sanlara'tz i'tz junaklaj mil.

² Cho'n tzun cyopone'ntz le ama'l cwent Judá yi na bi'aj Baala, na nin bixe'-tz ta'n tan ticy'le'n tzaj yi caxa' kale at cu'n e'chk ca'wl Kataj, tan topone'n

Jerusalén. Ya's tzun yi caḡa'a'tz kale na na'wsit yi bi' Kataj Ryos yi cya'l jun na xcye' quen te'j, yi jun Ryosa'tz, yi cho'n at c'olchbil ḡchixo'l yi e' querubim.

³⁻⁴ Cho'n cyajnak cyen yi caḡa'a'tz le ca'l Abinadab, yi ate'n wi jun ju'wutz. Cho'n tzun je'n nin yi caḡa'a'tz cya'n tibaj jun ac'aj care't yi ocnin wacḡ tan jute'n. Bajx che' tzun yi cob cy'ajl Abinadab, yi Uza tu Ahío, ḡchiwutz yi wacḡ tan ḡchajle'n chibe'. Bajxij Ahío swutz yi caḡa'.

⁵ Nin benake' nin Luwiy scyuch' cyakil yi e' sanlar tan bitz, nin tan bixl tetz cu'n cyakil chichamil tan tak'le'n chik'ajsbil tetz Ryos te yi xomche' te yi caḡa'a'tz. Wi'nin chibene'n tan bitz te yi e'chk arpa tu e'chk salterio, nin pandero tu castañuela nin e'chk platillo.

⁶ Ma yi cyopone'n le ama'l yi na a'lchij “Er tetz Nación”, nin tzun ben Uza tan stz'amle'n yi caḡa' tetz Ryos, tan qui tele'n trimp, na txant qui e' je tzotp yi e' wacḡ.

⁷ Poro nin je' lajpuj wi' Kataj te Uza tan paj yi mben i' tan stz'amle'n yi caḡa'. Ta'ste'n tzun je'n pac'lok xlay yi caḡa'. Nin jun cu'n ban, nin el cu'n swutz.

⁸ Ma yi Luwiy nin tzun je' lajpuj mu'ḡ wi' i', na nin quim Uza tan Ryos. Cha'stzun te toque'n cyen bi' yi luwara'tz tan Luwiy tetz Pérez-uza, nin ite'n nin bi' yi ama'la'tz jalu'.

⁹ Nin tzun oc jun chin xo'w tetz Luwiy te jun k'eja'tz, tan paj yi txolbil yi ban Kataj Ryos te Uza: “¡Siquier nink tzinnimsaj wib tan ticy'le'n nin yi caḡa' tetz Kataj!” stzun i' bantz.

¹⁰ Nin tan paj yi qui't tak' tib tan ticy'le'n nin yi

caġa' le tnum tetz Luwiy, nin tzun cawuntz tan bene'n ticy'le'n xe ca'l Obed-edom, jun yaj yi aj Gat.

¹¹ Ox tzun xaw ban yi caġa' xe ca'l yi yaja'tz, nin tak' Kataj yi banl tibaj i' tuml yi najal.

Yi bene'n tcy'al Luwiy yi caġa'a'tz le tnum Jerusalén

¹² Yi tbital yi rey Luwiy yi nsken tak' Kataj banl tibaj Obed-edom tuml yi e' najal i' nin ncha'tz tibaj cyakil yi tetz me'bi'l tan tu' yi at cyen caġa' Kataj scyuch', nin tzun xtxum Luwiytz tan bene'n tan ticy'le'n tzaj yi caġa', tan tpone'n le tetz tanum. Bene'n tzuntz tan ticy'le'n tzaj tan toponse'n le tetz tnum nin wi'nin stzatzine'n i' yi bene'n tcy'al.

¹³ Itzun yi je'n quicy'al yi e' ekum yi caġa', ntintzun e' xontz kak' xo'l cyakan nin e' tane'-tz tan xo'n. Toque'n tzun Luwiy tan biyle'n jun mam tor tu jun cne'r yi nternin k'ant tetz chitx'ixwatz swutz Kataj.

¹⁴ Ma tetz Luwiy ntin at jun xbu'k lino wutz tkan i' nintzun oc tan bixl tan tak'le'n k'ej Kataj.

¹⁵ Bene'n tzun quicy'al Luwiy scyuch' cyakil e' xonl Israel yi caġa' tan chije'n pone'n Jerusalén. Te yi na chixon na chibitzin len nin na tzan su' cya'n tan yi tzatzi'n yi ate' cu'nt.

¹⁶ Ma yi topone'n yi caġa' le tnum tetz Luwiy, nin tzun eltzaj Mical yi me'l k'ajtzun Saúl tan xmaye'n le wentanu', nin yi bene'n tilol yi wi'nin bixine'n nin wi'nin na tz'itpun Luwiy swutz yi caġa', chin tx'ixwil nin ban swutz i'.

¹⁷ Cho'n tzun topone'n yi caġa' Kataja's cya'n le jun mantial yi ya'tz nin xac yi bnixe'n tan Luwiy.

Toque'n tzun Luwiy tan pate'n tx'ixwatz tu e'chk oy yi na xchaj yi at tzatzin paz xchixo'l tu Ryos.

¹⁸ Yi baje'n wi' yi munl i' tan pate'n e'chk tx'ixwatz'a'tz, nin tzun tak' banl squibaj cyakil yi e' tanum tan bi' Kataj Ryos, yi jun yi cya'l na xcy'e' cyen te'j.

¹⁹ Nin tzun tak' Luwiy jujun pam tu cob torta scyetz cyakil wunak, jun yi banijt tan dátiles cu'n, nin junt yi banijt tan pasas. Yi wi't baje'n cya'n, nin tzun e' ajtz xe'ak chical.

²⁰ Ncha'tz nin ben Luwiy xe tetz ca'l tan tak'le'n chibanl yi e' tetz najal. Poro nin el tzaj Mical yi me'l k'ajtzun Saúl tan yol tetz:

—¡Chumbalaj nin ptzun mbanu'tz, yi ilu' rey, yi mbaj xchajol tibu' xchiwutz yi e' xun yi esclaw tu mos tu', na ja xchaj tibu' xchiwutz chi jun yaj yi qui'c nin noc xtx'ix!

²¹ —Bintzij yi ayol, chij Luwiy —ja chimbixin, poro cho'n nchimbixin swutz Kataj Ryos, na i' nchintxa'one'n tan woque'n cyen tetz rey cwent tircu'n Israel tetz xel k'ajtzun ataj nin tetz xel yi e' xonl i'. Cha'stzun te na chimbixin swutz yi Wajcaw.

²² Nin sbne' opon tunintz swocse' wib juy swutz i'. Nocopon tetz jun yi qui'c k'ej. Ya'stzun atz atxumu'n poro yi e' esclawa'tz yi na awal tzaj e' te'n chocpon tan tak'le'n ink'ej, chij Luwiy tetz Mical.

²³ Ma yi Micala'tz qui nin talaj i' jun tal te yi ntaxk quim.

7

Yi sukil Ryos banl tib Luwiy

¹ I tzun bantz yi nsken wi't jal tzatzin paz tan Kataj xchixo'l yi e' xonl Israel scyuch' yi e' mas jilwutz wunak yi ate' solte'j, nin yi nsken opon yi rey tan najewe'n le palacio,

² nintzun jilon Luwiy tetz Natán, yi elsanl stzi' Ryos:

—I bin jalu' Natán, cho'n najlchin tul yi jun balaj ca'le'j, yi xan tze' cu'n. Ma yi caña' kale at cu'n e'chk ca'wl Kataj cho'n at tul jun mantial tu'. ¿Ba'n pe' le wutz teru' yil no'c tan banle'n jun balaj ca'l tan toque'n yi caña'a'tz tul? stzun Luwiy tetz Natán.

³ —Ba'n bin, ba'n tz'ocu' tan banle'n yi ca'l Kataj yi txumijt tanu', na xomij Kataj tan xch'eye'nu', chij Natán bantz.

⁴ Poro yi toque'n akale'n nin tzun jilon Kataj tetz Natán:

⁵ “Ba'n cǎben tan xtxole'n yi xtxolbile'j tetz yi inchakum Luwiy. Nin alaj tetz, yi ya'stzun yol Jehová yi iRyosil: ‘Nk'e'tz aǎ cǎocpon tan banle'n jun inca'l tan innajewe'n tul.

⁶ Na jetza'tz yi cyele'n tzaj yi e' axonl wa'n jak' ca'wl e' aj Egipto jalen jalu', qui'c jun tir jajk chin najan xe jun balaj ca'l, ma na ntin ja na'tij tul mantial tu'.

⁷ Nin tul cyakil yi tiemp yi ja na'tij xchixo'l yi e' axonl, qui'c jun tir jajk wal tetz jun ajcaw yi ja bixe' wa'n tan chicawe'n yi e' intanum, tan toque'n tan banle'n jun inca'l, yi xan tze' cu'n, tan innajewe'n tul.’

⁸ ”Ncha'tz alaj tetz yi inchakum Luwiy yi i'tz yi in, yi in Jehová, yi jun yi cya'l na xcy'e' quen te'j, yi na chintzan tan talche'n nin yi xtxolbile'j tetz: ‘Ja cǎe'l tzaj wa'n te yi awak'un tetz pstor cne'r, nin tan

axome'n wutz chicoc yi e' awawun, bantz acyaje'n cyen tetz wi'tz bajxom scye'j e' intanum, yi e' xonl Israel.

⁹ Ja chinxom tzawe'j, alchok ama'lil kale na ncxa'j nint. Nin tircu'n yi e' acontr yi e' oc tan oyintzi' tzawe'j, ja che'l cu'n wa'n swutz. Nin ja jal wi'nin ak'ej wa'n, chi tane'n chik'ej yi e' lmak wunak yi ate' bene'n tzi'n wi munt.

¹⁰ Nin nk'e'tz ntina'tz, ma na ja bixe' jun ama'l wa'n scyetz cyakil yi e' atanum, nin cho'n nin nchopontz wa'n tan chinajewe'n tul. Cya'l jun na tzan tan ixuxe'n, nin qui't na chopon yi e' mal nak tan ibuchle'n, chi banak cyen tul yi tiemp

¹¹ tetz yi e' pujul xtisya', yi e' cawun tibaj yi e' atanum Israel. Qui't lwak' ama'l scyetz acontr tan cyoque'n tan axuxe'n. Ej nin ilenin xchijalok axonl wa'n yil xchicawunk.

¹² Nin yil sken cxquim, nin yi nsken xmukxij xlaj amam ate', tzimbixbaje' jun axonl yil tz'oc cyen tetz rey.

¹³ I' tzun tz'ocpontz tan banle'n yi jun inca'la'tz, nin scawunk i' tetz ben k'ej ben sak.

¹⁴ Nocpon tetz taj i', nin i' tz'ocpon tetz incy'ajl. Poro kol tz'oc jun axonl tan juchle'n jun til tzinwutz, nocpon tzuntz tan cawse'n nin slo'onk wa'n, chi na ban jun yaj te cy'ajl.

¹⁵ Ej nin quil tzincy'ajlen yi banl walma' tzawibaj, chi mimban quen te Saúl, na yi tele'n yi banl walma' tibaj, cho'n tzun wak'oltz tzatz, na ja cxo'c cyen wa'n tetz rey.

¹⁶ Tetz ben k'ej ben sak sjalok jun axonl wa'n yi at derech tan cawu'n,' ” stzun Kataj bantz tetz

Natán tan tlol tetz Luwiy.*

¹⁷ Toque'n tzun Natán tan xtxole'n tetz Luwiy, quib yi baj tbital tetz Kataj Ryos.

¹⁸ Ej nin yi wi't tbital Luwiy yi xtxolbila'tz, nin tzun bentz tan yol tu Kataj Ryos le mantial Kataj. I tzun taltz tetz: “Ilu' Cawl wetz, ilu' inRyosil, max c'u'lu'. Qui'c eka'n wa'n, nin qui'c eka'n cya'n e' inxonl, poro ja wi't jal kak'ej tanu'.

¹⁹ Ilu' Kataj Ryos, ja jilonu' te yi mbi cu'n sbajok scye'j yi e' inxonl yi xchicawunk tzantzaj. Ej nin cyakil yi xtxolbila'tz i'tz yi ca'wlu[†] yi na tzanu' tan kachusle'n te yi tajbilu'. Ej nin i'tz tetz cyakil wunak yi ate' bene'n tzi'n, na ilu' teru', ilu' Cawl ketz kacyakil cu'n.

²⁰ Poro in tu' jun xconsbe'tzu'. Nin qui'c mas yol na jal wa'n tan tyoëine'n teru' Ta', na ilijt cyakil intxumu'n tanu'.

²¹ Poro yi ilu' teru' ja banu' yi teru' tajbilu' nin ja lajluchax yi e'chk takle'n balaj yi na tzanu' tan suke'n swetz.

²² Chumam nin yi teru' k'uju' Ta', nin ilu' Cawl ketz. Ej nin qui'c nin junt at bene'n tzi'n che'nk chi ilu' teru', na qui'c junt Ryos at, nin ya'tz elnak katxum tetz.

²³ Ma yi o' ketz yi o' xonl Israel, o' tanumu'. Ej nin qui'c junt jilwutz wunak chi kutane'n ketz yi ja ke'l tzaj colpuj tanu' chik'ab yi e' aj Egipto, bantz koque'n tetz mero tanumu'. Ja jal yi k'uju' bene'n

---

* **7:16** 1R 2:4; Sal 89:31-34; 132:11-12. † **7:19** “Ca'wlu”, ya'stzun yi na elepont yi yol “torah” yi at tul yi yol Kataj le hebrey (Ex 16:28). Ej nin cyakil yi xtxolbila'tz yi talnak Ryos tetz yi rey Luwiy na elepont yi at tulbil jun xonl i' tan cawu'n wuxtx'otx' squibaj cyakil wunak tetz ben k'ej ben sak. Si'leju' Gn 49:10; Lc 1:31-33; Hch 2:29-32; Ef 1:8-10.

tzi'n tan e'chk balaj milawr yi mbanu' ske'j. Ej nin tan tetzalu' yi teru' ama'lu', ja che'l laju'n yi e' wunak yi ate', scyuch' chiryosil. Ej nin ja che'l tzaj tanu' te yi na chitzan kamam kate' tan cyoque'n tul.

²⁴ Bixba'nt tanu' tan koque'n yi o' xonl Israel tetz mero tanumu', tetz ben k'ej ben sak. Ej nin bixba'nt tanu' tan toque'nu' tetz kaRyosil.

²⁵ "Cha'stzun te ilu' Kataj Jehová, lok tz'el cunu' te yi yolu' yi ja wi't suku' tetz yi xchakumu'e'j. Ej nink tz'el cunu' te yi yolu' yi ja wi't suku' scyetz e' inxonl.

²⁶ Ilen nink lok tz'ak'lij k'ej yi bi'u' Ta', nin ilen nink tz'a'lchij yi ilu' yi Ryos yi cya'l na xcye' quen te'j. Ilu' kaRyosil yi o' xonl Israel, ma yi in wetz, in tu' xconsbe'tzu'. Lok tz'ocu' tan chibixbaje'n yi e' inxonl tetz rey sbne' opon tunintz.

²⁷ Yi ilu' teru' Ta', ilu' yi Ryos yi na xcye' te cyakil, nin ja wi't talu' tetz yi xchakumu'e'j, yi jun cu'n, sjalok e' inxonl yi xchicawunk sbne' opon tunintz. Cha'stzun te yi ja nimsaj inc'u'l tan c'uche'n yi pawore'j teru' Ta'.

²⁸ Bintzi cunin ilu' inRyosil, nin cyakil xtxolbil yi ja wi't suku' swetz tz'elepon cu'nu' te'j.

²⁹ Cha's tzun te, lok tak' tzaju' yi banlu' squibaj e' inxonl nin lok che' q'uicy'leju' sbne' opon tunintz, na yi ilu' teru' Ta', ilu' Cawl ketz, nin ja wi't suku' cyakil e'chk takle'na'tz swetz," stzun Luwiy bantz tetz Kataj.

8

Yi e'chk tx'aco'n yi ban Luwiy scyuch' yi e' tetz sanlar tulak chin oyintzi'

¹ Yi xone'n tiemp nintzun tx'acon Luwiy scye'j yi e' filistey, nin e' oc jak tetz ca'wl. Nin el tcy'al yi ca'wl yi at chik'ab.

² Ncha'tz tx'acon i' scye'j yi e' aj Moab. Ej nin cawunin scyetz tan chicwe'n joklok, txoli'n e' ban wuxtx'otx', nin xcon jun akwil tan ma'le'n na'j scyetz e' yi xchiquimok, nin na'j scyetz e' yi xchiclaxok tk'ab quimichil. Cyakil yi e' yi e' baj cu'n tc'u'l cob ja' tetz yi akwil, quimich xchiwutz mban, ma cyakil yi e' yi e' baj cu'n tul jun ja' tetz yi akwil, ya'stzun e', e' clax. Ya'stzun ban i'-tz tan cyoque'n yi e' aj Moab jak tetz ca'wl nin tan xchojle'n alcawal tetz.

³ Ncha'tz xcy'e' i' te'j Hadad-ezer cy'ajl Rehob, yi chireyil yi e' aj Soba, jun ama'l cwent Siria. Xcy'e' Luwiy te Hadad-ezera'tz te yi bene'n i' jalen je'n tzi'n tzi a' Eufrates tan cyoque'n yi e' wunak yi najlche'-tz jak ca'wl i' junt tir.

⁴ Tul yi jun oyintzi'a'tz ja cambaj Luwiy jun mil tu juk cient sanlar yi ate'e'n tib chej, nin junak mil sanlar yi xo'n cuntu' quitane'n. Ntin xcon yi chej ta'n yi na taj tan jute'n jun cient care't tetz oyintzi'. Ma yi e' mas chej e' lo'on cyen ta'n, bantz qui'c meril tan chixcone'n tan oyintzi'.

⁵ Cyopone'n tzun yi e' sanlar aj Siria cwent Damasco tan xch'eye'n klo' Hadad-ezer yi rey Soba, poro nin oc Luwiy tan oyintzi' scyuch' nin xcy'e' i' tan chiquimse'n junak cob mil aj Siria-a'tz.

⁶ Toque'n tzun Luwiy tan chijatxle'n cu'n cobox k'u'j sanlar tulak e'ch ama'la'tz cwent Damasco. Tan yi xtxolbila'tz ja cho'c yi e' aj Siria jak' ca'wl Luwiy. Nin ja chichoj alcawal tetz. Wi'nin jale'n k'ej Luwiy tan e'chk oyintzi'a'tz na xomij Ryos te'j,

alchok na aj nint.

⁷ Ncha'tz cambaj i' yi e'chk makbil flech yi oro cu'n, yi xconak cyak'un yi e' wi'tz chibajxom yi e' yi ate' tzaj jak ca'wl Hadad-ezer, nin cho'n tzun tpone'n e'chk makbil flecha'tz ta'n jalen Jerusalén.

⁸ Ncha'tz cambaj i' wi'nin brons yi at tul yi cob tnum yi na chibi'aj Beta tu Berotai yi ate' tzaj jak ca'wl Hadad-ezer.

⁹ Ej nin yi tbital Toi, yi rey tetz ama'l cwent Hamat, yi nsken tx'acon Luwiy te'j Hadad-ezer,

¹⁰ nin tzun ben xchakol i' yi tetz cy'ajl swutz yi rey Luwiy tan toye'n balaj oy tetz yi oro cu'n tu sakal nin tetz brons tan tyo'xi'n tetz yi tx'aco'n yi mban Luwiy te jun reya'tz. Na ncha'tz Toi, nsken cyen choyintzin tu yi jun Hadad-ezera'tz.

¹¹ Toque'n tzun Luwiy tan xanse'n yi e'chk oya'tz bantz toye'n tetz Ryos, tuml cyakil yi oro, tu yi sakal yi nsken cambaj i' lakak e'chk ama'l tu e'chk tnum yi ocnak jak' tetz ca'wl.

¹² I'tz yi tnum tetz Edom, tetz Moab, tetz Amnón, tu chi'ama'l yi e' filistey tu chi'ama'l yi e' xonl Amalec, ncha'tz cyakil yi cambaj i' tul yi oyintzi' tuch' yi rey Hadad-ezer, cy'ajl Rehob, rey tetz Soba.

¹³ Ej nin jal mas k'ej Luwiy yi xcyewe'n i' scye'j yi e' aj Edom. Na xcye' i' tan chisotzaje'n waxaklaj mil chisanlar le joco'j yi na bi'aj “Tetz Atz'um”.

¹⁴ Nin ncha'tz cyaj cyen cobox k'u'j tetz sanlar i' tan cawune'n tul yi ama'l cwent Edom. Tan yi xtxolbila's, cyakil cu'n yi e' aj Edom e' oc jak' ca'wl Luwiy, na ilenin xomij Ryos te Luwiy, alchok ama'l kale na bene't i'.

Yi chibi' yi e' bajxom yi ate' jak' ca'wl Luwiy

15 Cawune'n tzun Luwiy squibaj cyakil yi e' xonl Israel. Chumbalaj nin ban i' tan chicawe'n, na ilenin ja lajluchax yi tz'aknakil tu jicyuchil yi ca'wl yi xcon ta'n squibaj yi e' tetz tanum.

16 Yi yaj Joab, yi tal na' Sarvia, i' bajxom xchiwutz cyakil yi e' sanlar cwent Israel. Ma yi yaj Josafat yi cy'ajl Ahilud, i' yi tajtz'ib yi rey Luwiy.

17 Ma yi yaj Zadoc, cy'ajl Ahitob, tu Ahimelec cy'aj Abiatar, ya'stzun yi e' pale'. Ma yi yaj Seraías, ya'stzun tz'ibanl tetz cyakil e'chk takle'n yi na bajij tul yi jun tiempa'tz.

18 Ma yi yaj Benaía, cy'ajl Joiada, i' yi bajxom scyetz yi e' aj Creta yi q'uicy'lom yi rey Luwiy. Ma yi e' cy'ajl Luwiy e' cu'n ak'ol ajtza'kl.

9

Luwiy tu Mefi-boset

1 Itzun bantz opon jun k'ej yi jakol Luwiy: “¿At polo' jun xonl k'ajtzun Saúl yi ba'n no'c tan xch'eye'n tan tu' yi inyol yi nsuknak tetz k'ajtzun Jonatán?”

2 At jun mos yi martoma' yi k'ajtzun Saúl yi na bi'aj Siba. Nintzun ben mantar Luwiy tan xchakle'n. Itzun yi topone'n nintzun ben jakol Luwiy tetz:

—¿I pe' aña'tz yi Siba?

—I ina'tz Ta', nin in jun xchakumu', stzun i' bantz.

3 Bene'n tzun jakol yi rey tetz:

—¿At polo' jun xonl k'ajtzun Saúl yi at rmeril yil no'c tan xch'eye'n tan jale'n k'ej Ryos wa'n?

—At jun cy'ajl k'ajtzun Jonatán, yi ye'yuj yi cob tkan.

4—¿Na' tzun atit i?

—Cho'n najlij i' le ama'l Lodebar, xe najbil Maquir, yi cy'ajl yaj Amiel, stzun Siba bantz.

⁵ Cawune'n tzun yi rey Luwiy tan saje'n chakij yi jun yaja'tz.

⁶ Itzun yi tpone'n Mefi-boset, yi cy'ajl k'ajtzun Jonatán, yi mam k'ajtzun Saúl swutz Luwiy, nintzun cu jokloktz tan tak'le'n k'ej i'.

—¡Mefi-boset!

—Ina'tz Ta', in jun xchakumu'.

⁷ Bene'n tzun tlol Luwiy tetz:

—Quil cxob Mefi-boset, na nocopon tan awuch'eye'n tan tu' yi inyol yi in suknaq tetz k'ajtzun ataj Jonatán. Swak'e' junt tir cyakil yi xtx'otx'be'n k'ajtzun acy'e'x Saúl. Ej nin ilenin ba'n cãwan swuch'.

⁸ Cwe'n tzun mejlok Mefi-boset swutz Luwiy, nintzun taltz tetz:

—¿ilu' inrey, mbitzuntz na el k'ajabu' swe'j? Na yi in wetz qui'c mu'x tal ni' weri inxac na qui na chinxon tan tu' yi ye'yuj wukan.

⁹ Qui nin oc Luwiy tan xtxumle'n yi yol Mefi-boset, ma na ben mantar tan xchakle'n tzaj Siba, yi mosbe'n Saúl, nintzun taltz tetz:

—I bin jalu' Siba, na chintzan tan tak'le'n tetz Mefi-boset, cyakil yi ama'l yi at tzaj tk'ab k'ajtzun Saúl, yi apatrónbe'n.

¹⁰ Cha'stzun te yi aã scyuch' yi e' anitxajil, tajwe'n tan itoque'n tan cojle'n yi tx'otx', nin tan tocse'n wutz, nin tan je'se'n yi cosech. Xconk tzun tan chic'a'che'n yi e' xonl yi apatrón. Ma yi i' tetz, yi Mefi-boset ilenin swank swuch'.

Ma yi Siba, yi at o'laj cy'ajl tu junak mos, talol tetz yi rey:

11 —Ba'n bin Ta' tzimbne' tane'n cyakil yi ca'wlu' quib yi ntalu' swetz, stzun Siba bantz.

Ma tetz Mefi-boset ilenin cho'n wane'n i' tuch' yi rey, chi ik jun cy'ajl i'.

12 Ncha'tz at jun tal cy'ajl Mefi-boset yi na bi'aj Micaía. Ej nin cyakil yi e' yi najlche' xe ca'l Siba, e' cu'n xchakum Mefi-boset ban.

13 Ma yi Mefi-boset, tan tu' yi ye'yuj yi cob tkan, cho'n tzun najewe'ntz Jerusalén, na ilenin cho'n na wan i' tu yi rey.

10

Yi chitx'acone'n Luwiy scye'j yi e' aj Siria scyuch' yi e' amonita

1 Itzun bantz yi tele'n tiemp nintzun quim Nahas, yi chireyil yi e' amonita. Cyaje'n cyen tzun yi tetz cy'ajl yi na bi'aj Hanún tetz xel.

2 Xtxumul tzun Luwiy yi ba'n yi nink xchaj yi banl talma' tetz Hanún quib yi mban cyen yi tetz taj, yi k'ajtzun Nahas. Bene'n tzun xchakol i'-tz cobox wi'tz ajcaw tan talche'n jun yos tetz Hanún nin tan xchajle'n yi na bisun tan yi il yi nnoj cyen swutz yi taj. Pero yi cyopone'n yi e' ajcawa'tz le chitanum yi e' amonita, nin e' oc yi e' wi'tz bajxom cwent e' amonita tan yol tu Hanún, yi chireyil. Je ncyale'j:

3 “¿Na pe' tocsaj teru' yi ja chu'l yi e' xchakum Luwiy ntin tan mayse'n c'u'lu' nin tan tak'le'n k'e'j yi k'ajtzun taju'? Qui' bin, na ja chu'l tan kaxk'uke'n nin tan tilwe'n yi xe'n cu'n tane'n katnumil, bantz cyule'n tzantzaj tlen tan kaxite'n cu'n,” che'ch bantz.

⁴ Yi t'ital Hanún yi xtxolbila's, cawune'n tzuntz tan cyoque'n yi e' xchakum Luwiy xetze' nin tan xcone'n jun jo'bil tan telse'n jalaj ntzi' te yi chixmatzi', nin tan rit'le'n cu'n jalaj te yi be'ch cyetz yi at scye'j jalen te chicux. Nintzun cyal scyetz: “Quilo'k wok kale ncxsaje'twok.”

⁵ Itzun yi t'ital Luwiy cyakil yi xtxolbil yi mbajij scye'j yi tetz xchakum, bene'n tzun xchakol i' coboxt tan chic'ulche'n, na nachon i' te'j yi at wi'nin tx'ixwe'n scyetz. Ej nin cawunintz tan chicyaje'n cyen Jericó jalen cu'n yil ch'uy junt tir yi chixmatzi'. Kalena's chipakxij Jerusalén.

⁶ Ma yi e' amonita, nintzun el chitxum tetz, yi na chi'ch c'u'l Luwiy scye'j tan yi jun yab ajza'kl yi cu' chibnol, nintzun e' choj jun chin c'olój sanlar cwent Siria tan quich'eye'n, yi cho'n e' saje'n le ama'l Bet-rehob tu Soba. Ej nin ncha'tz e' choj junt mil sanlar yi cho'n ate' jak ca'wl chireyil yi e' aj Maaca. Ncha'tz jal coblaj mil sanlar tetz Is-tob.

⁷ Poro yi t'ital Luwiy, yi ya'tz tane'n chitxumu'n, nintzun ben xchakol i' Joab scyuch' yi e' sanlar yi ate' jak ca'wl tan oyintzi' scyuch'.

⁸ Cyele'n tzaj tzun yi e' amonita tan oyintzi' scyuch' yi e' aj Israel swutz cu'n yi tnum. Ma yi e' sanlar cwent Siria yi cho'n ate' jak ca'wl Soba, tu yi e' sanlar tetz Rehob nin chiban list quib tan oyintzi' wutz wutz. Ncha'tz xomche' yi e' sanlar cwent Is-tob tu Maaca scye'j.

⁹ Itzun yi tele'n xtxum Joab tetz yi cyajbil yi e' contr i'tz tan oyintzi' xchiwutz nin wutz chicoc, je'n tzun xtxa'ol i' yi e' tetz sanlar yi chin cham nin e' tan oyintzi' scyuch' yi e' aj Siria.

¹⁰ Ma yi e' mas cho'n cyaje'n jak' ca'wl yi tetz

titz'un Abisai tan toque'n tan oyintzi' scyuch' yi e' amonita.

¹¹ Ej itzun taltz tetz: “Kol chixcye' yi e' aj Siria swe'j cxu'l tan wuch'eye'n tan oyintzi' scye'j. Ej nin kol chixcye' yi e' amonita tzawe'j nopontz tan awuch'eye'n.

¹² Quiwit atz, koyintzink tetz cu'n kalma' tan colche'n yi ketz ka'ama'l nin tan colche'n yi e'chk tnum cwent kaRyosil, nin ba'n sban Ryos yi tetz tajbil.”

¹³ Chibene'n tzun Joab tan oyintzi' scyuch' yi e' tetz sanlar scye'j yi e' aj Siria, nin e' el ojk xchiwutz.

¹⁴ Itzun yi bene'n quilol yi e' amonita yi wi'nin cyele'n ojk yi e' aj Siria, ncha'tz e' cyetz, e' el ojk xchiwutz Abisai, nin cho'n tzun cyocompone'n tan ew ib tul yi tnum. Chimakxe'n tzun Joab tan oyintzi' scye'j yi e' amonita-a'tz. Ej nin kalena's tzun e' pakxij Jerusalén.

¹⁵ Yi tele'n coboxt k'ej, ja el chitxum yi e' aj Siria tetz, yi nskén tx'akon yi e' xonl Israel scye'j, cwe'n tzun chichamol quib junt tir tan oyintzi' te Israel.

¹⁶ Bene'n tzun mantar tan Hadad-ezer tan chichakle'n tzaj yi e' aj Siria yi cho'n najlche' jalaj icy'en yi tzanla' Eufrates. Cho'n tzun cyule'ntz Helam. Yi chibajxom i'tz Sobac, yi wi'tz ajcaw squibaj yi e' sanlar tetz Hadad-ezer.

¹⁷ Yi tbital Luwiy yi mbi na chitxum yi e' aj Siria, cwe'n tzun chimolol quib cyakil yi e' sanlar tetz Israel nin e' icy'tz wi tzanla' Jordán, tan cyopone'n Helam. Tul yi jun ama'la'tz ya's tzun yi cyoque'n yi e' aj Siria tan oyintzi' scye'j Israel.

¹⁸ Wi'tzbil tlen tetz yi oyintzi' ja che'l ojk yi e' aj Siria, na ja xcye' Luwiy tan chibiylén cu'n

ca'wunak mil sanlar yi ate'e'n te chej, tu juk cient care't tetz oyintzi', yi jutu'n tan chej. Ej nin ja xcy'e' Luwiy tan biyle'n cu'n Sobac yi cyajcawil yi e' sanlar tetz Siria tul yi jun oyintzi'a'tz.

¹⁹ Itzun yi quilol cyakil yi e' rey yi xomij chiwi' te'j Hadad-ezer yi nsken chitx'acon yi e' xonl Israel scye'j, nintzun cu tzaj chitxumu'n, nin e' oc tan joyle'n puntil tan jalen paz scyuch', nin e' oc jak' chica'wl. Ej nin tan tu' yi mbi cunin mbajij, yi e' rey tetz Asiria ja chixob tan quich'eye'n junt tir yi e' amonita.

11

Yi xubse'n Luwiy te yi xna'n Betsabé

¹ Itzun bantz tul yi tiemp yi txant tan xe'te'n yi cresum, yi tiemp yi na che'l yi e' rey tan oyintzi' scyuch' yi e' cyetz sanlar, nintzun ben xchakol Luwiy yi Joab scyuch' yi e' mas wi'tz ajcaw scyetz yi e' sanlar tan chixite'n cu'n yi e' amonita. Cho'n tzun e' cwe'n solte'jil yi tnum tetz Rabá. Ma tetz Luwiy cho'n cyaje'n cyen le tnum Jerusalén.*

²⁻⁴ Itzun bantz le jun cwe'n k'ej yi nsken el watl Luwiy te yi ujle'n yi na ban, cho'n tzun na xon cu'ntz wi yi tetz ca'l yi bene'n xmayil jun xna'n yi chin yube'n nin i' yi na tzan tan jichi'n. Yi jun xna'na'tz na tzan tan banle'n tane'n yi cstumbr yi na bajij scye'j yi e' xna'n yi na icy' yi chitx'ajo'n scye'j. Bene'n tzun mantar tan Luwiy tan jakle'n yi na'j scyetz i' yi jun xna'na'tz. Itzun yi pakxe'n tzaj yi e' aj mantaril cyalol tzuntz tetz Luwiy yi bi' yi jun xna'na'tz. I'tz Betsabé, me'l Eliam, nin

---

* **11:1** 1Cr 20:1.

i' txkel Urías, jun scyeri yi e' aj Hit. Cawun tzun Luwiy tan tule'n yi jun xna'na'tz swutz i'. Ej nin yi tule'n, nintzun e' witbej quib tuch'. Kalena's tzun pakxe'n yi xna'na'tz xe tetz ca'l.

⁵ Toque'n quen tzun lac'puj jun ni' te xna'n nin ben mantar i'-tz te'j Luwiy tan talche'n yi nsken tekaj pwokil jun ni'.

⁶ Nintzun ben ort ta'n tetz Joab tan xchakle'n tzaj Urías yi aj Hit. Ej nin ya'stzun tulej Joab.

⁷ Yi tule'n Urías, nintzun ben swutz Luwiy. Jakol tzun Luwiy tetz i' yi xe'n tane'n stziblal Joab scyuch' yi e' mas sanlar, nin yi mbi na bajij tul yi oyintzi' yi na tzan.

⁸ Yi tbital Luwiy yi xtxolbila'tz tetz i' cawune'n nintzun Luwiy tan bene'n i' xe tetz ca'l tan uje'n.

Yi tele'n tzaj Urías swutz yi rey, nintzun ben mantar tan Luwiy tan tponse'n balaj cumir le ca'l Urías tetz jun oy.

⁹ Ma tetz Urías qui nin aj i' xe yi tetz ca'l, ma na cho'n baje'n ak'bal tan i' xchixo'l yi e' sanlar yi ate' tan q'uicy'lomi'n swutz yi ca'l rey.

¹⁰ Itzun yi tbital yi rey Luwiy yi qui nin aj Urías xe yi tetz ca'l bene'n tzun jakol i' tetz:

—¿Urías, mbi tzuntz yi qui nin ncxa'k xe anajbil tan uje'n mu'x tal, na nim tkanil abe' tan awule'n tzone'j?

¹¹ Stza'wel tzun i':

—Max c'u'lu' ta', poro yi caxa' yi wi'nin xanil tuml yi e' sanlar cwent Israel tu Judá, cho'n ate' jak' scabte' tu' tan watl. Ncha'tz Joab scyuch' yi e' mas bajxomu', yi cho'n ate' jak ca'wlu, cho'n na chiwit xo'l wutz. ¿Na' tzun inil wetz tan xcone'n inca'l wa'n tan wa'a'n, nin tan uc'a'i'n nin tan kawitbej

kib tu wuxkel? ¡Sak swutz Ryos yi quil tzimban yi jun ajtza'kla'tz!

¹² Cawe'n tzun Luwiy tetz:

—Ba'n bin xcyaj tzone'j tetz jalu'. Ej nin ek swak'e' ama'l tzatz tan apakxe'n.

Cyaje'n cyen tzun Urías le tnum Jerusalén jalen le junt eklok.

¹³ Xtxocol tzun Luwiy, yi Urías tan wane'n nin tan uc'a'e'n tuch'. Toque'n tzun a' twi' Urías, na ya'stzun tajbil Luwiy. Yi toque'n akale'n nintzun ben Urías tan watl le chica'l yi e' sanlar. Qui nin xa'k i' tan watl xe yi tetz ca'l.

¹⁴ Ej nin yi junt eklok toque'n tzun Luwiy tan stz'ibe'n nin jun cart tetz Joab. Cho'n tzun bene'n tabnal te'j Urías tan tk'ol i' tetz Joab.

¹⁵ Tul yi jun carta'tz stz'iba'n yi ca'wl yi na tal: “Chakwoknin Urías kale atit yi xchamil yi oyintzi', colwok quen i' xchuc bantz slo'one'n nin tan quime'n.”

¹⁶ Cha'stzun te yi toque'n Joab tan oyintzi' solte'j yi tapijil tnum, cho'n tzun cawune'n tetz Urías tan bene'n swutz cu'n yi oyintzi' kale ate't yi e' contr yi chin cham nin e' tan oyintzi'.

¹⁷ Ej itzun yi cyele'n tzaj yi e' contra'tz yi ate' tan colche'n yi tnum tan oyintzi' scye'j yi e' sanlar yi cho'n ate' jak ca'wl Joab, wi'nin tzun e', e' quimtz tul yi jun oyintzi'a'tz nin xchixo'l yi e'a'tz yi e' quim, at Urías.

¹⁸ Bene'n tzun jun cart tan Joab tetz Luwiy tan talche'n tetz cyakil yi puntil yi xe'n cu'n ban yi oyintzi'.

19 Ncha'tz taltz tetz yi chakum yi tz'icy'an nin yi jun carta'tz: "Yil tzaj wi' ayol tetz yi rey tan talche'n cyakil yi mbajij,

20 qui cunin batz tz'ul colp wi' ske'j, nin sjake' tzaj tzatz, '¿Nxac tzun nchibentz nakajil cu'n yi tapijil yi tnum? ¿Qui pe' na el itxum tetz yi at rmeril chic'oxtzaj kacontr e'chk takle'n skibaj?

21 Na ya'stzun mbajij jalen yi tnum Tebes yi xcyewe'n jun xna'n tan biyle'n cu'n k'ajtzun Abimelec, yi cy'ajl Jerobaal. Na yi jun xna'na'tz yi at wi tapij nin saj c'oxol jun ca' tibaj tan biyle'n cu'n. ¿Nxac tzun chibene'n nakajil cu'n yi tapij? Kalena's tzun ba'n tzawalnin tetz: 'Ncha'tz yi Uriás yi aj Hit, ja quim. Nin i' jun scyeri yi e' ajcaw squibaj e' sanlaru.' "

22 Bene'n tzun yi chakuma'tz, nin yi tpone'n nintzun taltz tetz Luwiy cyakil yi xtxolbil yi tal Joab tetz. Nin bintzi cunin saje'n tzun colp wi' Luwiy te Joab nin taltz tetz yi chakum:

—¿Nxac tzun nchibentz nakajil cu'n yi tapijil yi tnum? ¿Qui pe' na el itxum tetz yi at rmeril chic'oxtzaj kacontr e'chk takle'n skibaj? Na ya'stzun mbajij jalen yi tnum Tebes yi xcyewe'n jun xna'n tan biyle'n cu'n k'ajtzun Abimelec, yi cy'ajl Jerobaal. Na yi jun xna'na'tz yi at wi tapij ja saj c'oxol jun ca' tibaj tan biyle'n cu'n. ¿Nxac tzun chibene'n nakajil cu'n yi tapij?

23 Bene'n tzun tlol yi chakuma'tz tetz:

—Yi cyele'n tzaj yi e' kacontr tan oyintzi' skej wi xk'ajlaj, txant nin qui nchixcye' ske'j, poro nin jal mu'x kachamil tan oyintzi', nin ja kaxcye' tan chipakxe'n junt tir te yi sawanil yi tnum.

24 Ya'stzun yi cyoque'n yi e' c'oxol flech yi ate'e'n wi tapij tan chilo'onse'n yi e' sanlaru', nin at cobox yi ja chiquim. Nin xchixo'l yi e'a's yi e' quim, at Uriás yi aj Hit.

25 —Buen, alcyen bin tetz Joab, yi quil bisun tak'un yi mbi mbajij, na ya'stzun na bajij tul jun oyintzi'. Ntin alcyen tetz yi tajwe'n tan toque'n il i' tan jale'n mas yi chichamil tan cambaje'n yi tnum, jalen yil xit ta'n. Ma ax atz quiwsaj Joab.

26 Yi tbital Betsabé yi nsken quim yi tchmil juk tzun k'ej bantz tan bis o'kl te'j.

27 Ma yi ticy'e'n yi jun tiempa'tz tetz bis o'kl, cawune'n tzun Luwiy tan tzaje'n yi jun xna'na'tz xe yi tetz ca'l, nin oc tetz txkel, nin jale'n nin ban tal Betsabé. Poro yi Kataj Ryos qui nin tzatzin te yi tajtza'kl Luwiy.

12

Yi toque'n Natán tan makle'n wutz Luwiy

1 Itzun bantz, nin ben xchakol Kataj Ryos Natán, yi elsanl stzi' i' tan xajse'n Luwiy. Yi tpone'n Natán swutz Luwiy nintzun tal jun eltzaj wutzil tetz:

—Yi xtxolbile'j i'tz tetz cob yaj yi najlche' tul jun tnum. At jun yi ric nin jun yi me'ba'.

2 At wi'nin awun tuch' yi ric. At cne'r nin at wacx.

3 Ma tetz tal me'ba' june'n xutuj ne'x cne'r at, yi ja xcy'e' tan lok'che'n. I' ch'uysan. Ma yi tal cne'ra'tz cho'n najlij xe tal pach scyuch' yi e' nitxajil yaj. Na wan te yi mbi na baj cya'n, nin na uc'a' te cyetz chic'a'. Nin ja wit wutz c'u'l yi yaj. ¡Yi jun yaja'tz wi'nin nlok' wutz yi jun tal xutuj cne'ra'tz, chi ik jun me'al!

⁴ Itzun bantz tpone'n jun txocum yi yaj yi chin ric nin tan xajse'n i'. Poro yi jun rica'tz qui nin nimsaj c'u'l tan biyle'n cu'n jun scyeri yi e' tetz tawun tan banle'n jun wa'n tetz yi txocum, ma cho'n bene'n tan majle'n yi jun tal ne'x̄ cne'r yi cho'n at tuch' yi tal me'ba', nin cu' quimsal tan banle'n yi cumir tetz txocum.

⁵ Yi tbital Luwiy yi txolbil nintzun saj jun chin chi'ch c'u'lal tetz tan tu' yi ya'tz mban yi ric. Nintzun tal tetz Natán:

—¡Jun cu'n, sak swutz Ryos, yi jun yi mban yi jun ajtza'kla'tz tajwe'n cu'n tan quime'n!

⁶ ¡Ej nin tajwe'n cu'n tan x̄chojol cyaj tir yi jamel yi jun tal ne'x̄ cne'r! Na yi il yi ncu' nuc'ul na x̄chaj yi qui nin mme'l k'ajab siquier mu'x̄ tal te yi tal me'ba'.

⁷ Bene'n tzun tlol Natán tetz Luwiy:

—¡Itzun ax̄ a'tz, yi jun yaja'tz! Nin je yol kaRyosil, yi o' xonl Israele'j: “In intxa'one'n ax̄ tan awoque'n tetz chireyil yi e' xonl Israel. Nin ja x̄clax wa'n tk'ab yi x̄chi'chbe'n c'u'l k'ajtzun rey Saúl.

⁸ Ncha'tz ja wak' yi ca'wl i' tak'ab, scyuch' yi e' txkelbe'n. Nin ja wak' cyakil yi ama'l yi at cwent Israel tu Judá tan acawune'n tibaj. Ja wak' wi'nin e'chk takle'n tzatz, nin ja klo' wak' mas.

⁹ ¿Ma na nxac tzun me'l k'ej inca'wl awa'n? ¿Nxac tzun mbnix yi e'chk takle'n awa'n yi qui na chimpek' te'j? Na ja cxcawun tan cwe'n biyij Urías yi hitita, nin ja xcon yi e' amonita awa'n tan quimse'n cu'n, nin ja el amajol yi txkel i' tan toque'n tetz awuxkel.

¹⁰ Ma jalu' tan tu' yi ya'tz maban, yi me'l k'ej inca'wl awa'n, na ja el amajol yi txkel Urías, yi hi-

tita, tan toque'n tetz axna'nil, ilenin sjalok oyintzi' xe anajbil.”

11 Ej nin jun cu'n yol na talnin Ryos tzatz: “Cyakil yi oyintzi' tu chi'ch c'u'lal yi sjalok tzawe'j, nta'ste'n nin sjaloke't xe anajbil. Tzawutz cu'n swak'e' yi e' axna'nil tetz jun acy'ajl, nin tz'elepon atx'ix ta'n, na sk'ej cu'n chiwitbej quib.

12 Yi aˆatz ja bnix yi aya'bl awa'n ewun cuntu', ma in wetz, tz'elepon atx'ix wa'n sk'ejl cu'n, nin ˆchiwutz cu'n cyakil yi e' xonl Israel,” stzun Kataj bantz tetz Luwiy tan Natán yi eltzanl stzi' Ryos.

13 –Bintzi nin ja injuch wil swutz Kataj, stzun Luwiy.

–Bintzi ya'tz maban, poro scuye' Ryos apaj, na quil cˆxim ta'n.

14 Poro tan tu' yi ja el k'ej Kataj Ryos awa'n ˆchiwutz yi e' kacontr, squimok chan yi tal ni' yi mitz'ij, stzun Natán bantz tetz Luwiy.

15 Ej yi taje'n Natán xe tetz ca'l, ninin oc lac'p jun chumam ya'bil te yi ni' tan Kataj, yi jun ni'a'tz yi njal tan Luwiy te yi txkel Urías.

16 Toque'n tzun Luwiy tan nachle'n Kataj tib yi ni', nin ja muc' i' we'j, nin cho'n na wit i' wuxtx'otx' tu'.

17 Itzun yi quilol yi e' wi' banl wi' yi najlche' le balaj ca'l tetz Luwiy, ja chiben tan cu'swutzil tetz Luwiy tan wite'n wi tetz xtx'ach, poro qui nin cujijt. Ncha'tz qui nin wan i' scye'j yi na chiwan cyetz.

18 Ma yi tele'n juk k'ej ja quim yi ni', poro ja chixob yi e' bajxom tan talche'n tetz Luwiy yi nskem quim yi ni', na e' octz tan xtxumle'n: “Qui nin mo'c yi kayol te wi' Luwiy te yi itz' tzaj yi ni',

peor bina'tz jalu' yi ja wi't quim. ¿Ǻe'n tzun kaban tan talche'n tetz yi ja wi't sotz yi ni'? Na qui cunin batz tan yi sotzaj c'u'lal yi at cu'nt, tz'elepon xya'y wi'. Ej nin cuquen yi mbi sban i'."

¹⁹ Yi nachone'n Luwiy yi na chijilon squibil quib yi e' bajxoma'tz, tele'n tzun xtxum tetz yi nsken quim yi ni'. Ej nin ben jakol scyetz:

—Ǻa ptzun quim incy'ajl?

—Ja, ja wit sotz, ta', che'ch ban nintz.

²⁰ Kalena's tzun je'n xtxicbal tib Luwiy wuxtx'otx', nin octz tan jichi'n, nin ncha'tz ja oc perfum te'j tu yi balaj be'ch tetz, nin ja ben i' le templo tan c'u'laje'n Ryos. Yi tele'n tzaj nintzun ajtz xe yi tetz ca'l, nin jak mu'ǻ cumir, nin wantz.

²¹ —ǺMbi na elepont yi ajtza'kl yi na tzanu' tan banle'n? Na te yi itz' tzaj yi cy'ajlu', yi ilu' teru' ja muc'u' we'j, nin wi'nin ja ok'u' te i'. Ma jalu', te yi ja wi't sotz yi cy'ajlu', ja wek tibu' nin ja wanu', che'ch yi e' bajxom tetz Luwiy, na ja che'l yab te tajtza'kl.

²² —Te yintaxk sotz incy'ajl, bintzi nin ja inmuc' we'j, nin ja nok' te i', na ja intxum yi qui cunin batz tz'elepon k'ajab Ryos swe'j, nin stk'e' i' ama'l tan tule'n yos tu incy'ajl.

²³ Poro jalu' yi ja wit aj tcy'al Ryos i' mbi' eka'n ta'n yi nink chimbisun nin yi nink tzinmuc' we'j, na ja el intxum tetz yi quil chinxcy'e' tan titz'e'n junt tir i' ǻchixo'l alma', ma na i in wetz, nopontz kale atit i'. Poro yi i' tetz, qui'c rmeril nink tz'ul tan wilwe'n junt tir, stzun Luwiy bantz.

Yi titz'e'n Salomón

²⁴ Yi tele'n cobox k'ejtz, nintzun oc Luwiy tan mayse'n c'u'l Betsabé. Ja xa'k i' tan xajse'n Betsabé,

nin ja chiwitbej quibtz, nin jale'n nin ban junt cy'ajl Luwiy te xna'na'tz. Ej nin yi bi' yi ni' mban tan i' i'tz Salomón. Wi'nin pek'e'n Kataj Ryos te yi jun tal ni'a'tz.

²⁵ Ej, nintzun tal Kataj Ryos tetz Natán tan bene'n tan talche'n tetz Luwiy, yi tetz xtxumu'n. Yi wit tbital Luwiy yi yol Kataj Ryos, ja oc yi bi' Jedidías* ta'n tetz yi ni'.

Yi cambal Luwiy yi tnum tetz Rabá

²⁶ Te yi na bajij yi xtxolbila'tz, ya'stzun na tzan cu'n Joab tan oyintzi' te yi tnum tetz Amón yi na bi'aj Rabá. Te yi txant cuntu' tan cambal i' yi tnum kale na najle't yi rey,

²⁷ nintzun ben jun stziblal tan Joab tetz Luwiy: “Txant cuntu' tan incambal yi Rabá, na ja wi't incambaj yi ama'l yi na xcon tan colche'n yi a' yi na xcon tetz yi tnum.

²⁸ Cha'stzun te ba'n yi nink tz'ocu' tan chimolche'n cu'n cyakil yi e' sanlar, tan tule'nu' tan oyintzi' te Rabá bantz cambalu', na qui na yub yi ko in cuntu' chinxcye' scye'j. Na ko ya'tz sban, tz'ocopon tzun imbi' tetz taw yi tnum,” chij.

²⁹ Toque'n tzun Luwiy tan chimolche'n cyakil yi e' tetz sanlar nin e' bentz tan oyintzi' te yi tnum Rabá, nin xcye' i' tan cambaje'n.

³⁰ Itzun yi toque'n i' tul ca'lil chiryosil, nintzun el tcy'al yi coron yi ate'n twi' chiryosila'tz yi oro cu'n, yi at chin balaj c'ub te'j. Ej nin yi talal yi jun corona'tz i'tz ox arow. Tele'n tzaj tzun tcy'al Luwiy jun balaj c'ub te yi jun corona'tz, nin oc tk'ol te yi

---

* **12:25** Le chiyol yi e' hebrey, “Jedidías” na elepont “Lok'e'n wutz tan Kataj”.

tetz coron. Ncha'tz e' cambaj wi'nin e'chk takle'n yi at wi'nin walor nin ajtz cya'n le cyetz chitanum.

³¹ Ma yi e' amonita yi qui nin e' quim tul oy-intzi', e' eltzaj tcy'al Luwiy tul yi tnum nin cawun scyetz tan cyak'uje'n tan e'chk ma'cl chitane'n e'chk seruch, tu asarón nin cxbil. Nin at e' yi e' oc tan banle'n lagris kale atit yi chujil lagris. Ite'n nin xtxolbila'tz ban Luwiy scye'jak yi e'chk mas tnum yi cho'n ate' cwent Amón. Kalena'tz tzun pakxe'n Luwiy, scyuch' yi e' tetz sanlar, jalen Jerusalén.

13

Yi po'te'n Tamar tan Amnón

¹ At jun cy'ajl Luwiy yi Absalom bi', yi itz'nak te Maaca yi toxé'n txkel Luwiy. Nin yi jun Absaloma'tz at jun tanub i' yi chin yube'n nin. Yi bi' yi jun xuna'tz i'tz Tamar.* Yi bajxnak scye'j yi e' cy'ajl Luwiy, Amnón bi'. I' tal Ahinoam, nintzun pek' quentz te yi jun xuna'tz.

² Tan tu yi wi'nin na pek' quen i' te Tamar, nin yabtij tan yi bis yi at cu'nt, na qui'c rmeril tan bnol ruin te'j, nantaxk po'tij Tamar tan jun yaj, cha'stzun te qui nin jal puntil tan Amnón tan tocopone'n te'j.†

³ Poro at tzun jun tamiw Amnón, yi chin subul nak nin, yi na bi'aj Jonadab. I' cy'ajl Simea, yi stzicy Luwiy.

⁴ Nin tzun opon jun k'ej yi jakol Jonadab tetz Amnón:

---

* **13:1** Lv 18:9; 2S 3:2-5. † **13:2** Yi e' me'l jun rey, chin quicy'le'n nin e', xe jun ama'l kale qui'cle't rmeril tan tpone'n jun tan chipo'tze'n. Ma yi e' yi umnake' at len cyetz chical'.

—¿Mbitzun na c̄xicy'an yaj? Aḡ cy'ajl kareyil. Na cyakil nin k'ej na wil nin yi tu na sozt tu' ac'u'l. ¿Qui pe' tzatxol swetz yi mbi na sozt ac'u'l te'j?

—Yi puntil i'tz yi qui't tzintx'aj yi pek'e'n yi at wa'n te Tamar, yi tanub yi witz'un Absalom.

⁵ —¡Qui tunin k'usij yi aproblem yaj! Ba'n c̄xben wi asoc, nin ban cu'n awib, chi ik aḡ jun yabi'ḡ. Itzun yi tz'opon ataj tan axajse'n jakaj tetz yi sbne' i' pawor tan ḡchakle'n tzaj Tamar tan toque'n tan banle'n awa' nta'ste'n nintz nin tan ac'a'che'n, stzun Jonadab bantz.

⁶ Ya'tz nin tzun tulej Amnóna'tz. Ja tocsaj tib yabi'ḡ. Ej nin yi topone'n yi rey tan tilwe'n tlol tzun Amnón yi yole'j:

—Bne'u' pawor ta' tan ḡchakle'n tzaj yi witz'un xun Tamar tan banol i' cobox impam tzone'j xe incuart, nin chumbalaj yi nink tz'oc i' tan inc'a'che'n, chij Amnón tetz taj.

⁷ Bene'n tzun mantar tan Luwiy tan ḡchakle'n tzaj Tamar, nin tal tetz:

—Banaj pawor, quilo'k xe ca'l awutzicy Amnón tan banle'n wa'.

⁸ Nintzun ben Tamar xe ca'l Amnón, kale atit i' wi soc chi ik jun yabi'ḡ tane'n. Nin ben tcy'al mu'ḡ ixi'n triw yi che'ja'nt. Ma yi tpone'n nin oc tan co'se'n yi ixi'n triw. Nin bnix cobox pam ta'n nin oc tan sk'ajse'n.

⁹ Cwe'n tzun nuc'ul tul jun platu', nin ben tcy'al swutz Amnón tan wa'ne'n. Poro quinín cujij i' wan. Nintzun cawun tan cyele'n cyakil yi e' yi ate' xe ca'l.

¹⁰ Ma yi cyele'n tzaj cyakil cu'n, nintzun taltz tetz Tamar:

—Cy'aj tzaj yi pam yi ja bnix awa'n xe incuart, nin ban yi nink cǎo'c tan inc'a'che'n.

Bene'n tzun tcy'al Tamar yi pama'tz yi mbnix ta'n xe yi cuart tetz Amnón.

¹¹ Ej itzun yi tpone'n ǎkansal tib Tamar tan c'a'che'n klo', nintzun cu' stz'amol Amnón, nin tal tetz:

—Aǎ jun c'olój wanub, coylin cu'n swe'j.

¹² —Quil sbanu' yi jun ajtza'kla'tz swe'j. Quil tz'el intx'ix tanu', na qui otoj na bajij yi jun yab ajtza'kla'tz skaxo'l yi o' xonl Israel. Na chin tx'ixwil nin.

¹³ Xtxume'u' yi mbi sbajok swe'j. Tz'elepon intx'ix tanu', nin sjalok yolbil wetz sbne' opon tunintz. Ej nin xtxume'u' mbil cyal wunak te'ju'. Tz'ocopon yolche'nu', nin scyale' yi ilu' jun yi qui'c tajtza'kl. Ba'n tcu'n jilonku' tetz yi rey, nin tale'u' yi mbi' i' ila'tz tajbilu' nin stk'e' i' ama'l sketz tan kumewe'n.

¹⁴ Poro qui nin oc te wi' Amnón yi tajtza'kl Tamar. Ej nin tan paj yi mas cham i' swutz yi tanub, ja xcy'e' tan banle'n yi tetz tajbil te'j.

¹⁵ Ma yi wi't bnixe'n yi tajbil Amnón te'j, saje'n tzun jun chin chi'ch c'u'lal te'j yi tanub. Mas tcu'n chi'ch c'u'lal jale'n te'j Amnón swutz yi pek'e'n te'j yi ntaxk ban ruincl tetz.

—Ma jalu' cale'n tzinwutz, chij.

¹⁶ —Ilu' jun c'olój wutzicy, quil sbanu' yi juna'tz, na kol tz'ocu' tan inlaje'n len jalu', mas tcu'n sbne' yi tilu' tzinwutz swutz yi jun ajtza'kla'tz yi ja bnix tanu' swe'j.

Poro qui nin oc te wi' Amnón yi tajtza'kl Tamar,

¹⁷ ma na oc tan xchakle'n tzaj yi tetz mos, nin cawunin tetz:

—iLajlen yi jun xna'ne'j tzone'j, nin joplen yi puert swutz i' tan qui toque'n tzaj junt tir!

¹⁸ Toque'n tzun yi mos Amnón tan laje'n len Tamar, nin oc tan lamche'n cu'n yi puert. Ma yi tetz Tamar at quen jun jilwutz be'chok te'j, yi chin yube'n nin, yi ntin na xcon cyak'un yi e' me'l rey yi ntaxk cyech wutz jun yaj.

¹⁹ Je'n tzun tk'ol i' tza'j te wi', nin octz tan rit'e'n cu'n yi be'ch tetz. Ej nin ewa'n wutz ta'n, nin wi'nin tok'e'n te yi na xon tbe'.

²⁰ Ma yi cwe'n chic'ulul quib tbe' tu Absalom, nintzun ben jakol i' tetz Tamar:

—Amnón lo' nxcye' tan apo'tze'n. Ba'n tcu'n quil tzawal jun yol te yi mbajij tzawe'j, na itzicy itib tuch'. Ba'n tcu'n yi quil tzatxum, na ntin bis stk'e' tzatz.

Ma yi nachone'n Tamar te'j yi cya'l jun na el k'ajab te'j, cho'n tzun najewe'ntz xe ca'l Absalom, yi stzicy.

²¹ Itzun yi tbital Luwiy cyakil cu'n yi mbi mbajij te Tamar, nintzun saj colp wi' te Amnón, poro qui'c nin jun yol tal tetz tan makle'n wutz, na i' yi bajxnak xchixo'l yi e' cy'ajl i', nin wi'nin ok'le'n wutz ta'n.

²² Ncha'tz Absalom, qui'c nin jun yol tal tetz Amnón tan makle'n wutz, poro tc'u'l cuntu', wi'nin xchi'che'n c'u'l te'j, tan yi tele'n xtx'ix yi tanub ta'n.

Yi ticy'sal c'u'l Absalom te Amnón

²³ Itzun yi tele'n cob yob yi baje'n yi xtxol-bila'se'j, cho'n ate' yi e' mos tetz Absalom tan telse'n yi xi'il yi tetz cne'r, tul yi ama'l yi na bi'aj

Baal-hazor, nakajil yi chitnumil yi e' aj Efraín. Bene'n tzun mantar Absalom scye'j yi e' mas cy'ajl yi rey Luwiy tan cyopone'n tan jun wa'a'n tuch'.

²⁴ Ncha'tz xa'k i' tan yol tu yi rey, itzun taltz:

—Na chitzan yi e' inmos tan telse'n chixi'il yi e' cne'r. Cha'stzun te ja intxum jun balaj wa'a'n nin yi wajbil i'tz, yi nink tz'oponu', ilu' inrey, scyuch' yi e' wi'tz bajxom yi na chicawun xlaju' tan wa'a'n swuch', nin wi'nin chintzatzink yi nink choponu', na tzun xchaj yi na tzanu' tan tak'le'n ink'ej.

²⁵ —Ba'n atxumu'n poro qui'c lo' rmeril tan kopone'n cyakil o' na i'tz jun chumam gast tetz tzatz.

Wi'nin cu'swutzil ban Absalom tetz yi rey, poro qui nin cujij yi rey. Ntin tak' yi banl tetz.

²⁶ —Ko quinín ama'l wutz teru' ta', ¿qui polo' ltak'u' ama'l tetz yi wutzicy Amnón tan tpone'n ske'j te yi jun tzatzina'tz?

—¿Mbi tzun na awaj tetz Amnón? stzun yi rey bantz.

²⁷ Poro chin ch'inch'uj nin ban Absalom tan cu'swutzil tetz yi rey tan tpone'n Amnón, scyuch' yi e' mas titz'un te yi jun tzatzina'tz. Wi'tzbil tlen tzun tk'ol ama'l scyetz yi e' tetz cy'ajl tan chibene'n.

Sken tzun bnix jun balaj wa'a'n tan Absalom,

²⁸ nin nsken cawun i' scyetz yi e' tez chakum: “Yi tzitilnin yi nsken oc a' twi' Amnón ba'n tzun tzitaltzaj swetz. Ej nin yil walnin tzitetz tan cwe'n biyij, quil tzicabe' ic'u'l tan quimse'n cu'n. Quil cxobwok tan banle'n yi mbi na wal nin tzitetz, na in na chincawun nin te'j. Quiws bin wok itib, nin lok jal ichamil tan banlen tane'n inca'wl,” chij Absalom bantz.

29 Nin tzun e' oc yi e' xchakum Absalom tan banle'n yi tetz tajbil, yi nsken tal scyetz. Nin tzun cu' chibiyol Amnón. Yi quilol yi e' mas cy'ajl yi rey yi mbi mbajij, nintzun e' baj je'-tz tibaj chimula', nin e' el ojktz.

30 Itzun te yi na chixone't yi e' cy'ajola'tz tbe' nintzun opon jun yoltz twi' Luwiy yi nsken xcy'e' Absalom tan chibiyle'n cu'n cyakil yi e' tetz cy'ajl. Cya'l jun nclax cyen, chij yi jun yola'tz.

31 Je'n tzun txiclok yi rey nin octz tan rit'e'n cu'n yi tetz be'ch tetz tan xchajle'n yi wi'nin na bisun, nin ben jokloktz wuxtx'otx'. Ncha'tz e' ban cyakil yi e' wi'tz bajxom yi ate' cu'ntz te i', e' octz tan rit'e'n cu'n be'ch cyetz.

32 Ma Jonadab, yi cy'ajl Simea, yi stzicy Luwiy, nintzun jilontz. Je yol i'e'j:

—llu' jun c'oloy rey, max c'u'lu' ta', quil xtxumu' yi jak chiquim cyakil e' cy'ajlu'. Ma na ntin Amnón yi ncu' biyij, na ya'tz nin xtxumbe'n tetz tan Absalom jetz yi tele'n xtx'ix yi tanub Tamar tan Amnón.

33 Cha'stzun te quil xtxumu' yi jak chiquim cyakil yi e' cy'ajlu' ma na ntin Amnón.

34 Ma yi Absalom, ja wi't el ojk, stzun Jonadab.

Itzun yi bajije'n yi txolbila'se'j, bene'n tilol yi sanlar yi na tzan tan q'uicy'lomi'n tib yi ca'l rey yi txant tan chicwe'n mule'n jun c'oloy wunak. Cho'n chicwe'n tzaj wi ju'wutz te yi be' yi na saj le tnum Horonaim.‡ Bene'n tzun yi jun q'uicy'loma'tz tan talche'n tetz yi rey yi ja til jun c'oloy wunak yi na chixon tul yi be' yi cho'n na saj wi'wutz.

‡ 13:34 Cho'n na jal yi bi' yi tnuma'tz tul yi versión griego yi na bi'aj "Septuaginta". Poro qui na jal tkanil yi bi' yi jun tnuma'tz tul yi versión hebrey.

³⁵ Bene'n tzun tlol Jonadab tetz yi rey Luwiy:

—llu' jun c'olój inreyil, le wutz wetz wajtza'kl, ya'stzun yi e' cy'ajlu' yi tzan cyule'n.

³⁶ Te yi na tzaj cu'n wi' chiyol, opone'n nin e' ban yi e' cy'ajl Luwiy. Wi'nin cyok'e'n yi cyopone'n. Ncha'tz Luwiy scyuch' yi e' ajcaw yi ate' xlaj i' tan cawu'n, nintzun e' ok' cu'ntz te Amnón.

³⁷⁻³⁸ Ma tetz Absalom sken el ojk. Cho'n tzun tpone'n kale najle't yi rey cwent Gesur,§ yi na bi'aj Talmai, yi cy'ajl Amihud. Cho'n tzun ta'te'n i' ox yob le jun ama'la'tz.

Ma tetz Luwiy cyakil nin k'ej na ok' tan paj yi sotze'n Amnón.

³⁹ Itzun yi maysal tib Luwiy te yi il yi mbajij te Amnón nintzun el talma' tan tilwe'n wutz klo' yi cy'ajl Absalom.

14

Yi jale'n puntil tan Joab tan chibansal quib Luwiy tu Absalom

¹ Ej itzun tetz Joab, yi tal wutzile'n na' Sarvia, nintzun el xtxum tetz yi wi'nin na joyon Absalom tetz Luwiy.

² Cha'stzun te bene'n mantar i' tan xchakle'n jun xna'n yi cho'n najlij le tnum Tecoa. Yi jun xna'na'tz, chin list nin i' tan chisuble'n wunak. Yi tule'n i' swutz Joab nintzun taltz tetz: “Ba'n yi nink tzawocsaj awib tetz jun xna'n yi ja quim jun xonl. Ba'n xcon be'cha'tz yi na xchaj yi na cxbisun. Quil xcon perfum awa'n, na tajwe'n yil tzawocsaj awib chi jun xna'n yi ja el jun c'olój tiemp tan bis te jun talu' quimnak.

---

§ 13:37-38 2S 3:3.

³ Kalena's tzun ba'n c̄xopon swutz yi rey tan talche'n yi xtxolbil yi swale' nin tzatz.”

Yi wi't talol Joab cyakil yi xtxolbil yi tajwe'n tal yi xna'n,

⁴ nintzun ben yi jun xna'na'tz yi aj Tecoa swutz yi rey nin cu' jokloktz swutz tan tak'le'n k'eji'.

—Max c'u'lu' ta', nink tz'el k'ajabu' swe'j.

⁵ —¿Mbi i' ila'tz awajbil?

—Yi in wetz, in jun tal xma'lca'n, na ten quim wetz wuchmil.

⁶ Poro at cob wal yi in wetz yi in x̄chakumu' ta', nin te yi ate' xo'l wutz ja cho'c tan oyintzi' squibil quib. Cya'l jun at naka'j tan chijatxle'n cu'n. Cha'stzun te at jun yi ja lo'on yi stzicy ta'n, nin nim cu'n il ntulej nin ja quim.

⁷ Ma jalu' cyakil yi e' inxonl na choyintzin swe'j, na yi cyajbil i'tz yil tzinjatx nin chik'ab yi jun wala'tz yi ncu' quimsal yi stzicy, tan cyoque'n tan biyle'n cu'n, bantz quicy'sal chic'u'l te'j. Ko ya'tz, sutzok yi jun tal wala'tz yi k'ajbil k'ajtzun alma'. Ej nin ko ya'tz sban, quil jal jun xonl yi k'ajtzun wuchmil tan tetzal yi herens, stzun yi jun xna'na'tz ban tetz yi rey.

⁸ —Max ac'u'l swutz. Ba'n c̄xa'j xe aca'l, na yi in wetz x̄chincawunk tan colche'n awal.

⁹ —Ilu' inrey, ilu' wajcaw, nink scuyu' impaj tan yi cobox inyol yi swale' nin teru'. Ko at jun ajpaj te yi xtxolbile'j, nk'era'tz ilu' nka yi e' yi ate' xlaju' tan pujle'n xtisya', ma na yi e' ajpaj, i'tz yi in wetz tuml yi e' najal intaj. Kapaj nin kera'tz.

¹⁰ —Kol tz'oc jun tan ixo'wse'n tan ibiyle'n cu'n, ba'n tz'ul ita'n tzinwutz. Ej, jun cu'n qui tz'oc junt tir tan ixo'wse'n mas.

11 Poro chin ch'inch'uj nin ban yi xna'n tan jakle'n äch'eybil tetz, tetz rey.

—Max c'u'lu' swibaj ta'. Na klo' waj yi swutz cu'n Ryos yil talu', yi quil tak'u' ama'l tetz yi jun wajwutza'tz tan ticy'sal c'u'l te yi wal yi itz'e't nin, bantz qui bene'n nim tkanil yi il yi ato' cu'nt.

—Sak swutz Ryos, yi quil wak' ama'l tetz junt, siquier tan buk'le'n jun xi'il wi' yi awal.

12 Poro yi xna'n qui nin mak tib tan yol tetz yi rey. Ej nintzun taltz tetz:

—Max c'u'lu' swi'baj, na in jun tu' ächakumu', quil je' swutzu' yi coboxt inyol yi na waj wal nin teru'.

—Cu bin, ba'n cäjilon tzaj, stzun yi rey tetz yi xna'n.

13 Bene'n tzun jakol yi xna'n tetz:

—¿Mbi tzuntz yi na tzanu' tan kabanle'n, yi o' ketz yi o' tanum Kataj Ryos? Na yi ilu' teru' qui na tak'u' ama'l tetz Absalom yi mero cy'ajlu' tan pakxe'n tzaj tzone'j le tetz tanum, na cho'n at i' tul jun ama'l yi chin joylaj nin, yi nk'e'tz cho'n at cwent Israel. Ilu' te'n nin, mmo'cu' wutz pe'm tan yi yolu' yi nsuku' swetz.

14 Mero bintzi skaquimok len, na ni'cu'n o' tu mu'ä a' yi na el tx'akx wuxtx'otx' yi jalcu'n na sotz, nin qui'c rmeril tan molche'n junt tir. Poro yi ketz karyosil qui na joy puntil tan sotzaje'n jun, ma na, na joy puntil tan chipakxe'n tzaj yi e' yi ate' joylaj te i', nin tan chibansal quib scyuch' yi e' yi na chijuch quil swutz i'.

15 Ma jalu' ta' ja nu'l swutzu' tan xtxole'n yi il yi atin cu'nt, na at e' yi ja cho'c tan inxo'wse'n, na yi wajbil i'tz tan toque'nu' tan wuch'eye'n.

16 Pero yi mero bintzi, ja el intxum tetz yi list atitu' tan colche'n yi wal nin tan colche'n yi herens yi ak'ij sketz tan Ryos xchik'ab yi e' yi na cyaj chimajlen.

17 Na chintzatzin tan yi yolu' yi nsuku' swetz ta', nin qui't chimbisun jalu'. Na na el xtxumu' tan ma'le'n e'chk ajtza'kl yi ko balaj nka ploj. Ni'cu'n xtxumu'nu' chi ik ilu' jun ángel tetz Ryos. Tak' tzaj bin Kataj Ryos yi banl tibu'.

18 —Ma jalu' altzaj yi mero bintzij swetz. Quil tzawew jun e'chk takle'n tzinwutz.

—Ba'n bin jaktzaju' yi mbi i' ila'tz yi tajbilu' ta', na ilu' inreyil.

19 —¿Cyakil yi awajtza'kl, cho'n pe' njal awa'n te Joab?

—Sak swutz Ryos yi ja oponu' te yi bintzij, na Joab ncawun tan insaje'n swutzu', nin tetz i' cyakil yi yol yi nwal teru'.

20 Txumijt yi jun xtxolbila'tz ta'n, bantz jale'n yi tzatzin paz xchixo'lu' tu yi cy'ajlu'. Poro yi ilu' teru' ja oponu' tan tajske'n yi bintzij, na wi'nin tajtza'klu' chi tajtza'kl jun ángel tetz Ryos na sak swutzu' cyakil yi na bajij tul katnumil, stzun yi jun xna'na'tz bantz tetz yi rey.

21 Tan tu' yi xtxolbila'tz, nintzun cawunin yi rey tetz Joab:

—Ja wi't intxum yi mbil tzimban te yi xtxol-bile'j. Ba'n bin cäben tan ticy'le'n tzaj Absalom, yi incy'ajl.

22 Cwe'n tzun joklok Joab wutz tkan Luwiy tan tak'le'n k'e'j i', nin tal tetz:

—Ntyoö teru' ta', yi ilu' inreyil. Jalu' na el intxum tetz yi ja jal imbalajil swutzu' tan tu' nxomu' tan banle'n tane'n yi wajtza'kl, chij Joab bantz.

²³ Je'n tzun txiclok Joab nin sbejnin ben jalen Gesur tan ticy'le'n tzaj Absalom, tan pakxe'n junt tir Jerusalén.

²⁴ Poro nin tal Luwiy tetz Joab: “Ba'n tcu'n yi nink ben Absalom xe yi tetz ca'l, na qui na waj wil wutz i'.” Cha'stzun te yi tule'n Absalom Jerusalén, qui nin til wutz yi rey, na sbej nin bene'n tan najewe'n xe tetz ca'l.

²⁵ Yi Absalom, i' jun yaj yi chin yube'n nin. Ya'stzun na cyal cyakil wunak yi najlche' Israel, na i' jun yaj yi qui'c mu'x yana'sil.

²⁶ Na el xi'il wi' i' ntin yi na baj wi' jujun yob, tan paj wi'nin na latz'un te i'. Yi na el jak wi' yi talal yi xi'il wi' yi na el, i'tz mas cyaj liwr.

²⁷ Cob tzun cy'ajl Absalom at tu jun me'l, yi na bi'aj Tamar, yi chin yube'n nin i'.

²⁸ Cob tzun yob a'tij Absalom Jerusalén, nin tul yi cob yoba'tz qui nin ak'lij ama'l tetz tan xajse'n yi rey.

²⁹ Cha'stzun te jakol i' pawor tetz Joab tan bene'n swutz rey tetz xel i'. Poro qui nin cujij tetz Joab. Nin tzun jak Absalom junt tir pawor tetz, poro ncha'tz qui nin cujij Joab tan bene'n.

³⁰ Cawune'n tzun Absalom scyetz yi e' tetz mos:

—Bitwok tzaj, na el itxum tetz yi at jalaj luwar cwent Joab xlaj yi wetz, yi at cebada swutz. Ma jalu' quilo'k wok bin, nin ocswok quen k'a'kl yi tujul yaj.

Chibene'n tzun yi e' mos Absalom tan tocse'n k'a'kl yi jalaj ama'la'tz yi at cebada swutz.

³¹ Topone'n tzun Joab tan jakle'n tkanil tetz Absalom:

—¿Nxac tzun mo'c k'a'kl incosech tetz cebada tan yi e' amos?

³² Stza'wel tzun Absalom tetz Joab:

—Cob tir ja ben inmantar tan achakle'n klo' tan abene'n swutz yi rey tan talche'n klo' cob inyol, yi qui'c xac yi bene'n mantar tan wicy'le'n tzaj jalen Gesur. Wech ba'n atine't wetz tul yi jun ama'la'tz. Ma jalu' na waj wil wutz yi rey, nin ko at impaj, list wutane'n tan inquime'n ta'n.

³³ Bene'n tzun Joab tan yol tu yi rey, tan talche'n yi mbi ntal Absalom tetz. Nintzun ben mantar yi rey tan xchakle'n tzaj Absalom.

Ma yi tpone'n, nintzun cu' jokloktz swutz yi rey tan tak'le'n k'ej i'. Ma tetz rey, nintzun ben tan tz'uble'n xak stzi' yi cy'ajl.

15

Yi toque'n Absalom tan contri'n te yi taj

¹ Itzun yi tele'n tiemp, nin jal puntil tan Absalom tanambe'n jun care't tetz oyintzi' tu cobox chej. Ncha'tz ja jal nicy' cient yaj yi ja chixcon tan q'uicy'le'n i'.

² Ej nin cyakil nin k'ej or cu'n na el watl. Ej nin cho'n na ben stzi' puertil yi tnum tan chich'iwe'n yi e' wunak yi cho'n nchisaj joylaj tan jakle'n tetz yi rey tan pujle'n e'ch xtisya'. Nintzun na jak nintz scyetz yi e' wunak yi na' nchisaje't.

³ Nin ko e' aj Israel, ja oc Absalom tan chimayse'n nin tan tocse'n chic'u'l tan cobox yole'j:

—Bintzij nin yi e'chk takle'n yi na ojkelu' te'j. At rmeril, nin at derechu' tan joyle'n xch'eybil teru' tu yi rey, por lastum cya'l jun yi bixba'nt tan yi rey tan tbite'n yi mbi'tz yi na cyaju' chibanu' tane'n.

⁴ Ncha'tz na tal i' scyetz:

—Lastum yi nk'e'tz in jun aj pujul xtisya' tzone'j tkatanum. Na ink, ban tzun klo' chu'l tzinwutz cyakil yi e' yi na chitzan tan joyle'n puntil tan banle'n xtisya' te jun il yi na bajij scye'j. List tzun in tan banle'n tane'n xtisya' scye'j.

⁵ Ncha'tz alchok scyetz yi na opon tan yol tu Absalom, yi i' tetz, jalucunin ja el tan chic'ulche'n, nin ja oc tan chik'ajle'n nin tan stz'uble'n xak chitzi'.

⁶ Ya'stzun ban i' scye'j cyakil yi e' xonl Israel yi na chu'l Jerusalén tan jakle'n xtisya' tetz yi rey. Ej nin tan yi xtxolbila's ja xcy'e' tan jale'n yi tetz balajil xchiwutz wunak.

⁷ Yi tele'n cyaj yob tan Absalom tan banle'n yi xtxolbila's nintzun ben swutz yi rey tan yol. Ej itzun taltz:

—Max c'u'lu' ta', ja nu'l swutzu' tan jakle'n ama'l teru' tan imbene'n Hebrón tan banle'n tane'n jun inyol yi ja insuk tetz Kataj Ryos.

⁸ Na te yi atin tzaj Gesur ja insuk jun yol tetz Ryos yi nink tak' i' ama'l swetz tan impakxe'n tzaj Jerusalén, nchimben tan c'u'laje'n i' jalen Hebrón, stzun i' tetz yi rey.

⁹ —Ba'n bin cǎben. Cun ban amunl, ko ya'tz na awaj, stzun yi rey bantz tetz.

Bene'n tzun Absalom le tnum Hebrón.

¹⁰ Ncha'tz te ite'n nin tiempa'tz nin ben man-tar ta'n scye'j cyakil yi e' xonl Israel tan talche'n

scyetz, yil quibit nin yi wi' e'chk chun, i'tz jun techl yi ja wi't bixe' Absalom tetz rey le tnum Hebrón.

¹¹ Ncha'tz xchok i' cob cient wunak aj Jerusalén tan chixome'n nin te'j jalen Hebrón. Nintzun e' xomnintz yi e' wunaka'tz te'j, poro qui nin pujx cyak'un yi mbi'tz yi xtxumu'n Absalom.

¹² Ncha'tz ja ben mantar tan xchakle'n tzaj Ahitofel, jun scyeri e' yaj yi ak'ol tajtza'kl yi rey Luwiy yi cho'n najlij le tnum Guilo, tan tpone'n Hebrón nin tan ta'te'ntz te'j i' yi na tzan pate'n yi tetz xtx'ixwatz.

Yi tele'n ojk Luwiy le tnum Jerusalén

¹³ Itzun bantz, nin opon jun tan talche'n tetz Luwiy:

—Yi e' katanum, na chitzan tan talche'n tetz Absalom yi list e' tan chixome'n te Absalom yi nink tz'oc tetz chireyil, stzun i' tetz Luwiy.

¹⁴ Bene'n tzun tlol Luwiy scyetz yi e' yaj yi ate' xlanj i' tan cawu'n:

—Tajwe'n tan kele'n ojk jalcu'n yi ntaxk ul Absalom scyuch' yi e' yi ja xom chiwi' te'j, na chocopon tan kabiyle'n cu'n scyuch' cyakil yi e' yi najlche' tzone'j Jerusalén. ¡Or itkan ba'n ke'l ojk jalcu'n! chij yi rey.

¹⁵ —Cu bin Ta', list ato't tan banle'n tane'n yi teru' ca'wlu', che'ch tetz yi rey.

¹⁶ Ya'tz nintzun cyulejtz. E' el tzaj yi rey scyuch' cyakil yi e' yi najlche' tuch' le tetz balaj ca'l.

Ntin chicyaje'n cyen lajuj scyeri yi e' ca'p txkel i' tane'n.*

¹⁷ Ma yi nsken che'l tzaj Luwiy scyuch' cyakil yi e' najal ju' ca'le'ltzaj nin e' tane' jun rat-tz.

¹⁸ Ma yi e' ca'p ajcaw, cho'n txiclche' xlj Luwiy tan chixmaye'n yi e' sanlar yi wi'nin quicy'e'n xchiwutz. Xchixo'l yi jun c'olaj sanlara'tz, ate' yi e' aj Creta yi e' q'uicy'lom Luwiy, scyuch' yi kak cient sanlar aj Gat yi xomij chiwi' te Luwiy.

¹⁹ Te yi jun tkuja'tz nintzun jak Luwiy tetz Itai, yi aj Gat, yi ajcaw squib yi e' sanlar yi cho'n chisaje'n le tnum Gat:

—¿Mbi tzuntz na awaj xomnin ske'j? na yi axa'tz, ax jun awer nak skaxo'l. Ba'n tcu'n pakxe'n, nin ba'n cxcyaj quen icyakil cu'n jak ca'wl yi ac'aj rey, na yi mero bintzij, axwok awer nak skaxo'l, na elnak quixt laju'n le itanum.

²⁰ Ej nin qui'c mas tiemp yi atixwok skaxo'l, ¿Xe'n tzun tzinjaknin tzitetz tan ixome'n ske'j? Na ncha'tz in, qui na el intxum tetz yi na' na'j nint. Ba'n tcu'n pakxe'n scyuch' yi e' sanlar yi ate' jak aca'wl. Lok tak' tzaj Ryos yi banl tzawibaj, nin lok xom tzawe'j, chij Luwiy bantz tetz.

²¹ —Sak swutz Ryos, nin sak swutzu' ta', yi ilu' inreyil, yi qui'c na ban yi na' tz'ajnintu', nin qui'c na ban ko wutz cyen yi itz'ajbil nka yi quimichil te'ju', list wutane'n tan inxcone'n teru' ta', na in xchakumu', stzun Itai tetz Luwiy.

---

* **15:16** Yi yol le castiy i'tz concubina (Gn 16:2-3; 30:3-4; 21:10-14). Jun concubina i'tz jun xna'n yi na oc tetz txkel jun yaj tane'n. Ma yi chusu'n yi na jal ka'n tul yi Ac'aj Testament (Mt 19:5) i'tz, yi ntin at cu tetz jun ntzi' txkel jun yaj nka chmil jun xna'n, chi ban cyen le xe'tzbil tzaj tan Kataj (Gn 2:24).

22 —Ba'n bin cxom nin ske'j, stzun Luwiy bantz.

23 Yi e' aj Jerusalén, wi'nin cyok'e'n yi cyele'n cu'n. Cho'n tzun ticy'e'n cu'n yi rey tul yi joco'j yi na bi'aj Cedrón. Cho'n tzun quicy'e'ntz tul yi be' yi cho'n na opon le ama'l yi tz'inunin tu'.

24 Ncha'tz Sadoc scyuch' coboxt levita, yi palol tetz yi caña' kale atit yi ca'wl Ryos. Cwe'n tzuntz cya'n wuxtx'otx' jalen yi quicy'e'n cyakil yi e' wunak. Ncha'tz yi pale' yi na bi'aj Abiatar at i' xlanj yi caña'a'tz yi quicy'e'n cu'n cyakil yi e' wunak.

25 Bene'n tzun tlol Luwiy scyetz:

—Ma jalu' Sadoc cy'aj nin yi caña' junt tir Jerusalén. Na ko at banl talma' Ryos swibaj stk'e' i' ama'l swetz tan impakxe'n junt tir tan tilwe'n yi tetz caña' tul yi tetz ca'l.

26 Na yi kol tal i' swetz: “Qui na chintzatzin tzawe'j,” ba'n bin sban i' yi tetz tajbil swe'j.

27 Ncha'tz tal Luwiy tetz Sadoc:

—Bit tzaj yaj, yi aǎatz tu Abiatar, ba'n cypakx-wok tnum, nin ba'n tzitcy'aj nin yi icy'ajl tzite'j, yi Ahimaas yi ara cy'ajl tu Jonatán yi cy'ajl Abiatar.

28 Ma yi in wetz cho'n chincyaj cyen tul e'chk ama'l tz'inunin tu', jalen yil tz'opon jun tziplal ita'n, stzun Luwiy bantz scyetz.

29 Pakxe'n tzun yi caña' tan Sadoc tu Abiatar Jerusalén. Nin cho'n e' cyaje'n cyentz.

30 Ma tetz Luwiy cho'n tzun je'n wi'wtz Wi Oliw. Elnak yi xajab, nin jopij wi' tan jun xbu'k tan ǎchajle'n yi na bisun, nin wi'nin tok'e'n yi je'n pon wi'wtz. Ncha'tz cyakil yi e' yi xomche' te'j ate'n jun xbu'k te chiwi' tan ǎchajle'n yi na chibisun,

nin ncha'tz e' wi'nin cyok'e'n yi na chixon tan quipone'n wi'wtz.

³¹ Ej nin at e' yi ben cyalol tetz Luwiy yi cho'n xomij wi' Ahitofel te Absalom. Itzun tal Luwiy: “Lok tz'oc Ryos tan xtx'ixpe'n yi xtxumu'n Ahitofel tan tk'ol i' yi e'chk ajtza'kl yi qui'c mu'x tal xac.”

³² Itzun yi tpone'n Luwiy wi'wtz kale na oque't c'u'laje'n Ryos, nintzun eltzaj Husai, jun scyeri yi e' arquita tan c'ulche'n. Rit'ij cu'n yi be'ch tetz ta'n, tan xchajle'n yi bis o'kl yi at cu'nt. Ncha'tz chitij tx'otx' ta'n xo'l wi'.

³³ Itzun tal Luwiy tetz:

—Max ac'u'l yaj, kol cxomnin swe'j ntin jun latz' sbne' ske'j.

³⁴ Poro kol cǎpakxij jalen Jerusalén, ba'n tza-wal tetz Absalom: “Ilu' wajcaw, list wutane'n tan woque'n tetz jun xchakumu' chi mimban cyen tu teru' tajú' te yi na cawun tzaj.” Ko ya'tz tzaban chin wutzile'n ich'eye'n tzabne' swetz tan xite'n yi xtxumu'n Ahitofel, yi na tzan tan contri'n swe'j.

³⁵ Ncha'tz yi e' pale' Sadoc tu Abiatar list quitane'n tan wuch'eye'n. Nin ba'n tzawal scyetz cyakil yi txolbil yi tzabit tzaj le palacio.

³⁶ Na ncha'tz Ahimaas tu Jonatán cho'n ate'-tz. Ba'n tzun chixon awa'n tan talche'n swetz cyakil yi mbi i' ila'tz tzajwit te yi mbi cu'n na bajij le palacio, stzun Luwiy bantz tetz.

³⁷ Bene'n tzun Husai Jerusalén. Na opon cu'ntz yi cyocompone'n Absalom tzi puertil yi tnum.

16

Yi jilone'n Luwiy tu Siba

¹ Ma yi ticy'e'n Luwiy jalaj icy'en mu'x̄ yi wi' yi wi'wtz Oliw, nintzun el tzaj Siba, yi martoma' Mefi-boset, tan c'ulche'n Luwiy. Cy'a'n che' cob buru' ta'n yi at cyektz. At cob cient pam cy'a'n cya'n, jun cient tort yi wutz uva cu'n, yi skejt, nin ncha'tz jun cient tort wutz ibx̄ cu'n yi nternin skejt, tu jun tz'u'm yi nojnak tan ta'al uva.

² Bene'n tzun jakol yi rey tetz Siba:

—¿Mbi xac cyakil e'chk takle'ne'j?

—Yi e' buru', ba'n chixon tetz yi najalu', ma yi pam tu yi lo'baj ban baj cyak'un yi e' sanlaru', ma yi ta'al uva ba'n chic'aje'n yi e' yil jal saktzi' scye'j tul yi ama'l tz'inunin tu'.

³ —Ba'n bin yaj poro ¿lo'k tzun Mefi-boset, yi mamaj k'ajtzun apatrón?

—Ja cyaj cyen Jerusalén, na yi tetz xtxumu'n, i'tz yi tz'ak'lok yi ca'wl tetz i', yi at tzaj tk'ab yi tacy'e'x, cyak'un yi e' aj Israel, yi cho'n najlche' je'n tzi'n.

⁴ —Ba'n bin ko ya'tz na taj, chij yi rey. Ma jalu' tan paj yi tajtza'kla'tz, awetz sbne' cyakil yi tetz me'bi'l.

Taje'n cu'n tzun wutz Siba wuxtx'otx' tan tak'le'n k'ej yi rey, nintzun ben tlol tetz:

—Ntyoḫ teru' ta', ilenin lok jal balajilu' swe'j, stzun Siba ban swutz yi rey.

⁵ Itzun bantz yi topone'n Luwiy le aldey Bahurim, nintzun eltzaj Simei, jun scyeri yi xonl Gera, tul yi jun aldeya'tz. I' jun xonl k'ajtzun Saúl, nin octz tan jisle'n Luwiy te yi na chixon tbe'.

⁶ Nin octz tan c'oxle'n c'ub tej Luwiy nin scye'j yi e' ajcaw yi na chicawun scye'j e' sanlar.

Ma tetz Luwiy colij i' cyak'un yi e' wunak yi xomche' te'j nin cyak'un yi e' tetz sanlar yi na chitzan tan quicy'le'n.

⁷ Poro quinin xob Simei tan jisle'n yi rey nin je yol i'e'j:

—¡Quilo'k tzone'j, na aë jun mal nak, nin aë jun biyol nak!

⁸ Na tzan Ryos tan acawse'n tan cyakil e'chk biyolnaki'n yi maban te yi najal Saúl tan acyaje'n cyen tetz xel i' tan cawu'n. ¡Ma jalu' na tzan Ryos tan tak'le'n yi ca'wl tk'ab Absalom yi acy'ajl, nin aë te'n na cëtzan tan ëchojle'n cyakil yi awil, na yi aëa'tz aë jun biyol nak!

⁹ Bene'n tzun tlol Abisai yi tal na' Sarvia, tetz Luwiy:

—¿Mbi tzuntz na tak'u' ama'l tetz ta'kl yaje'j tan jisle'nu'? Na list wutane'n tan tamle'n len wi'-x.

¹⁰ —¡Qui'c itetz tuch'! axwok tal wanub Sarvia. Bintzi na tzan i' tan injisle'n, poro Kataj Ryos lo' yi ma'lon tzaj tetz tan toque'n tan injisle'n. ¿Ej nin ko ya'tz, na'j scyetz jun xcy'e' tan makle'n stzi' te yi na tal?

¹¹ Bene'n tzun tlol Luwiy tetz Abisai scyuch' cyakil yi e' aj caw scyetz yi e' tetz sanlar:

—I'tz tajbil incy'ajl tan imbiyle'n cu'n, peor quitane'n yi e' xonl Benjamín. Ak'wokbin ama'l tetz tan injisle'n, na ja lo' cawun Kataj tan talche'n e'chk yola'tz swetz.

¹² Na qui cunin batz stile' Kataj yi sotzaj c'u'lal yi atin cu'nt, nin lo'k tak' tzaj i' yi banl swibaj tetz xel yi jisbil wetz yi na witnin jalu'.

¹³ Ma Luwiy scyuch' yi e' yi xomche' te'j, icy'e'n nin e' bantz. Ma tetz Simei, xomij ëchixlaj, tibaj wi

txala'j. Na tzan i' tan jo'le'n c'ub nin tan xchitle'n puklaj tan xchajle'n yi na chi'ch c'u'l te Luwiy.

¹⁴ Ma yi cyopone'n Luwiy scyuch' cyakil yi e' yi xomche' te'j tzi yi tzanla' Jordán, nsken chik'e'xij, cha'stzun te e' uje'-tz tul yi jun ama'la'tz.

Yi tpone'n Absalom Jerusalén

¹⁵ Itzun te yi na bajij yi txolbila'se'j, opone'n nin ban Absalom Jerusalén scyuch' cyakil yi e' aj Israel yi xomij chiwi' te'j. Ncha'tz xomij Ahitofel te'j.

¹⁶ Ma tetz Husai yi arquita, yi tamiw Luwiy, nintzun ben tan c'ulche'n Absalom. Nin chin wi' nin bantz tan yol:

—¡ilu' inrey! ¡ilu' inrey! Nink benk xkon yi tiempu' tetz ben k'ej ben sak.

¹⁷ Stza'wel tzun Absalom.

—¿Ya'tz pe' tyoxina'tz yi na achaj tetz yi balaj awamiw Luwiy? ¿Mbitzuntz qui nin acxomnintz te'j?

¹⁸ —Qui'c rmeril, stzun Husai, na yi in wetz tajwe'n cu'n na'tij xla'j yi rey, yi ja wi't je xtxa'ol Ryos, scyuch' cyakil e' intanum.

¹⁹ Ncha'tz tajwe'n tan inxcone'n teru', na ilu' cy'ajl wamiw. List atine't bin tan inxcone'n teru', ilu' inreyil. List atine't tan inxcone'n teru' chi mimban cyen yi na cawun tzaj yi taju'.

²⁰ Itzun le junt tkuj nin oc Absalom tan jakle'n jun tajtza'kl tetz Ahitofel:

—Tak'u' jun wajtza'kl. ¿Mbi tajwe'n tan imbnol jalucu'ne'j?

²¹ Bene'n tzun tlol Ahitofel tetz Absalom:

—Tan tele'n chitxum yi e' katanum tetz yi ilu' na cawun jalu', ban yi nink chixcon yi e' ca'p txkel taju' yi ate' cyen le palacio tan quicy'le'n. Nin tan

yi xtxolbila's slajluchaxk yi ja el xtx'ix taju', nin xchi'chok c'u'l te'ju'. Bixek cyajtza'kl cyakil wunak tan chixome'n te'ju'.

²² Nintzun bnix jun mantial wi ca'l, ej nin cho'n tzun chiwitbej quib Absalom scyuch' yi e' xna'na'tz, yi ca'p txkel yi taj, tane'n. Nin ja laljuchax yi xtxolbila'tz xchiwutz cyakil yi e' xonl Israel yi ate' tnum.

²³ Ja xom Absalom te yi tajtza'kl Ahitofel, na te yi tiempa'tz, wi'nin k'ej yi tajtza'kl Ahitofel xchiwutz Luwiy tu Absalom, na le wutz cyetz cyajtza'kl ni'cu'n yol i' chi ik yol Ryos.

17

Yi xcyewe'n Husai tan xite'n yi tajtza'kl Ahitofel

¹ Ncha'tz te ite'n nin k'aja'tz nin tal Ahitofel yi tetz xtxumu'n tetz Absalom:

—List wutane'n tan chimolche'n coblaj mil yaj, kol tak'u' ama'l swetz tan imbene'n, ninin te akale'ne'j tan stz'amle'n Luwiy.

² Na ja wi't el cu'n swutz tan yi k'e'xe'n yi at cu'nt, nin qui'ct xchamil tan colol tib. Na ya'stzun yi jun tkuj yil kaxcye' tan xo'wse'n. Ej nin cyakil yi e' yi xomche' te'j chelepon ojk tan xo'w. Ntin yi rey kabiye' cu'n.

³ Tan yi xtxolbila's kaxcyek tan chixome'n cyakil wunak te'ju'. Na ntin na taju' yil quim yi rey. Ej nin yil xom chiwi' te'ju' sjalok tzatzin paz tul cyakil katanum cwent Israel.

⁴ Ba'n mban yi xtxumu'n Ahitofel swutz Absalom scyuch' yi e' mas wi' banl wi'.

⁵ Nintzun cawun Absalom, itzun tal:

—Cun chakwok Husai, yi arquita, tan kubital yi tetz xtxumu'n.

⁶ Itzun yi tpone'n Husai, nintzun tal Absalom tetz:

—Je xtxumu'n Ahitofele'j. ¿Ba'n pe' kaxom te'j nka qui? ¿Mbi na awal atz tan yi tetz xtxumu'n?

⁷ —Max c'u'lu' ta', poro le wutz wetz wajtza'kl ja xupsij Ahitofel te xtxumu'n.

⁸ Na na el xtxumu' tetz yi teru' taju' scyuch' yi e' tetz sanlar yi xomche' te'j, e' cu'n cham tan oyintzi' nin qui na chixob tetz jun. Pyor tcu'n jalu', na wi'nin na chi'ch chic'u'l. Ni'cu'n quitane'n jalcu'ne'j chi na ban jun ti oso xo'l wutz yi na el majij e' tal. Ncha'tz yi taju' i jun yaj yi na'wnakt tan e'chk oyintzi' nin te jun akale'ne'j quil wit chixo'l yi e' yi xomche' te'j.

⁹ Ja wi't tew tiba'tz tul jun picy nka alchok ama'l yi nojquen swutz. Na kol chilo'on cobox scye'j yi e' teru' sanlaru' tul oyintzi', alchok scyetz yil tbit yi xtxolbile'j stz'ocopon tan yolche'n: “Yi e' yi ja xon chiwi' te Absalom ja chitz'akon tk'ab Luwiy tul oyintzi'.”

¹⁰ Nin yil quibit wunak yi xtxolbila'tz, xchixobok, tuml yi e' yi at chiwalor tan oyintzi', scyuch' yi e' yi ni'cu'n e' tu e' smaron león yi qui na clax jun xchiwutz. Na at le chiwi' cyakil atanum yi taju' i jun wi'tz aj oyintzinl, nin yi e' yi xomche' te'j, at chichamil tan oyintzi'.

¹¹ Ma jalu' bin, yi wetz intxumu'n i'tz, qui' polo' teru' tz'ocu' tan chimolche'n cyakil yi e' katanum yi najlche' cwe'n tzi'n, le tnum Berseba jalen je'n tzi'n cwent yi tnum Dan. Na nim cu'n e' yi ja

xom chiwi' te'ju'. Ej nin tajwe'n cu'n yi ilu' bajxij
 xchiwutz tan oyintzi'.

¹² Kalena's tzun ko'c tan oyintzi' scye'j, nin qui'c
 na ban mbi jilwutz ama'l kale ate't. Cho'n cu'n
 kaban tan oyintzi' scye'j chi na ban yi k'ab che'w, yi
 na ac' cyakil yi cojbil ta'n. Cya'l jun claxk tkak'ab,
 tu'k yi rey.

¹³ Ej nin kol tew tib tul jun tnum, ba'n kaben
 kacyakil cu'n tan k'uche'n cu'n yi tapijil yi jun
 tnuma'tz, nin quil jal siquier jun tal c'ub tetz senil
 yi tapij, stzun Husai bantz tetz Absalom.

¹⁴ Yi quibital Absalom scyuch' yi e' wi' banl wi'
 yi xtxumu'n Husai, ja tak' jun chin tzatzin scyetz,
 itzun cyaltz: “Ba'n kaxom te yi tajtza'kl Husai, na
 mas balaj cu'n swutz yi tajtza'kl Ahitofel.” (Ja bixe'
 yi jun xtxolbila'tz cyak'un, na ya'stzun tajbil Kataj
 tan xite'n cu'n yi ajtza'kl yi nta' Ahitofel scyetz.
 Na yi tajbil Kataj Ryos i'tz tan po'tze'n Absalom tan
 qui cyaje'n cyen tetz rey.)

¹⁵ Ma tetz Husai nin ben tan yol scyuch' yi e'
 pale', Sadoc tu Abiatar, itzun taltz scyetz: “Je yol
 Ahitofel tetz Absalome'j, scyuch' yi e' mas wi' banl
 wi', yi xe'n chiban tan stz'amle'n Luwiy. Ej nin je
 yole'j yi nwal wetz scyetz.

¹⁶ Ma jalu' benk bin mantar cyanu' jalucu'ne'j
 tan talche'n tetz Luwiy yi tajwe'n tan quicy'e'n
 jalaj icy'en yi a' Jordán te yi akale'ne'j, na qui'c
 meril tan chicyaje'n cyen tan watl kale atit yi ama'l
 kale na chicy'e't wunak wi' a' Jordán, na ko ya'tz,
 qui cunin batz xchiquimok yi rey scyuch' cyakil yi
 e' yi xomche'-tz te'j.”

¹⁷ Ma yi cob chicy'ajl yi e' pale', Jonatán tu
 Ahimaas, cho'n ate' nakajil yi a' yi na mulk'in,

yi na bi'aj “En-rogel”, tan xch'iwe'n jun stziblal yi mbi na bajij Jerusalén. Cho' ate' le jun ama'la'tz na qui'c rmeril tan cyoque'n Jerusalén, na sken el chitxum tetz yi ko tz'i'lwij chiwutz tnum xchiquimok cyak'un yi e' yi xomij chiwi' te Absalom. Tan tu' yi txolbila'tz ja xcon jun xun cyak'un yi e' pale' tan talche'n stziblal scyetz. Ninin te jun tkuja'tz nin e' ben lajke'l tan talche'n yi puntil tetz Luwiy.

¹⁸ Poro at jun xicy yi xk'ukwil, e' i'lon, nintzun bentz tan talche'n tetz Absalom. Poro nin el chitxum Jonatán tu Ahimaas tetz. E' cwe'n tzun tbe' lajke'l. Cho'n tzun cyopone'ntz xe ca'l jun aj Bahurim, nin cyew quibtz tul jun julil a' yi at wutzk'anil yi jun ca'la'tz.

¹⁹ Ej nin yi txkel yi jun yaja'tz nin bentz tan jople'n cu'n stzi' yi jula'tz tan yi jopselil. Nin je'n xchitol mu'x ixi'n triw tib yi jopsel. Cya'l jun i'lon yi txolbile'j.

²⁰ Itzun yi cyopone'n yi e' yi xomij chiwi' te'j Absalom tan chijoyle'n, nin chijak tkanil yi e' xicy tetz yi jun xna'na'tz:

—¿Na' ate't yi nocx Jonatán tu Ahimaas?

—Ja wi't chicy'. Cho'n nchiben le cu'nak tan cyopone'n stzi' a' Jordán, stzun xna'n bantz.

Chibene'n tzun yi e' sanlar tetz Absalom tan chijoyle'n, poro qui nin e' jal cya'n. E' pakxe'ntz tzun Jerusalén.

²¹ Yi nsken chicy' yi e' sanlar tetz Absalom, nintzun e' je'n tzaj Jonatán tu Ahimaas tjul, nin e' ben lajke'l tan talche'n yi mbi ila'tz yi nsken tx-umxij cyak'un Absalom. Ej nin cyaltz tetz Luwiy:

—Āchibne' list quibu' jalcu'ne'j, na tajwe'n tan quicy'e'nu' jalaj icy'en yi a' Jordán, na yi xtxumu'n Ahitofel i'tz tan tule'n chan tan oyintzi' nin tan quimse'nu'.

²² Jalcu'n chibnol list quib yi rey Luwiy scyuch' cyakil yi e' yi xomche' te'j, nin te ite'n nin akale'na's e' icy'tz jalaj icy'en yi a' Jordán. Yi tule'n skil yi junt eklok nsken chicy' tircu'n wi a'.

²³ Inti Ahitofel, yi tele'n xtxum tetz yi qui nin chixom te tetz tajtza'kl, nintzun wekxij yi tetz buru' ta'n tan pakxe'n xe yi tetz ca'l le tetz tnumil. Ej nin octz tan banle'n cyakil yi tajwe'n āchixo'l yi tetz najal. Ma yi wi't bnixe'n ta'n, nintzun je āchi'mbal tibtz te ptzo'mil yi ca'l, nin quimtz. Cho'n mukxe'n i'-tz kale mukxe't yi k'ajtzun taj.

Yi tpone'n Luwiy le tnum Mahanaim

²⁴ Ma tetz Luwiy, opone'n nin bantz le tnum Mahanaim. Ej nin te ite'n nin tiempa'tz na chitzan cu'n Absalom scyuch' cyakil yi e' yi xomche' te'j tan icy'e'n tzaj wi a' Jordán tan cyopone'n le ama'l cwent Galaad.

²⁵ Ma tetz Absalom, sken oc cyen Amasa ta'n tetz cyajcawil yi e' tetz sanlar, tetz xel Joab. Yi Amasa-a'tz, i' cy'ajl Itra jun xonl yi e' tu Ismael. Ej nin tuch' i' ban yi xna'n Abigail, yi tal na' Nahas, yi titz'un na' Sarvia, yi xtxu' Joab.

²⁶ Cho'n tzun cwe'n yi campament Absalom scyuch' yi e' tetz tanum tul yi ama'l cwent Galaad, tan chibnol list quib tan oyintzi' scyuch' yi e' sanlar tetz Luwiy.

²⁷ Itzun yi cyopone'n Luwiy Mahanaim, nintzun e' eltzaj tan c'ulche'n Sobi yi tal na' Nahas, yi cho'n

najlche' le tnum Rabá cwent Amón. Nin ncha'tz el tzaj Maquir, yi cy'ajl Amiel tan chic'ulche'n. I' jun aj Lodebar. Ncha'tz el tzaj Barzilai, yi aj Rogelim cwent Galaad.

²⁸ Cya'n e'chk takle'n cya'n tan xcone'n tetz Luwiy, chitane'n e'chk tx'ach, palancan tu e'chk xwok' tx'otx'. Ncha'tz cya'n ixi'n triw, cebada, arin tetz triw, cy'a'nixi'n, jawx, tu jun jilwutz txicun yi na bi'aj lentejas.

²⁹ Ncha'tz cy'a'n cya'n cabil wunak txuc, tu lech nin ques tetz wacx tu chiw, tan wane'n yi rey scyuch' cyakil yi e' yi xomche' te'j. Na le wutz cyetz cyajtza'kl yi na chiquim tan we'j tu saktzi' nin yi nsken chik'e'xij tan xo'n tul yi ama'l yi tz'inunin tu'.

18

Yi stz'ako'ne'n Absalom nin yi xe'n quime'n

¹ Itzun ban tetz Luwiy, nintzun bentz tan quilwe'n yi e' tetz sanlar yi ko list ate't tan oyintzi'. Nintzun bixe' cyajcawil yi jujun k'u'j sanlar ta'n, jun bajxom te jujun mil, nin jun bajxom te jujun cient sanlar.

² Ej nin ncha'tz ox k'u'j e' ele't yi e' sanlar ta'n. Jun k'u'j e' oc jak' ca'wl Joab, nin junt k'u'j e' oc jak' ca'wl Abisai, yi tal na' Sarvia yi titz'un Joab. Ma yi tox'e'n k'u'j cho'n e' octz jak' ca'wl Itai yi aj Gat. Ej nin tal Luwiy scyetz:

—Chinxomok nin tzite'j tan oyintzi'.

³ —Quil sbanu' juna'tz ta', na ilu' kareyil, na yi e' kacontr qui'c cyetz tuch' kol ke'l ojk ketz. Cob cuntu' lke'l, nin lkaquim. Ma na mast cu'n chitzatzink yi nink quimu' swutz yi nink kaquim

lajuj mil kaxone'n. Cha's tzun te' mas balaj yi nink cyaju' tzone'j Mahanaim tan tak'le'n tzaj xch'eybil ketz ko tajwe'n, che'ch yi e' sanlar bantz tetz Luwiy.

⁴ —Ba'n cyajtza'klu'. List wutane'n tan banle'n cyajbilu', stzun Luwiy bantz scyetz.

Cho'n c'olewe'n cu'n Luwiy xlaj yi tzawanil yi tnum, nin yi e' tetz sanlar wi'nin cyele'n cu'n swutz i' quibnin chitane'n yi bixe'n tan i. Cienti'n nin mili'n tzan cyele'n.

⁵ Ncha'tz cawunin i' scyetz Joab, Abisai tu Itai, yi e' wi'tz bajxom scyetz yi jujun k'u'j sanlar, tan chibnol pawor tetz i': "Banwok jun chin pawor swetz. Joywok puntil tan qui q'uixpe'n Absalom, na chin xicye't nin i'." Ej nin cyakil yi e' sanlar quibit yi ca'wla'tz yi tal i' scyetz yi bajxoma'tz.

⁶ Ej cho'n tzun e' bene'n yi e' sanlar wutz wutz tan oyintzi' scyuch' yi e' chitanum yi xomij chiwi' te Absalom.

Yi jun oyintzi'a'tz cho'n toque'n tul jun chin tx'ac'aben yi at cwent yi ama'l tetz Efraín.

⁷ Ma yi e' aj Israel, yi xom chiwi' te Absalom qui nin chitx'acon. Na ja chixcy'e' yi e' sanlar yi xomij chiwi' te Luwiy tan chibiyle'n cu'n. Te yi jun k'eja'tz nim cu'n sanlar nchiquim. At lo' junak mil yi nchisotz te jun k'eja'tz.

⁸ Yi oyintzi' ja ben lo'on tul cyakil yi ama'la'tz. Ej nin nim tcu'n e' quim tan yi xo'wbi'ilil yi tx'ac'aben swutz yi e' yi nchiquim tan spar.

⁹ Ma tetz Absalom cho'n tzun ate'ntz tib jun mula' yi toque'n noj jun c'olój sanlar cwent Luwiy swutz i'. Ej nin tan paj yi xo'w, ja el ojk yi mula' nin icy' jak jun chumam wi' bakch. Ja tzun cyaj

xaplij yi xi'il wi' Absalom xo'l yi e'chk k'ab tze'. Ej nin ele'n nin ojk ban tetz mula'. Jalt nin Absalom cyaj cyen ch'inlok xo'l e'chk k'ab tze'.

¹⁰ At jun yaj yi til yi mbi mbajij te Absalom, nintzun ben tan talche'n tetz Joab:

—Bitzaju' ta' Joab. Ana' chan cunin ja wil yi ch'inlij Absalom xo'l k'ab jun wi' bakch.

¹¹ —¿Yi ko ya'tz mawil, nxac tzun quinín ncu' awi'tsalx? Na tetz cu'n klo' walma' jak lo' wak' lajuj piḡ asakal tu jun balaj asinch, stzun Joab tetz yi jun sanlara'tz.

¹² —Qui' lo' ta', mpe ik jun mil piḡ sakal tak'u' swetz, quil tzinnimsaj inc'u'l tan biyle'n cu'n yi cy'ajl kareyil, na ja wit yi ca'wl yi tal i' teru', tu Abisai nin Itai. “Banwok jun chin pawor swetz. Joywok puntil tan qui q'uixpe'n Absalom, na chin xicye't nin,” chij i' ban scyeru'.

¹³ Ma yi nink ncu' imbiyol qui'c lo' xac mimban. Na cyakil yi na bajij na opon twi' yi rey. Ej nin yi ilu' teru' quil tz'ocu' tan incolche'n.

¹⁴ —Nxac na chintzan tan tz'ak'le'n intiemp tzawe'j, stzun Joab bantz.

Je'n tzun tcy'al Joab ox ne'ḡ flech nin bentz tan xuyle'n te talma' Absalom na itz'e't i' te yi ch'inlij i' xo'l k'ab jun bakcha'tz.

¹⁵ Chisaje'n tzun lajuj sanlar yi chin xicye't nin e', yi xomche' te Joab tan ḡch'eye'n, nintzun e' baj cu' chitxolil quib solte'j Absalom yi ch'inlije't jak tze', nin e' octz tan wi'tze'n cu'n tan yi cyetz chima'cl.

¹⁶ Cawune'n tzun Joab tan tocse'n yi chun tan stzajse'n yi oyintzi', nintzun e' tane' yi e' sanlar tan

chibiyle'n yi e' sanlar cwent Absalom, nin e' pakxij kale atit Joab.

17 Te yi chipakxe'n kale atit Joab, e' octz tan mukle'n yi wankil Absalom. Cho'n tzun bene'n jo'li'n tul jun chin jul yi at, nin ja chinojsaj yi jula'tz tan jun c'olój c'ub. Ma cyakil yi e' sanlar yi ja xom chiwi' te Absalom nintzun e' el ojk tulak e'chk chinajbil.

18 Te yi itz' tzaj Absalom ja bnix jun balaj techl yi c'ub cu'n le joco'j yi na bi'aj “tetz rey”. Nin oc tk'ol yi bi' i' te yi jun c'uba'tz, na yi tajtza'kl i' i'tz: “Qui'c weri incy'ajl yi itz'e't tan cyaje'n cyen tetz ink'ajbil.” Jalu' at yi jun c'uba'tz nin na bi'aj “C'ubil k'ajtzun Absalom”.

19 Ma yi nsken mukxij yi wankil Absalom, nintzun tal Ahimaas, yi cy'ajl Sadoc tetz Joab:

—Ta' Joab, tak'e'u' ama'l swetz tan imbene'n lajke'l tan talche'n yi tziblal tetz kareyil yi ja oc Kataj Ryos tan banle'n xtisya' scye'j yi e' tetz contr, na ja clax i' ta'n chik'ab, stzun Ahimaas tetz Joab.

20 —Ibin jalu' yi aġa'tz quil xcon tan talche'n yi stziblal tetz kareyil. Tetz jun tir ban xcon poro qui jalu', na yi cy'ajl kareyil ja quim, stzun Joab tez Ahimaas.

21 Bene'n tzun tlol Joab tetz jun sanlar yi aj Etiopía:

—I bin jalu', ba'n cġben atz tan talche'n stziblal tetz yi rey te e'chk takle'n yi mawil yi mbajij.

Nintzun aj cu'n wutz yi sanlara'tz wuxtx'otx' tan tak'le'n k'ej Joab, nin lajke'l nin bene'ntz tan talche'n yi stziblal.

22 Ma tetz Ahimaas, nintzun jilon nin tetz Joab:

—Max c'u'lu' ta', tak'u' ama'l swetz tan inxome'n nin wutz coc yi yaja'tz.

—¿Mbi xac na awaj cǎben, aǎ jun c'olój xicy, na quíl tz'ak'lij jun oy tzatz tan yi stziblal yi na awaj cǎben tan talche'n?

²³ —Qui'c tzban ta', na ya'tz wajbil tan imbene'n.

—¡Lajke'l bin yaj! Ba'n cǎben, stzun Joab tetz.

Chin lajke'l nin bene'n tetz Ahimaas. Cho'n tzun bene'n i' tul yi be' yi na icy' tul yi joco'j. Cha'stzun te ja bajxij i' swutz yi aj Etiopía.

²⁴ Itzun te yi bajije'n yi xtxolbila'tz cho'n c'olchij Luwiy xo'l yi cob puert tetz yi tapij yi at solte'j yi tnum. Ej nin cho'n ate'n jun sanlar tibaj yi tapija'tz kale atit puertil tnum tan q'uicy'lomi'n. Bene'n tilol yi chin lajke'l nin tane'n jun yaj tan tule'n tnum.

²⁵ Nim wi' i' ban tan talche'n tetz rey. Nintzun tal yi rey:

—Ko ǎchuc na jo'jkel tan tule'n chan, balaj stziblal cy'a'na'tz ta'n.

Itzun te yi tule'n yaj naka'j,

²⁶ nintzun til nin yi aj warta'tz junt yaj yi chin lajke'l nin tane'n yi tzan tule'n.

—¡Tz'ul junt, chij, chin lajke'l nin tane'n tan ojke'!

—Ncha'tz juna'tz, balaj stziblal cya'n ta'n, chij yi rey.

²⁷ —Te yi tz'ojkel i', chinch wetz i'tz Ahimaas, yi cy'ajl Sadoc, tzun yi wart.

—Chumbalaj ko i' i a'tz, na i' jun balaj yaj nin cya'n balaj stziblal ta'n, chinch wetz, chij yi rey bantz.

²⁸ Yi tule'n i', i'tz Ahimaas. Ej nin ja cu' mejlok jale'n cu'n cwe'n yi wutz plaj wuxtx'otx'

tan tak'le'n k'ej yi rey. Yi wi't k'ajlane'n nin tetz yi rey, nintzun taltz:

—Ntyoḁ tetz Kataj, yi kaRyosil, na ja xcy'e i' tan chixite'n cu'n yi e' yi ncho'c tan contri'n te'ju'.

²⁹ —¿Ba'n pe' atit yi incy'ajl Absalom? chij yi rey.

—Ntin ja wil yi ja chimol quib jun c'olój sanlar, te yi na tzan Joab, yi wi'tz ajcaw squib yi e' san-laru', tan inchakle'n tzaj te'ju', poro qui nin mme'l intxum tetz yi mbi mbajij.

³⁰ —Ba'n cḁa'j nin tzone'j nin txiclin cu'n tan ḁch'iwe'n.

I nin tulej Ahimaas.

³¹ Ninin te jun tkuja's ule'n nin ban yi sanlar aj Etiopía, itzun taltz tetz rey:

—Cy'a'n balaj tziblal wa'n teru' ta'. Jalu' ja oc Kataj Ryos tan colche'nu' chik'ab cyakil yi e' contru'.

³² Jakol tzun yi rey tetz yi aj Etiopía:

—¿Ma yi incy'ajl, yi xicy Absalom, ba'n pe' atit i'?

—Lok bajij xtxolbila'tz te cyakil yi e' contru' chi mbajij te jun xicya'tz ta'. Ej nin lok bajij scye'j cyakil yi e' yil chicham cu'n quib tan contri'n te'ju', stzun yi aj Etiopía bantz.

³³ Nintzun saje'n bu'k jun chin wutzile'n bis o'kl te Luwiy, nin je'-tz te yi cuart yi ate'n tib yi sawanil yi tnum. Ej nin te yi je'n cu'n, wi'nin tok'e'n, wi'nin chunane'n i'. Itzun na taltz, “Absalom, Absalom, lastum aḁ, lastum aḁ incy'ajl. Ba'n klo' yi ik in nchinquim swutz incy'ajl nquim. ¡Ay Absalom! ¡Ay Absalom! aḁ jun c'olój incy'ajl. Lastum nin klo' aḁ,” stzun Luwiy bantz.

19

Yi toque'n Joab tan makle'n wutz Luwiy

¹ Itzun bantz nintzun a'lchij tetz Joab yi wi'nin bisune'n, nin wi'nin tok'e'n Luwiy tan paj yi cy'ajl yi nsken quim.

² Ncha'tz quibit cyakil yi e' sanlar yi wi'nin bisune'n chireyil tan paj yi tetz cy'ajl yi nsken quim. Ja klo' chitzatzin, na nsken chitx'acon te chicontr, poro tan paj yi quime'n yi cy'ajl rey, nin oc jun chin bis scyetz.

³ Cha'stzun te ewun cu'n cyocompone'n tnum, nin wi'nin xchitx'ixwe'n chi ik yi e' cyetz e' el ojk xchiwutz chicontr.

⁴ Inti yi Luwiy, jopij wutz ta'n tan jun xbu'k, nin wi'nin tok'e'n. Nin chin wi' nin bantz tan yol. Itzun taltz "Ay, Ay, lastum incy'ajl Absalom, lastum incy'ajl Absalom."

⁵ Ma tetz Joab, nintzun ben tan yol tetz Luwiy, itzun taltz tetz:

—Ma jalu' ja el chitx'ix cyakil yi e' sanlar tanu', yi e' yi ja cyak' quib tan colche'nu', scyuch' yi e' cy'ajlu', e' me'lu', nin yi bajx txkelu' scyuch' yi e' mas txkelu'.

⁶ Tan yi txxolbil yi na banu' ja lajluchax yi mas na pek'u' scye'j yi e' contru' xchiwutz yi e' yi bintzi nin na chipek' te'ju'. Clar cunin ja lajluchax tz-inwutz yi qui'c kaxac yi o' bajxomu' scyuch' yi e' sanlaru'. Na ja clarin skawutz yi ba'n klo' mban swutzu' yi ik o' ketz nkaquim swutz yi cy'ajlu'.

⁷ Ma jalu' tajwe'n tan bene'nu' tan yol xchiwutz yi e' sanlaru' tan chimayse'n nin tan tyoxine'n scyetz, na ko qui', sak swutz Kataj yi ninin te jun akale'ne'j cya'l jun xom wi' te'ju'. Ej nin ko

ya'tz sbne', ya'stzun yi xtxolbil yi chin xo'wbil nin sbajok te'ju', swutz cyakil yi e'chk takle'n yi chin juntlen nin nnojquen swutzu' sajl'e'n nin tunintz, te yi ilu' tzaj xicy.

⁸ Je'n tzun txiclok yi rey nin cho'n bene'n kale atit yi sawanil yi tnum nin cole' cu'ntz. Yi quibital yi e' wunak yi nsken opon c'olchok yi rey kale atit yi sawanil yi tnum, nintzun e' bentz swutz i'.

Yi pakxe'n Luwiy Jerusalén

Ma yi e' xonl Israel yi contr e' ban te Luwiy nsken chipakxij lakak chiluwar.

⁹ Nin xchixo'l cyakil yi e' aj Israel jal wak' ib xchixo'l. Itzun na cyaltz: “Yi at tzaj karey, yi Luwiy, ja xcy'e' i' tan kacolpe'n chik'ab yi e' contr, yi e' filistey. Poro yi jalu' tan paj Absalom ja el ojk yi kareyil tkatanum.

¹⁰ Ma yi Absalom, yi jun yi ja kabixbaj tetz kareyil, ja quim tul oyintzi'. ¿Mbitzun na kach'iw cu'ntz? ¿Nxac qui na oc Luwiy tetz kareyil junt tir?” che'ch.

¹¹ Ej nin yi jun yola'tz ja opon twi' Luwiy. Nintzun ben jun stziblal tan i' chiwi' yi e' pale' Sadoc tu Abiatar yi ate' Jerusalén: “Chumbalaj yi nink chijilonu' scyetz yi e' wi' banl wi' cwent Judá tan talche'n scyetz: ‘Mbitzuntz yi e'u' cyeru' yi e'u' xonl Judá, qui na chitxumu' tan wopone'n chan le palacio, na ja wit yi ya's tzun chigan cyakil katanum.

¹² Wech kitz'un kutzicy kib, na ite'n nin o'a's. Nxac tzun qui na cyak'u' ama'l scyetz cyakil yi e' mas tan txxumle'n tan wopone'n chan, wech e'u' klo' mbajxij xchiwutz, poro jalu' ja lajluchax yi e'u' wi'tzibil te yi txxumu'n.’

13 Ncha'tz ban tziblal tetz Amasa: 'Je yol Luwiye'j: "Nk'e'tz ptzun junit o' tzawuch' na kax-onl kib.* Stk'e' Ryos jun chin incaws yi ko quil ne'l cu'n te inyol, yi aãa'tz cãocopon cyen tez wi'tz bajxom squibaj e' insanlar tetz xel witz'un Joab." "

14 Tan yi xtxolbila'se'j ja xcy'e' Luwiy tan tocse'n chic'u'l yi e' aj Judá, nin junit ban chitxumu'n tan talche'n tetz Luwiy: "Ba'n pakxiju' scyuch' cyakil yi e' yi ate' te'ju'."

15 E' pakxe'n tzun yi rey, nin e' cu'ultz stzi' a' Jordán. Ma yi e' aj Judá e' cu'ultz le tnum Gilgal tan chic'ulche'n nin tan chich'eye'n tan quicy'e'n wi yi jun tzanla'a'tz.

16 Ncha'tz Simei,† jun scyeri yi xonl Gera, jun cy'ajl k'ajtzun mam Benjamín, yi cho'n najlij le aldey Bahurim, chin lajke'l nin xome'n tzaj ãchixo'l yi e' aj Judá yi chicwe'n tzaj tan c'ulche'n yi rey.

17 Xomij jun mil yaj te'j, yi e' cu'n xonl k'ajtzun Benjamín. Ncha'tz xomij Siba, yi martoma' Mefiboset, yi cy'ajl k'ajtzun Saúl, scyuch' yi o'laj cy'ajl i'. Ncha'tz xomij junak chimos scye'j. Bajx quipone'n stzi' a', yi ntaxk cu'ul yi rey.

18 Nintzun e' icy'tz jalaj icy'en yi a' tan quich'eye'n yi najal yi rey tan quicy'e'n tzaj wi a', nin tan banle'n alchok mantaril yi rey.

Ma Simei, jun xonl k'ajtzun mam Gera, cwe'n tzun mejloktz swutz yi rey, yi ntaxk icy' tzaj wi a'.

19 Itzun taltz tetz:

—Max c'u'lu' swibaj ta'. Qui't tz'ul tx'akx tc'u'lu' yi e'chk cachi' yol yi nwal teru' te yi jun k'e'j yi tele'n

* 19:13 Yi Amasa, i' tal Abigail yi tal Nahas, yi tanub Luwiy.

† 19:16 2S 16:5, 7,13; 19:18, 23.

tzaj ojku' Jerusalén. Quil taw cunu' chi'ch c'u'l le talma'u' tan e'chk yol yi nwal teru'.

²⁰ Na inte'n na chinnachon te impaj yi minjuch swutzu'. Ej nin in yi bajx xchixo'l cyakil yi e' xonl Israel‡ yi nnu'l tan c'ulche'nu'.

²¹ Ma yi Abisai, yi tal wutzile'n Sarvia, nin oc pitol tib xo'l yol, itzun taltz:

—¿Nk'e'tz pe' tajwe'n tan quime'n jun yaje'j? Na ja oc tan jisle'nu', na ilu' yi rey yi txa'ij tan Kataj.

²² —Ma jalu' axwok tal Sarvia, qui'c itetz tuch' te yi xtxolbile'j. ¿Nxac na cxtzanwok tan contri'n swe'j? Na cya'l jun xonl Israel squimok jalu', na ja el intxum tetz yi in wetz in chireyil cyakil e' intanum.

²³ Bene'n tzun tlol tetz Simei:

—Sak swutz Ryos yi jun cu'n quil cäquim tan apartil, stzun Luwiy bantz.

²⁴ Ncha'tz Mefi-boset, yi mamaj k'ajtzun Saúl nin cu'ultz tan c'ulche'n yi rey. Na jetz yi tele'n tzaj ojk yi rey Jerusalén jalen yi pakxe'nt Jerusalén tu yi tetz k'ej, qui nin oc il i' tan banle'n ba'n stibil tib, na qui nin xtx'aj yi tetz tkan, nin yi xmatzi', qui nin oc il i' tan banle'n ba'n tetz. Ncha'tz yi be'ch tetz chin tz'il nin tane'n.

²⁵ Itzun yi saje'n i' Jerusalén tan cwe'n pone'n tan c'ulche'n yi rey, bene'n tzun jakol Luwiy tetz:

—¿I bin jalu' ax Mefi-boset, nxac qui nin cx-omnin swe'j te yi wele'n ojk?

²⁶ —Max c'u'lu' ta', ilu' inreyil, poro i'tz tan paj weri inmos, na ja chincawun nin tetz: “Banaj list

---

‡ 19:20 Tul yi versión le castiy na tal “casa de José” poro yi bintzinin yi jun yola'tz na jop cyakil yi e' aj Israel yi najlche' je'n tzi'n cwent Israel. Apart yi e' aj Judá yi najlche' cwe'n tzi'n.

imburu' bantz inxome'n te kareyil," chinch bantz tetz. Poro qui nin ban tane'n inyol, ntin ja oc i' tan nsuble'n. Na sak swutzu' yi at yana'sil wukan, cha'stzun te quinín inxomnin te'j, chi i bantz.

²⁷ Poro yi i' tetz ja oc tan xtxumle'n e'chk yol tan jale'n impaltil swutzu'. Poro yi ilu' teru' ni'cu'n tajtza'klu' tu tajtza'kl jun ángel cwent tetz Ryos. Ba'n bin sbanu' yi tajbilu' swe'j.

²⁸ Bintzi at len chipaj yi cyakil yi e' inxonl cwent intaj swutzu', nin ba'n klo' yi jak kaquim len tanu'. Poro yi ilu' teru' ja tak'u' ama'l swetz tan inwane'n te yi e'chk takle'n yi na wanu' te'j. Cha'stzun te qui'c rmeril yi nink tzinjak junt banlu' swibaj.

²⁹ —¡Nk'era'tz tajwe'n tan awalol junt yol yaj! Na ja wi't chincawun tetz amartoma' Siba tan cwe'n ijatxol tziwutz cyakil yi ama'lbe'n yi k'ajtzun ata' tacy'e'x.

³⁰ —Ntyoḥ teru' ta', ma na ba'n tcu'n yi nink cyaj cyen cyakil tk'ab Siba, na ntyoḥ tetz Kataj yi ba'n cu'n mpakxiju' xe palacioju', chij Mefi-boset bantz.

³¹ Ma tetz Barzilai, yi aj Galaad, cho'n cwe'n mule'n le tnum Rogelim tan quich'eye'n yi rey tan quicy'e'n tzaj wi a' Jordán, nin tan chijatxol quib tuch'.

³² Nsken bi'ḫin, na na xon i' tul jun mutx' tu jun yob. Ej nin te yi tiemp yi a'tij yi rey le tnum Mahanaim xcye' i' tan tak'le'n cyakil yi mbi tajwe'n tetz yi rey, na yi i' tetz chin ric nin.

³³ Nintzun tal yi rey tetz Barzilai:

—Chumbalaj yi nink xomninu' swe'j jalen Jerusalén, na list wutane'n tan q'uicy'lenu'.

34 —Ba'n klo' ta', poro coboxte'n yob atin tan inxome'n nin te'ju' jalen Jerusalén,

35 na na chinxom tul jun mutx' tu jun yob, nin qui't na chinnachon te yi tijle'nil yi inwa', tu'k wuc'a'. Nin qui't na chinxcy'e' tan talche'n yi ko ba'n atit yi c'o'cal jun takle'n nka qui'. ¿Mbi xac no'c tetz jun latz' te'ju' ta'?

36 Yi wetz in mantar i'tz ntin tan quich'eye'nu' tan quicy'e'n pone'nu' wi a' Jordán. ¿Ko ya'tz, mbi tzuntz na tzanu' tan suke'n jun balaj oya'tz swetz?

37 Poro qui' polo' teru' sbanu' jun pawor swetz tan tk'olu' ama'l swetz tan impakxe'n le intanum bantz tzatzin cu'n chinquim, nin ba'n tzun chinmukxij kale e' mukxe't e' intaj intxu'. Ma jalu' je jun incy'ajle'j yi na bi'aj Quimam, ba'n tz'oc i' tetz xchakumu', nin ba'n xomnin i' te'ju'. Ba'n sban i' yi mbi'tz tajbilu' te'j i'.

38 —Ba'n bin, ba'n xomtzej Quimam yi cy'ajlu' ske'j. Ej nin tzimbne' quib yi tajbilu' te i'. Ej nin cyakil yil jaku' swetz list wutane'n tan wuk'ol teru', stzun Luwiy bantz.

39 Quicy'e'n tzaj tzun cyakil wunak wi a' Jordán. Ma yi ntaxk icy' yi rey wi a' nintzun bentz tan k'ale'n Barzilai nin tan stz'uble'n xlajak stzi'. Cwe'n tzun chijatxol quibtz. Pakxe'n tzun Barzilai le tetz tanum kale najle't i'.

40 Ma tetz yi rey, cho'n tzun bene'ntz Gilgal nin xomij Quimam te'j, scyuch' cyakil yi e' aj Judá. Ncha'tz jalaj te yi e' aj Israel, e' opontz.

41 Ma yi cyopone'n Gilgal, nintzun e' ben yi e' xonl Israela'tz tan yol tetz yi rey, itzun cyaltz:

—¿I bin jalu' ta', ilu' kareyil, mbitzuntz, yi ntin e' kaxonl yi e' aj Judá na cyaj chixon te'ju'? Na

ntin e' ja chixcon tan quicy'le'nu' tu yi teru' najalu',
yi quicy'e'n tzaju' wi a' Jordán scyuch' cyakil yi e'
sanlaru'.

⁴² Ma cyakil yi e' aj Judá, nintzun ben chitza'wel
chiyol yi e' xonl Israela'tz:

—¿Nxac na chi'ch chic'u'lu' ske'j? na yi o' ketz
kajwutz kib tu kareyil. ¿Cho'n ptzun na kawan
quen te yi kareyil? ¿At ptzun jun takle'n kawutz
quen te i'?

⁴³ —Nim tcu'n ketz kaderech tan kalol yi i'
kareyil tziwutz itetz, na yi e' kamam kate' e' ba-
jxnak xchixo'l yi e' cy'ajl k'ajtzun kamam Jacow.
¿Nxac tzun na cxtzanwok tan telse'n kak'ej? Na
yi o' ketz, bajx cunin nkatxum tan pakxe'n tzaj yi
kareyil, che'ch bantz.

Poro yi e' aj Judá chin tla'j nin e' ban tan yol
xchiwutz yi e' aj Israel.

20

Yi contri'n yi mban Seba tetz

¹ At jun scyeri e' xonl Benjamín, yi na bi'aj Seba
yi chin juntlen nin tajtza'kl. I' cy'ajl Bicri. Cho'n
tzun at i' Gilgal te yi na tzan yi jun bano'n iba'tz
xchixo'l yi e' xonl Judá scyuch' cyakil yi e' aj Israel.
Nintzun xcon jun chun ta'n tan chimolche'n cyakil
yi e' xonl Efraín, itzun taltz scyetz: “Qui'c ketz
tu Luwiy jalu'. Na qui'ct kawutz quen te jun
kaherens te'jx, na qui'c balajil yi cy'ajl Isaí-a'tz.
Ba'n tcu'n kapakxij len xe'ak ketz ka'ama'l.”

² Cyakil tzun yi e' xonl Israela'tz qui't e' pek' tu
Luwiy, nin cho'n chixome'n te Seba, yi cy'ajl Bicri.
Ma yi e' xonl Judá yi najlche' stzi a' Jordán jalen te
Jerusalén, qui nin cyaj cyen quilol yi chireyil.

³ Yi pakxe'n Luwiy le tetz palacio Jerusalén, nintzun cawun tan chilamxe'n yi lajuy ca'p txkel i' tane'n xe jun ca'l. Ya'stzun yi e'a's yi e' cyaj cyen tan q'uicy'le'n yi palacio. Nin cyaj cyen q'uicy'lom yi jun ca'la'tz tan qui cyele'n ojk. Oc Luwiy tan chic'a'che'n nin tan chiq'uicy'le'n, poro qui nin witbej tib scyuch'. Ni'cu'n e' ban chi jun xma'lca'n jalen yi noje'n quen quimichil xchiwutz.

⁴ Itzun yi nsken mbnix yi e'chk takle'na'tz, nintzun cawun Luwiy tetz Amasa:

—Ma jalu' Amasa, chamwe' cu'n cyakil yi e' yaj aj Judá, nin yil tz'el ox k'e'j na waj yil cxu'lwok tzone'j tzinwutz.

⁵ Bene'n tzun Amasa tan chichamle'n, poro icy' tib yi tajlal yi ox k'e'ja'tz yi ntal Luwiy tetz.

⁶ Talol tzun Luwiy tetz Abisai:

—Xcyek Seba tan kapo'tze'n mas swutz yi mban Absalom. Cha'stzun te swak'e' yi ca'wl tzatz tan awoque'n tetz bajxom xchiwutz yi e' insanlar. Joyaj puntil tan stz'amle'n chan na qui cunin batz, stew tib tulak e'chk tnum yi at tapij solte'j, nin qui't kaxcye' tan stz'amle'n.

⁷ Cyakil yi e' sanlar e' el le tnum Jerusalén, yi e' yi ate' jak ca'wl Joab, scyuch' yi e' aj Creta, tu yi e' aj Gat, yi e' q'uicy'lom tetz yi rey, nin cyakil yi e' sanlar yi at chixc'atnakil tan oyintzi', nin e' bentz tan stz'amle'n Seba.

⁸ Ej itzun yi cyopone'n nakajil yi jun chin c'ub yi at Gabaón, nintzun el tzaj Amasa tan chic'ulche'n. Ma tetz Joab, at cyen yi be'ch tetz, tetz oyintzi'. Nin xe c'u'l i' at jun cchilu' tul yi cu'lbilil. Itzun yi ntaxk chic'ul quib, nintzun el tx'akx yi cchilu'a'tz wuxtx'otx'. Je'n tzun tz'amol Joab junt tir.

9 Te yi je'n stz'amol Joab yi xmatzi' Amasa tan stz'uble'n jalaj xak stzi' nin k'ajlan nin tetz:

—¿Ba'n pe' awutz witz'un?

10 Qui nin el xtxum Amasa tetz yi mbi xac yi cchilu' yi cy'a'n tan Joab. Ma tetz Joab, ja xcon yi cchilu' ta'n tan xuyle'n quen twankil nin saje'n katzol yi wutz c'u'l, nin el tzaj wokp cyakil yi lasu' jalen yi tpone'n wuxtx'otx'. Jalcu'n quime'n. Nk'e'tz tajwe'n tan wi'tze'n cu'n.

Ma Joab tu yi titz'un Abisai, nin e' xom nin tan stz'amle'n Seba, yi cy'ajl Bicri.

11 Cwe'n tzun txiclok jun sanlar cwent Joab xljaj yi wankil Amasa yi cho'n at nicy'al yi be' nin taltz:

—¡Cyakil yi e'u' yi na xon chiwi'u' te Joab nin te Luwiy, ba'n chixomninu' te Joab!

12 Ma yi Amasa xchuc na tol tib tul yi xch'el nicy'al be' tan paj quimichil. Ma yi tilol yi jun sanlara'tz yi txiclij xljaj, yi cyakil yi e' sanlar na chixcy'e' cu'n tan xmaye'n Amasa, nin octz tan telse'n yi wankil Amasa nicy'al be' nin opontz ta'n stzi' be' nin je' tk'ol jun xbu'k tibaj tan tewe'n cu'n, na nin til i' yi wi'nin na chixcy'e' cu'n sanlar tan xmaye'n yi wankil Amasa.

13 Yi mbnixen' yi xtxolbila'se'j cyakil tzun e' sanlar e' xom nintz te Joab tan stz'amle'n Seba.

14 Ma Seba cho'n tzun ticy'e'n lakak jujun k'u'j yi e' aj Israel jalen yi tpone'n je'n tzi'n le tnum Abelbet-maaca. Ej nin cyakil yi e' xonl Bicri e' cham quib te'j le jun tnuma'tz.

15 Ma yi cyopone'n cyakil yi e' sanlar yi xomche' te Joab kale atit yi jun tnuma'tz, nin e' octz tan wekle'n c'ub tan chije'n pone'n wutz tkan yi tapij.

Ncha'tz e' octz tan kople'n xe' yi tapij bantz saje'n klo' wo'c.

¹⁶ Xch'ine'n tzaj tzun jun xna'n yi chin list nin, yi cho' at tib yi tapij:

—Quibit tzaju', chibne'u' jun pawor swetz: Cyale'u' tetz Joab yi na waj chinjilon tetz.

¹⁷ Yi tpone'n Joab nakajil yi tapij, nintzun saj jakol yi xna'n tetz:

—¿Itzun ilu'a'tz ta' Joab?

—Ina'tz in Joab.

—Bne'u' pawor tan tbite'n cobox inyol ta'.

—List in tan tbite'n ayol.

¹⁸ —Sajle'n nin tu nintz na a'lchij “Ko at jun takle'n yi qui na el atxum tetz ban cĕben le tnum Abel tan jakle'n awajtza'kl”, nin ya'tz nin na cyulejtz, na chixcye' tan banle'n tane'n.

¹⁹ I bin jalu' yi o' ketz o' xonl Israel, nin o' c'ulutxum jak ca'wl kareyil. Ej nin at wi'nin k'ej katnumil xchiwutz wunak. Nxac tzun na tzanu' tan joyle'n puntil tan kaxite'n cu'n, na yi katnumil, cho'n at cwent Ryos.

²⁰ —Quil tzatxum yi juna'tz, na nk'era'tz wajbil tan xite'n cu'n yi tnum.

²¹ Na nk'era'tz puntilil na yi ketz kajbil i'tz tan stz'amle'n jun yaj yi na bi'aj Seba, jun xonl Efraín. Na ja oc tan contri'n te yi rey Luwiy. Ak'wok tzaj sketz, nin list ato't tan cyaje'n cyen kilol yi atanum.

—Ba'n bin ta', list ato't tan c'oxle'n nin yi wi' teru'.

²² Jalucunin bene'n yi xna'n tan tocse'n chic'u'l cyakil wunak yi najlche' le jun tnuma'tz. Nin e' octz tan tamle'n len yi wi' Seba, nin ben chijo'liltz tetz Joab. Cawune'n tzun Joab tan tocse'n yi chun, yi na xchaj yi ja tane' yi oyintzi' nin yi tajwe'n

tan chipakxe'n cyakil yi e' sanlar lakak chi'ama'l. Ma tetz Joab, ja pakxij jalen Jerusalén tan yol tetz Luwiy.

Yi chibi' yi e' bajxom tetz sanlar yi ate' cwent Luwiy

²³ Cyaje'n cyen tzun Joab tetz wi'tz bajxom scyetz cyakil e' sanlar yi ate' cwent Israel. Ma tetz Benaía, yi cy'ajl Joiada, i' cyajcawil yi e' aj Creta scyuch' yi e' aj Gat.

²⁴ Ma tetz Adoram, i' ajcaw ban cyen te cyakil e'chk ak'un yi tajwe'n tan bnixe'n tul yi tnum. Ma tetz Josafat, yi cy'ajl Ahilud, i' tajtz'ib yi rey ban.

²⁵ Ma tetz Seva, i' yi ajtz'ib te cyakil yi e'chk xtx-olbil yi mbajij. Ma tetz Sadoc tu Abiatar ya'stzun yi e' wi'tz pale'.

²⁶ Ma tetz Ira, yi aj Jair, i' yi pale'il yi rey Luwiy.

21

¹ Itzun bantz te yi tiemp yi na cawun tzaj Luwiy, cu' jun chin wutzile'n we'j, yi ox cu'n yob ban. Toque'n tzun Luwiy tan jakle'n tkanil tetz Kataj Ryos, yi mbitzuntz yi we'j. Stza'wel tzun Kataj tetz Luwiy: “Yi we'j i'tz tan paj yi biyolnaki'n yi mban k'ajtzun Saúl tu yi e' tetz xonl, na nin e' oc tan chibiyle'n cu'n yi e' aj Gabaón.”*

² Bene'n tzun mantar Luwiy tan chichakle'n tzaj yi e' aj Gabaóna'tz. (Yi e' aj Gabaóna'tz, nk'e'tz e' xonl k'ajtzun Jacow, ma na e' jun k'u'j amorreo, yi mbnix nak jun trat tan Josué scyuch' tan qui chisotzaje'n.) Nintzun jak scyetz:

---

* **21:1** Jos 9:3-27.

³ —¿Mbi tajwe'n tan imbnol tan ich'eye'n? ¿Nin ðe'n tzimban tan ðchojle'n yi il yi mbajij tzite'j, bantz tk'ol Kataj, kaRyosil yi tetz banl junt tir skibaj yi o' ketz, yi o' tanum i'?

⁴ —Nk'e'tz cho'n me'l kawi' te pwok nka or, tuch' k'ajtzun Saúl nin scyuch' yi e' tetz xonl, ej nin ncha'tz qui'c rmeril yi nink ko'c tan quimse'n jun ðchixo'lu'.

—Ba'n bin tzitalwok swetz yi mbi i' ila'tz yi itetz itajbil tan imbnol.

⁵ Cyalol tzun yi e' aj Gabaóna'tz tetz Luwiy:

—Yi tajbil Saúl i'tz tan kelse'n cu'n swutz, nin tan kalaje'n len tulak e'chk ka'ama'l yi at ðchixo'lu'.

⁶ I bin yi ketz kajbil i'tz yi nink tak'u' juk yaj sketz scyeri yi e' xonl k'ajtzun Saúl bantz chije'n kach'imbal swutz Kataj, tul yi ama'l Gabaa, kale nchuye't Saúl, yi jun yi je'nak xtxa'ol Ryos tan xcone'n tetz chireyilu' yi e'u' xonl k'ajtzun Israel.

—Ba'n bin ko ya'tz itajbil. Ba'n che' wak' yi juk yaja'tz tzitetz, stzun yi rey bantz scyetz.

⁷ Ej nin, tan tu' yi trat yi banak Luwiy tu Jonatán swutz Ryos, yi chin xan nin, nintzun el k'ajab Luwiy te Mefi-boset, yi mamaj Saúl.

⁸ Poro nin e' tx'amxij yi cob tal jun xna'n yi na bi'aj Rispa, yi me'l Aja, yi ca'p txkel Saúl tane'n, yi na chibi'aj, Armoni tu Mefi-boset. Ncha'tz e' tx'amxij yi o' tal jun xna'n yi na bi'aj Merab, yi bajx me'l k'ajtzun Saúl yi njal tu yaj Adriel, yi cy'ajl Barzilai, yi aj Mehola.

⁹ Nin e' ben jatxol ðchik'ab yi e' aj Gabaón. Ma yi e' cyetz nin e' bentz tan chich'imbaje'n swutz Kataj Ryos wi jun wutz.

¹⁰ Ma tetz Rispa, yi me'l Aja, nin oc tk'ol yi be'ch tetz yi na xchaj bis o'kl. Nintzun bentz kale atit chiwankil yi e' alma'a'tz nin ben joklok tib jun wutz c'ub. Cho'n tzun cyaje'n cyentz yi xe'te'n yi cosech tetz cebada jalen yi xe'te'n yi tiempil a'bal. Nin qui nin tak' i' ama'l scyetz e' ku's sk'ej, nin qui nin tak' i' ama'l scyetz yi e' smaron txuc lak'bal tan cyopone'n nakajil chiwankil yi e' alma'a'tz.

¹¹ Itzun yi thital Luwiy yi ya'stzun ban Rispa, yi ca'p txkel k'ajtzun Saúl tane'n,

¹² nintzun cawun tan ticy'le'n tzaj chitza'jil k'ajtzun Saúl tu k'ajtzun Jonatán, yi cho'n at Jabes, cwent Galaad. Na yi e' aj Jabesa'tz, ya'stzun yi e' yi e' benak le tnum Bet-sán kale e' je't ch'imba'n chiwankil Saúl tu yi tetz cy'ajl Jonatán wi yi tapij cyak'un e' filistey. Cho'n tzaje'n chimajol xchik'ab yi e' filisteya'tz, na ya'stzun yi tiemp yi chichakone'n yi e' aj filistey te Saúl le ama'l Gilboa.

¹³ Ncha'tz cawun Luwiy tan mukle'n chitza'jil k'ajtzun Saúl tu Jonatán, nin chiwankil yi e' yi e' je'n ch'imba'n.

¹⁴ Ma chitza'jil k'ajtzun Saúl tu Jonatán, cho'n mukxe'n tul yi nichil Cis yi taj k'ajtzun Saúl, yi cho'n at le ama'l Sela, cwent Benjamín. Ja bajij quib yi ncawun yi rey Luwiy te'j. Kalena's tzun stza'wel Ryos chi'oración tan tak'le'n banl i' squibaj yi tetz tanum.

Yi claxe'n Luwiy tk'ab jun yaj yi nim wutz tkan

¹⁵ Itzun bantz, yi e' filistey e' octz tan oyintzi' scye'j yi e' xonl Israel. Cyele'n tzaj tzun Luwiy, scyuch' yi e' tetz sanlar tan chicwe'n pone'n tan

oyintzi' scye'j. Ma yi Luwiy nim tcu'n k'e'xij tul yi jun oyintzi'a'tz.

¹⁶ At tzun jun filistey yi na bi'aj Isbi-benob, jun scyeri e' xonl yi e' wunak yi nim wutz tkan, yi oc klo' tan biyle'n cu'n Luwiy. Yi lans yi nxcon ta'n, i'tz mas ox arow talil, nin c'alij xe c'u'l jun spar yi ac'aj bnixe'n.

¹⁷ Bene'n tzun Abisai yi tal Sarvia tan xch'eye'n Luwiy. Nin octz tan oyintzi' tuch' yi yaja'tz jalen cu'n cwe'n biyol. Tan tu' yi txxolbila's e' oc yi e' bajxom yi e' sanlar tan talche'n tetz Luwiy yi tajwe'n tan sukil i' jun yol yi ya'tz wi'tzibil tir yi xom i' scye'j tul jun oyintzi', na cho'n ajlij chic'u'l te jun chireyil yi itz'e't.

Yi e'chk oyintzi' yi jalnak scye'j yi e' wunak yi nim wutz quikan

¹⁸ Itzun yi xome'n tiemp nin bajij junt oyintzi' scye'j e' filistey le ama'l Gob. Te yi jun tira'tz, Sibecai yi husatit xcy'e' tan quimse'n cu'n jun scyeri e' xonl yi e' wunak yi nim wutz quikan, yi na bi'aj Saf.

¹⁹ Ej nin ncha'tz tul junt oyintzi' yi bajij scye'j e' filistey le ama'l Gob, xcy'e' Elhanán cy'ajl Jair yi aj Belén, tan quimse'n cu'n jun yaj yi na bi'aj Goliat, yi aj Gat. Yi lans yi xcon ta'n nim tolewe'n, chi tolewe'n tkan jun scabte'.

²⁰ Ej nin ncha'tz bajij junt oyintzi' scye'j yi e' filistey le ama'l Gat. Ncha'tz at junt yaj yi nim wutz tkan, yi chin gan nin i' tan oyintzi'. Coblay cu'n wi' k'ab nin coblay cu'n wi' tkan, kakchak le jujun.

²¹ Nintzun octz tan xbajtziye'n scye'j yi e' xonl Israel, poro xcye' Jonatán yi cy'ajl Simea, yi stzicy Luwiy tan quimse'n cu'n.

²² Yi cyaj wunaka'tz, yi e' cu'n nim wutz tkan, e' cu'n xonl Refa, yi aj Gat. Poro tircu'n e' quim len tan Luwiy scyuch' yi e' tetz sanlar.

22

Yi bitz yi bnixe'n tan Luwiy tan tyoḫine'n tetz Ryos

(Sal 18)

¹ Yi jun bitze'j ya'stzun xcon tan Luwiy tan tak'le'n yi k'ajsbil tetz Kataj, nin tan tyoḫine'n tetz yi claxe'n i' tk'ab Saúl nin ḫchik'ab yi e' mas contr.

² Je yol i'e'j:

“Kataj Ryos, ilu' colol wetz,
na nicy'cu'n ilu' chi jun ama'l wutz c'ub kale na
incol wib ḫchik'ab incontr.
Cho'n k'uklij inc'u'l te'ju',
na ilu' colpinl wetz.

³ Na ilu' yi wutz kotx' kale na incolwit wib ḫchik'ab e' incontr.

Nin cho'n cu'n tane'nu' chi jun makbil flech.

Na tan tu' yi teru' poreru', ja chinclax.

Ni'cu'n ilu' chi jun wutz c'ub yi nim wutz tkan, kale na incolwit wib.

Na ilu' colol wetz tk'ab e'chk biyo'n.

⁴ Na wak' ink'ajsbil teru' Ta', na at wi'nin k'eju'.

Nin yi na injak ḫch'eybil wetz teru', na ocu' tan incolche'n ḫchik'ab yi e' incontr.

⁵ Na sotz inc'u'l tan quimichil yi atin cu'n.

Na chi ik yi pak'bil mar nsaj swibaj.

Nin ja chinxob tan yi ḫchamil yi tojkbil a'.

Na nskén chintx'amxij tak'un.

⁶ Quimichtlen tu' atine't.

Txant nin nopon xchixo'l alma'.

⁷ Mme'l tzun intzi' tan jakle'n xch'eybil wetz teru'
Ta'.

Nin ja opon yi to'kl walma' kale atite'tu'.

Nin ja tbitu' intzi' inkul.

⁸ Saje'n tzun jun chin wutzile'n coblajnob.

Nin cyakil yi wuxtx'otx' nyucan ta'n.

Yucan cyakil wi munt tan yi xchi'chbe'n c'u'l Kataj.

⁹ Ej nin el tzaj sib le ju' tane'n.

Nin el tzaj k'ak' tu xtxak'ak' le stzi',

yi nxcye' tan stz'e'se'n cyakil e'chk takle'n.

¹⁰ Cwe'n tzun rit'ol yi wutz tcya'j, nintzun saj Kataj
le cu'nak tzaj.

At jun c'olój sbak', yi chin k'ek nin jak' tkan.

¹¹ Cho'n tzun je'n tzaj i' tibaj jun querub.

Nintzun saj xicy'intz yi jun queruba'tz.

Saje'n tzun juxp tul cyek'ek'.

¹² Xcon yi tz'o'tz ta'n,

nin xcon yi sbak'a'tz ta'n yi at a' tul,

chi ik jun mantial tetz oyintzi'.

¹³ Ej nin te yi tetz pak'puchal,

el tzaj c'ub a'bal tu xtxak'ak' yi wi'nin lamcane'n.

¹⁴ Jilone'n tzun Katajtz, yi wi'tz Ryos, chi na ban
k'ancyok yi wi'nin na jincan.

Na i' yi wi'tz Ajcaw tetz yi tcya'j tu yi wuxtx'otx'.

¹⁵ Nintzun saj c'oxol e'chk flech, yi xlitz' cu'n.

E' el tunin xit yi tetz contr bene'n tzi'n.

Tircu'n tzun e' contra'tz, e' lo'on ta'n.

¹⁶ Ej nin lajluchax yi tx'otx' yi at xe mar.

Ncha'tz ja lajluchax yi mbi at jak' tx'otx'.

Ya'stzun bantz yi toque'n Kataj tan cawse'n yi e' contr.

Xew tu' i' xconk ta'n tan chicawse'n.

17 Cwe'n tzaj tzun k'ab Ryos tan inje'n tzaj tul yi mar yi chin xe' nin.

18 Ja chinclax ta'n tk'ab yi wi'tz incontr, yi wi'nin
 xchamil,
 nin ja chinclax ta'n xchik'ab yi e' yi wi'nin na chi'ch
 chic'u'l swe'j.

Wech na at cu'n mas cyetz chichamil tzinwutz
 wetz.

19 Ja cho'c tan impile'n te yi atin tul sotz c'u'lal.

Poro yi Wajcaw ja oc tan incolche'n.

20 Ja ne'l liwr ta'n.

Nin ja chin clax ta'n,
 tan tu' yi na pek' i' swe'j.

21 Ya'stzun ban i' swe'j.

Xomcyen tu' te yi imbalajil.

Xomcyen tu' te yi skojal walma'.

22 Na ilenin ja chinxom te yi tetz tajbil.

Qui'c jun tir yi jak impaj yi ca'wl i'.

Qui'c jun tir yi jak ne'l xlaj yi tetz be'.

23 At cyakil yi ca'wl i' le inwi'.

Nin ilenin ja chinxom te'j.

24 Ja injoy puntil tan inxome'n te yi tetz tajbil.

Ej nin ilenin ja inmak wib tan banle'n e'chk takle'n
 cachi'.

25 Ya'stzun yi oy yi ja tak' i' swetz.

Xomcyen tu' te yi imbalajil.

Xomcyen tu' te yi xe'n wutane'n swutz i'.

26 Wajcaw, na el cunu' te yi yolu',

scyetz yi e' yi na che'l cu'n te chiyol swutzu'.

Chumbalaj nin na banu', scyetz yi e' yi ba'n na
 chiban.

27 At banl talma'u' squibaj yi e' yi qui na chijuch quil.

Ma scyetz yi e' yab, qui'c mu'x tal banlu' scye'j.

28 Ilu' colol cyetz yi e' c'ulutxum.

Ma yi e' yi na cyocsaj quib nim tu cyajtza'kl, na el chik'ej tanu'.

29 Kataj ilu' txekunl tetz imbe'.

Na na oc yi tz'o'tz tanu' tetz tkan skil tzinwutz.

30 Tan tu' yi atu' tan wuch'eye'n, chinxcyek te jun c'oloy incontr.

Tan tu' yi atu' tan wuch'eye'n, ba'n nicy' tibaj chitapij tan chibiyle'n.

31 Chin tz'aknak cu'n cyakil yi na ban Kataj Ryos.

Ba'n k'ukek kac'u'l te yi suki'nt ta'n sketz.

Na na oc i' tan kacolche'n yi o' yi cho'n k'uklij kac'u'l te'j i'.

32 Qui'c junt Ryos at.

Ntin cu'n Kataj Jehová.

Na qui'c junt wutz c'ub at,

tan kacolol kib tibaj, chi tane'n kaRyosil.

33 Tan i' na jal inchamil.

Nin tan i' na no'c tetz tz'aknak cu'n.

34 Tan i' na chintz'itpun chi na ban masat, yi na el ojkuj xo'lak e'chk wutz yi nim wutz tkan.

35 I' chusul wetz tan oyintzi'.

Nin i' na ak'on xchamil ink'ab,

tan kinle'n tzaj e'chk c'oxbil flech, yi brons cu'n.

36 Wajcaw, ilu' colol wetz.

Tan tu' banlu' sjalok wi'nin inxonl.*

37 Ilu' nuc'ul tetz imbe', tan qui inje'n jixp.

---

* 22:36 Gn 3:16; 16:10; Sal 127:3-5.

38 Tan ilu' ja chinxcy'e' tan chitz'amle'n yi e' in-
contr,
yi chilo'one'n cyen wa'n, kalena's tzun nchim-
paxij.

39 Puch'ij cunin nchisaj wa'n.

Nin ja chicyaj jak' wukan.

40 Ilu' mmak'on inwalor tan oyintzi'.

Tan ilu' nchimeje' yi e' incontr tzinwutz.

41 Tan ilu' nche'le't ojk incontr tzinwutz.

Ja chinxcy'e' tan chisotzaje'n yi e' yi ja chi'ch
chic'u'l swe'j.

42 Ja chi'ch'in tan jakle'n xch'eybil cyetz,

poro cya'l jun mmo'c tan chicolche'n.

Ja chi'ch'in tetz Kataj,

poro qui mmo'c i' tan quich'eye'n.

43 Joq'uij cu'n nche' wulej,

nin ja chiben tan cyek'ek'.

Ja che'l inmasol chi na ban tz'is.

44 Ilu' nchincolon xchik'ab yi e' intanum,

yi ja cho'c tan contri'n swe'j.

Tan ilu' ja no'c tetz wi'tz bajxom squibaj e'chk
nación.

Na ja cho'c wi'nin wunak yi qui wajske'n chiwutz,
jak inca'wl.

45 Jalcu'n ja chiban tane'n yi wetz inca'wl.

E' awer nak, poro ja cyocsaj quib juy tzinwutz.

46 Ja chicotxcax yi e' awer naka'tz.

Wi'nin chilucnewe'n tan xo'w,

yi cyele'n tzaj le chitnumil tan yi chijatxol quib
tink'ab.

47 Yi Kataj, yi ketz kaRyosil, itz' nin tera'tz.

Kak'e' bin k'ej i', na i' q'uicy'lom ketz nin i' colol
ketz.

48 Ja ticy'saj c'u'l scye'j e' incontr.
 Tan i' ja cho'c yi e'chk tnuma'tz jak' inca'wl.
 49 Na tan tu' i' ja chinclax xchik'ab incontr.
 Nin tan i' njale't ink'ej xchiwutz.
 Ej nin tan tu' i' ja ne'l liwr xchik'ab yi e' biyol
 naka'tz.
 50 Ta', tan cyakil yi mbanu' swe'j, tzintxole' yi
 balajilu' scyetz cyakil jilwutz wunak.
 Nin swak'e' ink'ajsbil teru' Ta'.
 51 Tan ilu' na tx'acone't yi rey yi je'nak xtxa'olu'.
 Na ilenin xomij yi xtxaxl talma'u' swi'baj,
 nin xomok scye'j e' inxonl sbne' opon tunintz,"
 stzun Luwiy bantz tul yi tetz bitz.

23

E'chk wi'tzbil yol yi talnak Luwiy

1 Yi e'chk yole'j, i'tz yi e'chk wi'tzbil yol yi talnak
 Luwiy:
 "I ina'tz in Luwiy, yi cy'ajl Isaí.
 I ina'tz yi yaj yi ja tak' Ryos k'ej.
 I ina'tz yi rey yi ja je' xtxa'ol yi Ryosil k'ajtzun
 kamam Jacow.
 I ina'tz yi jun aj bitz cwent Israel yi chin ok'bil nin
 na bitzin.
 Nin je na wale'j:
 2 Yi espíritu tetz Kataj na xcon intzi' ta'n.
 Na na xcon intzi' tan talche'n yi tetz tajbil.
 3 Yi ketz kaRyosil ja wi't jilon,
 yi q'uicy'lom ketz ja tal swetz:
 'Alchok yi tz'aknak cu'n yi na oc tan pujle'n xtisya',
 nin yi na cyek xchi' yi in, yi na chicawun,
 4 cho'n tzuntz tane'n chibalajil chi na je ul k'ej.
 Cho'n cu'n quitane'n chi yi tkan k'ej, yi na je ul

tul jun k'ej yi qui'c sbak' at.

Na na xcye' tan txa'xaxe'n yi ch'im ta'n, yi sken wi't
ac' tan a'bal,' stzun Ryos.

⁵ Ya'stzun mimban wetz tan cawu'n.

Cha'stzun te stk'e' chibanl yi e' inxonl.

Na ja suk Ryos yi tetz yol nin ja bixe' ta'n tetz ben
k'ej ben sak,

nin ya's tzun sbne'.

Na i' na ak'on ama'l swetz tan intx'acone'n.

Nin list i' tan banle'n tane'n cyakil yi wajbil.

⁶ Ma cyakil yi e' mal nak,

chelepon jo'li'n chi na el jo'li'n yi tx'i'x

tk'ak', yi cya'l jun na tz'amon.

⁷ Xconk e'chk ma'cl cya'n tan jo'le'n tk'ak',

tan cyele'n cu'n swutz."

Chibi' yi e' balaj sanlar Luwiy

⁸ Je chibi' yi e' sanlar yi ate' jak ca'wl Luwiy yi chin cham nin e': Joseb-basebet, yi cy'ajl Hacmoni. I' yi bajxom squibaj yi cobt sanlar yi chin cham nin e'. Na ja xcye' i' tan chibiyle'n cu'n waxak cient sanlar tul jun ntzi' k'ej tan yi tetz lans.

⁹ Yi ca'p sanlar yi chin cham nin i'tz Eleazar, yi cy'ajl Dodo yi ahohita. A'tij i' te Luwiy te yi cya'te'n le ama'l Pasdamin. Poro yi cyoque'n yi e' filistey tan oyintzi' klo' scye'j, nintzun el ojk yi e' xonl Israela'tz tan xo'w.

¹⁰ Poro yi Eleazara'tz qui nin el ojk nin oc tan oyintzi' nin tan chibiyle'n cu'n yi e' filisteya'tz jalen yi c'ubc'axe'n yi k'ab tan yi k'e'xe'n te yi tetz spar. Te yi jun k'eja'tz e' tx'acon scye'j yi e' filistey tan porer Kataj. Itzun yi quilol yi e' mas sanlar yi mbi ban Eleazar nintzun e' xom nin wutz chicoc

yi e' aj filisteya'tz tan majle'n len yi e'chk takle'n yi nskén cyetzaj tul yi oyintzi'a'tz.

¹¹ Yi toxé'n sanlar yi chin cham nin, i'tz Sama, yi cy'ajl Age yi aj Ara. Na yi cwe'n chichamol quib yi e' filistey le ama'l Lehi, kale atit jalaj ama'l yi awij jun jilwutz txicun swutz, nintzun e' el ojk yi e' sanlar cwent Israel xchiwutz.

¹² Poro yi Sama-a'tz qui nin el ojk ma na ja xcyé' cu'n nicy'al yi jalaj tx'otx'a'tz tan colché'n yi ujul xchik'ab yi e' filistey. Nin xcyé' i' tan chibiyle'n cu'n. Te yi jun k'ēja'tz xchaj Ryos yi tetz porer.

¹³ Ej nin at tzun jun tir te yi tiemp tetz cosech, yi at ox wi'tz sanlar cwent Luwiy yi chin cham nin e', yi e' cu tzaj tan cyopone'n kale atit Luwiy le picy yi na bi'aj Adulam. Ej nin te yi jun tiempa'tz cho'n at chicampament yi e' sanlar filistey le joco'j yi na bi'aj Refaim.

¹⁴ Ma tetz Luwiy cho' at le picy yi na bi'aj Adulam. Nin te yi tiempa'tz at jun k'u'j sanlar filistey, yi ate' tan q'uicy'lomi'n le tnum Belén.

¹⁵ Saje'n tzun jun chin saktzi' te Luwiy nintzun taltz: “¡Atu'lk jun tan tak'le'n mu'x wuc'a' te yi a' yi na jetzaj tul julil a' yi at swutz cu'n yi sawanil Belén!”

¹⁶ Itzun yi ox wi'tz sanlara'tz yi chin cham nin e', nintzun e' quicy'e'ntz tul chicampament yi e' filistey tan cyopone'n kale atit yi julil a'a'tz yi at swutz yi sawanil Belén. Nintzun jetzaj mu'x a' nin ben quicy'altz tetz Luwiy. Poro qui nin uc'a' Luwiy te'j, ma na nin el kojol yi a'a'tz wuxtx'otx' tetz jun oy tetz Ryos.

¹⁷ Itzun taltz: “Kataj, qui'c rmeril tan je'n inc'ajal yi a'-e'j, na ni'cu'n chi ik yi chixch'el yi ox insan-

lare'j, yi ja cyak' quib tk'ab quimichil tan ticy'le'n tzaj." Qui nin tzun je' tc'ajal yi a'-a's. Ya'stzun e' ban yi ox sanlara'tz yi chin cham nin e'.

¹⁸ Ma yi Abisai, yi titz'un Joab, nin yi tal wutzile'n na' Sarvia, i' yi wi'tz bajxom scye'j yi junaklaj sanlara'tz, yi chin cham nin e'. At jun tir yi nin xcy'e' i' tan chibiyle'n ox cient contr tan yi tetz lans. Tan yi xtxolbila's wi'nin tzun k'ej jal xchiwutz yi junklaj sanlara'tz yi chin cham nin e'.

¹⁹ Jal mas k'ej xchiwutz cyakil yi e' mas. Cha'stzun te cyaje'n cyen i' tetz chibajxom. Poro qui nin jupon k'ej i' chi ban chik'ej yi ox wi'tz sanlara'tz.

²⁰ Ma Benaía, yi cy'ajl Joiada, yi aj Cabseel, i' jun yaj yi chin cham nin, yi wi'nin takle'n mbnix ta'n. Xcy'e' i' tan chiquimse'n cu'n cob cy'ajl Ariel, yi aj Moab. Ej nin at jun k'ej yi na tzan cu'n jun chin c'ub a'bal yi cho'n cwe'n i' tul jun chin jul tan biyle'n cu'n jun león.

²¹ Ncha'tz xcy'e' i' tan biyle'n cu'n jun aj Egipto, yi nim wutz tkan, yi cy'a'n jun chin lans ta'n tan oyintzi'. Ma tetz Benaía i' tu' tetz xtx'amij xcon tan oyintzi'. Poro xcy'e' i' tan majle'n len yi jun lansa'tz tk'ab yi yaja'tz. Nin ite'n nin tetz lansa'tz xcon tan Benaía tan biyle'n cu'n.

²² Tan yi jun xtxolbila'se'j ak'lij mas k'ej i' xchiwutz yi junaklaj sanlara'tz yi chin cham nin e',

²³ poro qui nin jupon te'j yi k'ej yi ak'lij scyetz yi oxt wi'tz sanlar yi chin cham nin e'. Tan tu' yi xchamil i' yi n'xchaj, nintzun oc i'-tz tetz chibajxom yi e' sanlar q'uicy'lom tetz Luwiy.

²⁴ Je chibi' yi e' sanlara'tz yi chin cham nin e': Asael, titz'un Joab; Elhanán cy'ajl Dodo yi aj Belén;

- 25 Sama yi aj Harod; Elica, yi ncha'tz aj Harod;
 26 Hekes, yi aj Paltit; Ira cy'ajl Iques, yi aj Tecoa;
 27 Abiezer, yi aj Anatot; Mebunai, yi aj Husa;
 28 Salmón, yi ahohita; Maharai, yi aj Netofa;
 29 Heleb yi cy'ajl Baana, yi aj Netofa; Itai cy'ajl
 Ribai yi aj Gabaa, cwent yi ama'l tetz Benjamín;
 30 Benaía yi aj Piratón; Hidai, yi cho'n najlij tzi' yi
 tal a' yi na bi'aj Gaas;
 31 Abi-albón, yi aj Arba; Azmavet, yi aj
 Barhurim;
 32 Eliaba, yi aj Saalbón; Jonatán, jun scyeri e'
 xonl Jasén;
 33 Sama, yi aj Arar; Ahíam cy'ajl Sarar, yi ncha'tz
 i' aj Arar;
 34 Elifelet, yi cy'ajl Ahasbai, jun xonl Maaca;
 Eliam, cy'ajl Ahitofel, yi aj Gilo;
 35 Hezrai, yi aj Carmel; Paarai, yi aj Arb;
 36 Igal, cy'ajl Natán yi aj Soba; Bani, yi aj Gad;
 37 Selec, yi aj Amón; Naharai, yi aj Berot, yi ekum
 makbil flech tetz Joab, yi tal na' Sarvia;
 38 Ira, yi aj Jatir; Gareb yi ncha'tz i' aj Jatir;
 39 tu Urías yi hitita. Yi tajlal cyakil yi e' yaja'tz i'tz
 junaklaj tu juk chixone'n.

24

Yi toque'n Luwiy tan cyajle'n yi e' tetz tanum (1 Cr 21.1-27)

¹ At tzun jun tir yi ja chi'ch c'u'l Ryos scyetz yi e' xonl Israel. Ej nin xcon Luwiy ta'n tan tak'le'n chicaws. Talol tzun Ryos tetz Luwiy: “Ba'n cǎo'c tan cyajle'n yi jatna' chixone'n yi e' aj Israel, scyuch' yi e' aj Judá, yi atanum,” stzun Ryos tetz.

² Cawune'n tzun Luwiy tetz Joab yi wi'tz ajcaw scye'j yi e' tetz sanlar:

—Ba'n cǎben tulak yi jujun k'u'j katanum yi ate' je'n tzi'n le tnum Dan jalen cwe'n tzi'n le tnum Beerseba tan je'se'n jun list yi jatna' chixone'n yi e' katanum.

³ Poro itzun taltz Joab tetz:

—Lok tz'oc Kataj Ryos tan puc'se'n tajlal yi e' katanum. Lok jal cien tir mas chixone'n swutz yi e' yi ate' jalu'. Ej nin lok tilu' yil chijepon te yi jun tajlala'tz. Poro max c'u'lu', ilu' in reyil, ¿mbi xac teru' yi tz'el xtxumu' tetz yi jatna' cyajlal yi katanum?

⁴ Por mbnix yi ca'wl yi rey, nin qui nin xom wi' i' te yi cyajtza'kl Joab scyuch' yi e' mas bajxom scye'j e' sanlar. Cyele'n tzaj tzun Joab scyuch' yi e' mas bajxoma'tz swutz yi rey, nin e' bentz tan je'se'n jun tajlal xone'n.

⁵ Quicy'e'n tzun yi a' Jordán. Cho'n tzun bnixe'n chicampament cya'n nakajil yi tnum Roar, nin e' xe'tij tan banle'n yi ak'un tul yi tnum yi at nicy'al yi joco'j yi cho'n na opon kale atit e'chk tnum tetz Gad tu Jazer.

⁶ Nin e' icy'tz jalen le tnum tetz Galaad tu Cades, cobox tnum cwent Israel yi cho'n ate' le chi'ama'l yi e' hitita. Cho'n tzun cyopone'tz Dan, nin yi cyele'ntzaj Dan cho'n tzun cyopone'tz naka-jil Sidón.

⁷ Ej, nin yi cyele'ntz, cho'n tzun cyopone'tz le tnum tetz Tiro. Ej nin mbnix yi sens cya'n tulak e'chk tnum cwent e' heveo tu yi e' cananeo jalen yi cyopone'n Beerseba, yi cho'n at cwe'n tzi'n.

Bnixen yi tajlal cyak'un te cyakil yi e'chk tnum cwent Israel.

⁸ Beluj xaw tu junak k'ej e' ban tan banle'n yi jun tajlal xone'na'tz. Kalena'tz tzun e' pakxe'ntz jalen Jerusalén.

⁹ Tk'ol tzun Joab yi tajlal tetz cyakil e' wunak yi ate' cwent Israel tetz Luwiy. Yi cyajlal e' yaj yi list e' tan oyintzi' i'tz waxak cient mil yi e' aj Israel, nin o' cient mil yi e' aj Judá.

¹⁰ Poro tan yi xtxolbila'tz, nin nachon Luwiy te'j yi oc i' tan juchle'n til swutz Ryos, nintzun jakol i' cuybil paj tetz. Itzun taltz:

—Max c'u'lu' ta', na na chinachon te'j yi ja cu' in nuc'ul jun chumam il swutzu', tan tu' yi ch'inch'uj mimban tan je'se'n yi tajlala'tz. I bin jalu' Ta', max c'u'lu' swi'bij yi in wetz, yi in xchakumu'. Nink cuyu' impaj tan yi wajtza'kl yi qui'c nin mu'x xac mimban swutzu', chij Luwiy bantz.

¹¹ Itzun le junt eklok, yi nsken c'as Luwiy, toque'n tzun Ryos tan yol tu yi elsanl stzi' Ryos yi na bi'aj Gad, itzun taltz tetz:

¹² “Cun al tetz Luwiy yi na chintzan tan tak'le'n ama'l tetz tan je'n xtxa'ol jun scyeri ox xtxolbil. Nin list wutane'n tan banle'n tane'n yi jun yil jepon xtxa'ol i'.”

¹³ Bene'n tzun Gad tan yol tetz Luwiy, nin txol i' yi mbi cu'n tal Ryos tetz, nin tzun jak i' tetz Luwiy:

—Ibin, jalu' Ta' Luwiy, je' yol Ryose'j: ¿Mbi i' ila'tz yi awajbil, i pe' juk yob we'j yi cupon squibaj cyakil yi e' atanum, nka ox xaw yil cxelepon ojk xchiwutz yi e' icontr, nka ox k'ej icaws tan jun jilwutz ya'bil yi chin xo'w'bil nin?

14 —I bin jalu' ja no'c wutz pe'm tan Kataj Ryos. Poro le wutz wetz wajtza'kl, mas balaj yi nink katij ox k'ej kacawsa'tz tk'ab i', na chumam nin yi banl talma' i' ske'j, swutz yi cho'nk kacu' chik'ab yi e' wunak.

15 Saje'n tzun xchakol Ryos jun chin ya'bil squibaj cyakil yi e' xonl Israel. Xe'te'n nin ban te jun jalchana's jalen yi je'n pone'n te ox k'ej, yi bixba'nt. Cyakil tzun yi e' xonl Israel e' lo'ontz, yi e' yi najlche' Dan, jalen te yi tnum Beerseba. Yi tajlal yi e' yi e' quim tan jun chin ya'bila'tz, i'tz oxc'al tu lajuj mil wunak.

16 Ej list tane'n yi ángel cwent Kataj tan chicawse'n yi e' aj Jerusalén, yi saje'n jun chin bis te talma' Kataj yi bene'n tilol yi caws yi na tzan yi ángel tan banle'n bene'n tzi'n cwent Israel, nintzun cawuntz tetz: “Ja bina's. Makaj awib te yi na cxtzan tan banle'n.”

Cho'n tzun at yi ángel nakajil yi er tetz yi yaj Arauna, yi jebuseo, yi na tzan yak'pe'n triw tan yi tetz wacx̄.

17 Itzun yi bene'n tilol Luwiy yi ángela'tz, yi na tzan tan tak'le'n chicaws wunak, nintzun taltz tetz Kataj:

—¡Max c'u'lu' Ta', in yi aj paj! ¡In yi juchul il! Qui'c mu'x̄ tal quil yi e' tal prow wunak, yi ja chisotz. Ink klo' yi jun yi tajwe'n tan cawse'n, scyuch' yi e' innajal.

18 Ej itzun te ite'n nin k'eja's nintzun opon Gad tan yol tetz Luwiy itzun taltz tetz: “Tajwe'n tan abene'n kale atit yi er tetz Arauna, nin tajwe'n tan je'n abnol jun patbil tx'ixwatz swutz Kataj Ryos.”

19 Nintzun ban Luwiy quib yi ntal Gad tetz, chi cawunin Kataj Ryos tetz Gad.

20 Ma yi bene'n tilol Arauna, yi tzan chije'n pone'n yi rey scyuch' yi e' xchakum te'ji', ja ben tan chic'ulche'n. Nin cu' mejlok swutz yi rey.

21 Itzun taltz:

—Max c'u'lu' Ta', in tu' xchakumu' ğmbitzun mmu'lu' tan inxajse'n?

—Na klo' waj tzinlok' yi ama'l yi na xcon awa'n tan yak'pe'n triw, na na waj bnix jun patbil tan pate'n jun intx'ixwatz swutz inRyosil tan cu'swutzil swutz i' ko ptzunl tane' yi ya'bil yi chin xo'wbil nin, yi na tzan tan kacawse'n.

22 —Cu bin, ta'. Ba'n tetzaju' yi ama'l yi na taju' tan patulu' yi e'chk xtx'ixwatzu'. Ej nin ncha'tz ba'n xcon yi cobox inwacxe'j tetz xtx'ixwatzu'. Ej nin at e'chk yucu' tu e'chk ma'cl yi ba'n xcon tanu' tetz si'. Ba'n xcon cyakil tanu'.

23 Na swoye' cyakil yi e'chk takle'ne'j teru'. Ej nin lok xcy'e'u' tan mayse'n c'u'l yi Ryosilu', stzun Arauna bantz.

24 —Ntyoġ tzatz yaj, poro tajwe'n cu'n tzinchoje' jamel cyakil, na quil wak' jun intx'ixwatz tetz inRyosil yi oy tu', ma na tajwe'n tzinchoje' jatna' jamel, stzun Luwiy bantz.

Lok'ol tzun Luwiy yi ama'l, tu e'chk mam tor tan nicy' cient piġ sakal.

25 Je'n tzun bnol Luwiy jun patbil chitx'ixwatz, nin octz tan pate'n cobox xtx'ixwatz tibaj. Ncha'tz toy e'chk oy yi na xchaj yi ja wi't jal yi tzatzin paz xchixo'l tu Kataj junt tir. Tbital tzun Kataj Ryos yi cu'swutzil nin octz tan makle'n chicaws wunak.

Tanewe'n tzun ban yi jun chin wutzile'n yablila'tz,
tul cyakil yi ama'l cwent Israel.

Yi Antiw Bible / Yi Ac'aj Testament Bible in Aguacateco (GT:agu:Aguacateco)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Aguacateco

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The Bible

in Aguacateco

**© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc.
All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
d6948788-e726-52d3-a772-47803a4a6354